

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

**FAKULTA AGROBIOLOGIE, POTRAVINOVÝCH A PŘÍRODNÍCH
ZDROJŮ**

Katedra obecné zootechniky a etologie

**KRÁLÍCI FRANCOUZSKÝ BERAN A BELGICKÝ OBR
A JEJICH CHOV V ČESKÉ REPUBLICCE**

Diplomová práce

Studijní program:

Zootechnika

Studijní obor:

Zájmové chovy

Vedoucí práce:

doc. Ing. Lukáš Jebavý, CSc.

Autorka práce:

Bc. Hana Heršálková

2013

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Králíci Francouzský beran a Belgický obr a jejich chov v České republice“ vypracovala samostatně a použila jen pramenů, které cituji a uvádím v příloženém seznamu.

V Praze dne:

Podpis autora práce:

Poděkování:

Chtěla bych poděkovat rodičům a prarodičům za podporu a pomoc v době studia.

Zvláštní poděkování patří mému manželovi Nikolovi, v neposlední řadě i za doprovod na výstavách králíků a drobného zvířectva.

Děkuji také vedoucímu diplomové práce panu doc. Ing. Lukáši Jebavému, CSc., za rady v průběhu příprav, půjčení literatury a odbornou pomoc při řešení diplomové práce.

Souhrn:

Tato diplomová práce „Králíci Francouzský beran a Belgický obr a jejich chov v České republice“ se zaměřuje na čistokrevné chovy králíků těchto plemen. Dále pak je práce zaměřena na původ těchto králíků a jejich standardy. V jednotlivých kapitolách je popsán původ a historie králíků, jejich biologie a anatomie, dále jejich výživa, ustájení a zdravotní problematika. Cílem této práce bylo zhodnotit chovy uvedených plemen králíků, porovnat početní stavy a úspěšnost na výstavách v České republice. V této práci jsem vycházela z údajů získaných na mnou navštívených výstavách králíků z let 2008 - 2012.

Velká plemena králíků jsou charakteristická vysokou živou hmotností, pozdním vývinem, velikostí kožky, výkrmovými schopnostmi do vyšších hmotností, velkou spotřebou krmiva, nižší jateční výtěžností, méně kvalitním masem a vyššími nároky na prostor k ustájení. Belgičtí obři dosahují hmotnosti 7 kg a více, přičemž délka těla kolem 70 cm není výjimkou. Uši dlouhé okolo 20 cm dávají tomuto plemeni markantní vzhled. Francouzský beran je velmi nápadné plemeno, má silně vyvinutou hlavu a silně zahnutou nosní kost. Uši vypadají normálně do stáří cca 14 dnů, potom začínají klesat, visí rovně dolů, otevřenou stranou dovnitř. Délka může přesáhnout při měření přes hlavu i 45 cm.

Chov králíků má na území dnešní České republiky již více než stoletou tradici. Na počátku 90. let 20. století se začaly budovat faremní chovy. Z jednotlivých produktů chovu králíků má v současné době největší význam právě produkce masa. Tento trend souvisí především s poptávkou po kvalitním dietním, lehce stravitelném mase. Králík dále poskytuje kožku a srst, je také modelovým i laboratorním zvířetem. Jeho chov je vhodnou formou aktivního využití volného času.

Stavy králíků chovaných v malochovech klesají a ve velkochovech se rok od roku zvyšují, ale důvodem je spíše uplatnění na zahraničních trzích. Pokles stavů v malochovech je způsoben pravděpodobně postupnou změnou životního stylu. Spotřeba králíčího masa v České republice v posledních letech nezaznamenala mimořádné výkyvy. Odhadem se pohybuje od 2,5 do 3,6 kg/obyv./rok. Přes zdánlivě nízkou spotřebu tohoto masa se ČR řadí na přední místo v Evropě.

Lze říci, že dnešní mladí chovatelé dávají přednost méně náročným plemenům králíků, nejvíce populární jsou plemena zakrslá. Velká plemena jsou oblíbená u chovatelů starších, kteří mají dostatek zkušeností, dále pak i ustájovacího prostoru a zároveň i dostatečné množství objemných i jadrných krmiv. Velká plemena králíků preferují

chovatelé pro zvýšenou produkci kožek a většího množství masa z méně chovaných jedinců. V neposlední řadě je nutno zmínit, že je mnoho chovatelů, kteří tyto králíky chovají jen pro jejich výjimečný vzhled a klidnou povahu.

Chovatelé králíků jsou u nás organizováni v Českém svazu chovatelů. Sdružuje ty chovatele, kteří mají o jejich chov hlubší zájem. Každý chovatel se může stát členem základní organizace Českého svazu chovatelů. A pouze takový chovatel může svá odchovaná zvířata registrovat a vystavovat.

Klíčová slova:

chov, králík, velká plemena, anatomie, výživa, chovatelské kluby, historie, registrace

Summary:

This diploma thesis “Rabbits French Lop and Belgian giant and their breeding in the Czech Republic” focuses on breeding purebred rabbits. Furthermore, the thesis is focused on the origin of the rabbits and their standards. The individual chapters describe the origin and history of rabbits, their biology and anatomy, as well as their nutrition, housing and health. The aim of this study was to evaluate these breeds of rabbits, and compare the numbers of successful exhibitions in the Czech Republic. In this work, I relied on data obtained from rabbit’s exhibitions that I visited during the years 2008 - 2012.

Large breeds of rabbits are characterized by a high body weight, late seed formation, the size of skin, fattening abilities to higher mass, high energy feed, lower slaughter yield, lower quality meat and higher demands for space for housing. Belgian giants weigh 7 kg and more, body length about 70 cm is no exception. Ears about 20 cm long give noticeable appearance to this breed. French Lop is very conspicuous breed; it has a strongly developed head and strongly curved nasal bone. Ears look normally to the age of about 14 days, and then begin to fall, hanging straight down into the open side. The length cannot exceed the measurement over the head and 45 cm.

A rabbit breeding is in the Czech Republic for more than one hundred years. At the beginning of the 90 the 20-century the first breeding farm were began to build. Nowadays, the greatest importance of a rabbit breeding is the production of meat. This trend is mainly related to the demand for dietary quality, easily digestible meat. Rabbit provides skin and fur, and is also a model and laboratory animal. His breeding is an appropriate form of active leisure.

The quantity of rabbits raised in small units is decreasing but the situation in factory farms looks totally different. But this trend is caused by the situation on foreign markets. Decline in backyards is probably caused by a gradual change in lifestyle. The consumption of rabbit meat in the Czech Republic in recent years did not record the extraordinary fluctuations. It is estimated the consumption to be from 2.5 kg per person a year to 3.6 kg per person a year. Despite the seemingly low consumption of meat, the Czech Republic has a leading position in Europe.

We can say that today's young farmers prefer less time-consuming breeds of rabbits; the most popular are stunted breeds. Large breeds are popular by older farmers who have enough experience, then the accommodation and also sufficient roughage and concentrated feeds. Large breed rabbit breeders are preferred because of the increased skin

production and more meat from fewer farmed animals. Finally, it should be noted that there are many breeders who do it only for their unique appearance and quiet nature.

Rabbit breeders are organized in the Czech Breeders Association. This association is made up of breeders who have a deeper interest in their breeding. Each farmer can become a member of the basic organization of the Czech Breeders Association. And only such a breeder can his reared animals register and exhibit.

Keywords:

breeding, rabbit, large breeds, anatomy, nutrition, breeders clubs, history, registration

Obsah:

1. Úvod.....	10
2. Cíl práce.....	11
3. Literární přehled	12
3.1. Zoologické zařazení králíka.....	12
3.2. Původ a historie králíka	12
3.3. Biologie králíků	13
3.4. Anatomie a fyziologie.....	14
3.4.1. Kosterní soustava.....	14
3.4.2. Svalová soustava.....	15
3.4.3. Trávicí soustava	15
3.4.4. Dýchací aparát	16
3.4.5. Oběhová soustava	17
3.4.6. Močové ústrojí	17
3.4.7. Rozmnožovací soustava.....	18
3.4.8. Kožní soustava.....	18
3.4.9. Nervová soustava.....	19
3.4.10. Endokrinní žlázy	19
3.5. Plemena králíků	20
3.5.1 Velká plemena králíků	20
3.5.2. Belgický obr (BO)	20
3.5.3. Belgický obr albín (BOA).....	22
3.5.4. Francouzský beran (FB).....	22
3.6. Výživa a krmení.....	24
3.6.1. Hygiena výživy	26
3.7. Ustájení králíků.....	27
3.7.1. Způsoby ustájení	28
3.7.2. Velikost kotců	28
3.8. Zdravotní problematika.....	28
3.8.1. Nemoci králíků	29
3.9. Chov králíků v České republice.....	30
3.10. Označování králíků	32
3.11. Výstavy	33

4.	Zhodnocení podkladových údajů.....	34
5.	Vlastní projekt.....	41
5.1.	Výstava Praha Letňany, 2008.	42
5.2.	Výstava Bohdalov 3.-4.10.2009	44
5.3.	Speciální výstava Kolín 2009	46
5.4.	Speciální výstava Kolín 2010	48
5.5.	Výstava Rožďalovice 20.-21.8.2011	50
5.6.	Celostátní výstava Lysá nad Labem 16.-18.9.2011	51
5.7.	Výstava Hořice v Podkrkonoší 16.-18.9. 2011	53
5.8.	Výstava Třebechovice pod Orebem 17.-18.9.2011	55
5.9.	Okresní výstava Vysoké Veselí 24.-25.9.2011	57
5.10.	Speciální výstava Kolín-Štítary 12.11.2011	59
5.11.	Celostátní výstava Lysá nad Labem 18.-20.11.2011	61
5.12.	Výstava Lysá nad Labem 13.-15.1.2012	63
5.13.	Souhrn z uvedených výstav	65
6.	Závěr	67
7.	Seznam literatury	68
8.	Seznam tabulek	71
9.	Seznam grafů	72
10.	Seznam obrázků.....	74
11.	Přílohy.....	75

1. Úvod

Všeobecně se udává, že k domestikaci králíka docházelo v pozdním starověku, tj. kolem 2. až 5. století našeho letopočtu. Dělo se tomu tak především ve francouzských klášterech. Později, s přibývajícím časem se chov šířil i do jiných států, zvláště na území dnešní Belgie, Anglie a Německa.

Do 60. let minulého století se u nás o chovu králíků v dnešních dimenzích nedá hovořit. Jednalo se vyloženě o tak zvaný stájový chov, kde králíci pobíhali volně ve stájích skotu. Teprve na sklonku 19. století se dá mluvit o chovu králíků v samostatných ustájovacích prostorech. V uplynulých desítkách let zaznamenal chov králíků u nás celou řadu pozoruhodných změn. Od zvířete pouze "trpěného" se králík stává později zdrojem masa a potěšení celé řady chovatelů. Jedním z nejúčinnějších opatření na úseku zvelebování kvality zvířat (dříve i teď) jsou přehlídky a výstavy. Ty mají u nás dlouholetou tradici. Králíci se poprvé dostali před publikum u nás 7. září 1863 v jihočeské Březnici na výstavě „Jednoty hospodářské kraje píseckého“. Od roku 1885 byly u nás pořádány samostatné výstavy spolků pro chov drobného zvířectva. Důležitým mezníkem v chovu králíků u nás je rok 1903, kdy se vystavování králíků osamostatnilo a bylo spojeno s králíčími hody. I v období mezi dvěma světovými válkami měl náš chov králíků u nás své opodstatnění. Z hlediska významu to bylo ale zvíře, které sloužilo k samozásobení chovatelů. V šedesátých letech pak dochází k výraznému rozvoji počtu chovaných zvířat, ale i počtu chovaných plemen.

V dnešní době jsou chovatelé králíků organizováni v rámci Českého svazu chovatelů. Ten evidoval v roce 2000 celkem 26 614 chovatelů drobných zvířat, z toho je chovatelů králíků asi 10 tisíc. Každý musí být členem základní organizace tohoto svazu. Mimo oblast základních organizací jsou ustanoveny i chovatelské kluby pro jednotlivá plemena, případně plemena příbuzná. Speciálních klubů s celostátní působností je nyní 27 a členství v nich je dobrovolné. Je nutno připomenout, že stoupající kvalita zvířat po stránce exteriéru a užitkovosti s sebou přináší i určité související problémy. Všeobecně lze konstatovat, že králíky nelze úspěšně chovat jako před třiceti či padesáti lety. Dávno pryč jsou doby, kdy se nevyráběly krmné směsi, byla omezena nabídka veterinárních léčiv a znali jsme jen několik chorob. K neaktuálnějším otázkám současnosti proto nyní patří oblast zdraví, výživy a krmení a logicky i osvěta v tomto směru. A především výskyt moru, myxomatózy, infekční rýmy, kokcidiózy, pasteurelózy a nejnověji enterokolitidy komplikuje českým chovatelům králíků život.

2. Cíl práce

Tato diplomová práce „Králíci Francouzský beran a Belgický obr a jejich chov v České republice“ se zaměřuje na čistokrevné chovy králíků těchto plemen. Dále pak je práce zaměřena na původ těchto králíků a jejich standardy. V jednotlivých kapitolách je popsán původ a historie králíků, jejich biologie a anatomie, dále jejich výživa, ustájení a zdravotní problematika. Cílem této práce bylo zhodnotit chovy uvedených plemen králíků, porovnat početní stavy obou plemen, i porovnání početních stavů podle pohlaví a úspěšnost na výstavách v České republice. Předpokládám, že početněji budou zastoupeni králíci plemene Belgický obr, a že budou i výstavně úspěšnější. Belgický obr je největší králík na světě, tudíž je i známější. Belgický obr albín je velmi ceněn pro svoji kožešinu. V této práci jsem vycházela z údajů získaných na mnou navštívených výstavách králíků z let 2008 – 2012. Pro účely této DP byla plemena Belgický obr a Belgický obr albín sloučena do jednoho, a to do plemene Belgický obr.

3. Literární přehled

3.1. Zoologické zařazení králíka

Kmen: obratlovci (*Vertebrata*)

Třída: savci (*Mammalia*)

Řád: zajíci (*Lagomorpha*)

Čeleď: zajícovití (*Leporidae*)

Rod: králík (*Oryctolagus*)

Druh: králík divoký (*Oryctolagus cuniculus*)

Poddruh: králík domácí (*Oryctolagus cuniculus* forma *domestica*)

(Fingerland, 1991).

Evropský králík divoký (*Oryctolagus cuniculus*) není hlodavec, ale patří do řádu zajíců (*Lagomorpha*) a do čeledi zajícovitých (*Leporidae*). Nepatří však jako zajíc polní k pravým zajícům (*Lepus*). Rozdíly se projevují nejen ve způsobu života: králíci divocí jsou menší a mají kratší uši a na nich hnědošedé špičky (zajíci polní je mají černé) a hnědošedou srst - zajíci polní mají červenohnědou srst s bílým břichem (Schmidt-Röger, 2009).

3.2. Původ a historie králíka

Divocí králíci jsou známi už několik milionů let. Rovněž naši současní králíci pocházejí z malého divokého prakrálíka (*Oryctolagus cuniculus*). První písemné zmínky o králících jsou z doby kolem roku 1500 před Kristem. Féničané je brali s sebou na cesty kolem Středoziemního moře. Poprvé to bylo na Iberský poloostrov, který dnes známe jako Pyrenejský. Brali si je na dlouhé cesty proto, aby si zajistili čerstvé maso. Zbylé králíky často nechávali v přístavech, které navštívili. Přesto trvalo až do počátku našeho letopočtu, než se králík začal chovat jako domácí zvíře (Schippers, 1999).

Procesy domestikace dokončili Římané a později Francouzi, kteří chovali králíky v leporáriích (oborách) od 2 století př. n. l. (Malík, 1985). Ve středověku se králíci chovali téměř ve všech kláštrech. V 16. a 17. století tam byli chováni zejména velcí králíci, protože z nich bylo hodně masa a velká kůže. Francouzským mnichům vděčíme za to, že v zajetí vznikly různé barevné rázy (Schippers, 1999). Později se jejich chov šířil i do

jiných států, především do Belgie, Anglie, Německa i k nám. Do poloviny 19. století se u nás nedá hovořit o chovu králíků v dnešních představách. Šlo jen o tzv. stájový chov - králíci volně pobíhali ve stájích pro jiné druhy zvířat, především skotu (Zadina, 2004).

První zmínky o chovu králíků u nás nacházíme na začátku minulého století, kdy český hospodář František Fuchs v jednom ze svých hospodářských spisů popisuje chov domácích králíků a mimo jiné konstatuje „Chtít chovat králíky ve velkém množství je v každém směru škodlivé. Jediným případem, kdy přinášejí užitek, je, když se chovají ve stájích u koní a krav a sbírají a zužitkují to, co vypadalo ze žebříků a žlabů.“ Autor pochopitelně vychází z úrovně chovu v době počátku chovatelství. Ze stagnace chovu v následujících letech, kdy až do r. 1850 není v literatuře o králících zmínka, lze usuzovat, že názor tohoto hospodáře byl respektován (Dvořák, 1973). Po roce 1870, kdy se začalo rozvíjet německé králíkářství, se rozvoj projevil i u nás a začala se dovážet první ušlechtilá plemena králíků hlavně z Francie, Belgie a Anglie. Byla to především plemena angličtí a francouzští berani, belgičtí obři, stříbřití králíci. V tomto období se už pro králíky začaly stavět samostatné králíkárně (Zadina, 2004).

Na začátku 90. let 20. století došlo k novému budování faremních chovů králíků zaměřených na produkci masa. S rozvojem faremních chovů králíků poklesly stavy králíků chovaných v drobných chovech a i jednotlivých plemen. Od druhé poloviny devadesátých let byla většina plemen králíků vyšlechtěných na území Čech zařazena do Národního programu ochrany genetických zdrojů (Skřivan, 2007).

3.3. Biologie králíků

V přírodě žijí králíci ve skupinách s přísnou hierarchií. Je zde vždy jeden „vrchní králík“, vůdce, který rozhoduje, co se smí a co ne. Samci se často stýkají s několika samicemi, ale mají jednu oblíbenou a s tou sdílejí noru. Ostatní samice bydlí poblíž, každá ve vlastní noře, samec je občas navštěvuje a má s nimi také potomstvo (Verhoef, 2005).

Říje u králíků neprobíhá v pravidelných cyklech jako u většiny savců, ale ovulace se dostavuje až při kopulaci (provokovaná říje). Přesto, zejména v zimním období se stává, že samice samce odmítá (Kořínek, 2000). V příznivých podmínkách se dobře množí. S pářením začíná v únoru či březnu, vrhy mláďat jsou zpravidla čtyři do roka, ale může jich být i šest. Samice je březí 28 až 31 dnů, podobně jako u domácího králíka. Mláďata bývají zpravidla čtyři, ale může jich být i osm až dvanáct. Mláďata se rodí bez srsti

a nevidomá (Kunc, 2008). Ve věku 10 dnů začínají vidět a ve 21 dnech vylézají z hnízda a začínají žrát. Samice může být oplozena ihned po vrhu a je schopna produkovat mléko i během březosti. Má dvojitou dělohu, každý děložní roh ústí do pochvy samostatným děložním krčkem. Může tedy dojít k dvojitému oplození, a tedy i ke dvěma vrhům či nepravé březosti (Malík, 1985).

Tabulka 1: Zubní vzorec trvalé dentice králíka domácího (*Oryctolagus cuniculus*)

	Řezáky	Špičáky	Premoláry	Moláry
Maxila	2	0	3	3
Mandibula	1	0	2	3

(Jekl V., Jeklová E., Knotek Z., 2006)

Výměna mléčného chrupu za trvalý probíhá ve věku 18 - 28 dnů. Řezáky stále dorůstají, takže si je musí obrušovat. Králík má dobře vyvinutý sluch, čich a chuť, méně vyvinutý je zrak. Trávicí trubice králíka je čtyřikrát delší než délka těla a má objemné tlusté a slepé střevo. Králík vyměšuje tvrdý a měkký trus; měkký trus požívá, čemuž se říká koprofagie (Malík, 1985). Králíčí mláďata se krmí tímto trusem od rodičů (Reichhof, 2001).

Králíčí srst se skládá ze 3 druhů chlupů:

- 1) Pesíky (3 - 5 cm) jsou krycí chlupy, jsou rovné, tvrdé, chrání srst před okolními vlivy.
- 2) Osníky - podsada. Jsou měkké, v dolní části zvlněné.
- 3) Vlníky - nejjemnější část podsady, délka 1,5 - 3 cm, ohebné, zvlněné, husté (internet [a], 2010).

Králíci se dožívají až 12 let, i když tak vysoký věk je dosti neobvyklý a u většiny králíků se začnou objevovat známky senility už v pěti či šesti letech života. Déle žijí samice, které nebyly nikdy připuštěny (Alderton, 1997).

3.4. Anatomie a fyziologie

3.4.1. Kosterní soustava

Kosterní soustavu tvoří kosti, chrupavky a vazy. Dělí se na kostru hlavy, trupu a končetin. Králíci mají 212 kostí, tj. o sedm více než člověk (Zadina, 2004). Kostra je významná pro úpon svalů, některé části vytvářejí ochranu pro vnitřní orgány (Skřivan, 2007). Podle genetického založení jednotlivých plemen určuje kostra velikost králíka a udává jeho základní, často charakteristické tvary. Hmotnost kostry se pohybuje kolem 12

% z celkové hmotnosti těla a u masných plemen je snaha hmotnost kostry ještě zmenšovat a kostru zjemnit. Pro správnou tvorbu kostí je významný i vitamin D (Zadina, 2006).

Nejintenzivnější vývin kostry probíhá od narození králíčete do stáří 5 až 6 měsíců. Zanedbaný vývin kostry v tomto období (hlavně podvýživou) nelze již v dospělosti zlepšit sebelepším krmením (Dvořák, 1973).

Zvláštní postavení mezi kostmi těla mají zuby. Chrup dospělého králíka má 28 zubů, mláďata se však rodí se 16 zuby. V horní čelisti má dospělý králík pár velkých dlátovitých trvale dorůstajících řezáků (Dousek, 1994).

3.4.2. Svalová soustava

Svalová soustava je aktivní složkou pohybu, neboť svaly reagují na podráždění smrštěním a tím uvedou příslušnou končetinu do pohybu. Svaly se podílejí na utváření exteriéru, ale především představují hlavní produkt chovu - králíčí maso. Svaly se dělí podle různých hledisek. Pro chovatele jsou ale nejdůležitější svaly trupu, tzv. hřbetní svalstvo, a svaly obalující hrudní a pánevní končetiny (Zadina, 2004).

3.4.3. Trávicí soustava

Králíci patří k býložravcům, mají dlouhou zažívací soustavu a poměrně pomalé zažívání. Potrava může v zažívacích orgánech zůstat i několik dní (Schippers, 1999). Zadina (2004) uvádí, že potrava prochází trávicím ústrojím přibližně 72 hodin. Pro králíka je typický tzv. zaječí pysk, v kolmém směru rozštěpený horní ret. Dolní čelist je pevně vykloubena, takže se může pohybovat pouze do stran. Proto králík rozmělnuje potravu žvýkáním (Skřivan, 2007). Na zpracování potravy se účastní vzájemným podílem žaludek a střeva, které pomocí žaludeční a střevní šťávy umožňují králíkovi plně využít přijatou potravu. Jednokomorový žaludek, který leží v levé polovině břišní dutiny a dosahuje při středním naplnění objemu 180 až 200 ml (Havlín, 1983). Žaludek je důležitým místem trávení bílkovin, u králíčat také mléčného tuku. Je také místem, kde je inaktivována (zneškodněna) většina bakterií přicházejících s krmivem. Střeva mají délku asi desetkrát větší, než je délka těla, asi 4-6,5 m. Tenké střevo se člení na dvanáctník, lačník a kyčelník (délka kolem 3 m). Působením trávicích enzymů obsažených ve šťávách sliznice střeva, slinivky a ve žluči zde dochází k trávení a vstřebávání živin do krevního oběhu. Tlusté střevo je složeno ze slepého střeva, tračníku a konečníku. Tráví se zde vláknina (Zadina, 2004). Játra jsou největší žláza těla, funkčně i vývojově spojená s trávicí soustavou. Jejich mnohostranný význam spočívá v krvetvorbě v embryonálním období, ve funkcích při

látkové výměně z hlediska přeměny a zásobárny živin, v tvorbě žluči a v regulační a detoxikační funkci (Marvan, 2007). Slinivka břišní produkuje enzymy nutné pro trávení v tenkém střevě a dále hormon inzulin, který se podílí na metabolismu cukrů (Kroulík, 1996).

Koprofagie (cékotrofie) - králíci v noci běžně produkují a konzumují měkké výkaly vytvořené fermentací ve slepém střevě. Tento materiál je pro ně důležitým zdrojem bílkovin a vitamínu B (Suckow, 1997).

Tabulka 2: Porovnání obsahu živin tvrdých a měkkých výkalů

Živina	Tvrdé výkaly	Měkké výkaly
Sušina (%)	60	30
Celkové bílkoviny (%)	9 - 17	30 - 40
Celulóza (%)	30 - 50	10 - 20
Popel (%)	15	7 - 16
Niacin (mg/kg)	40	140
Riboflavin (mg/kg)	9	35
Kyselina pantotenová (mg/kg)	9	60
Vitamin B ₁₂ (mg/kg)	0,1	3

(Rafay, 1993)

3.4.4. Dýchací aparát

Zabezpečuje nejen pravidelnou výměnu vzduchu, ale i termodynamiku králíčího těla (králík nemá potní žlázy). Dýchací ústrojí je utvářeno dutinou nosní, hrtanem, průdušnicí (trachea) a plícemi. Souhra svalů hrudníku a bránice umožňuje vdechy a výdechy, jejichž počet se zvyšuje zátěží organismu (Dousek, 2004). Typ dýchání je u králíka smíšený, hrudní a břišní, s převahou typu hrudního. Dechová frekvence je 50 - 60 dechů za minutu, při zátěži kolem 150 dechů (Skřivan, 2007). Příčinou zvýšené frekvence vdechů a výdechů mohou být březost, vysoká vnější teplota i přetučnost. Krátkodobě se frekvence zvyšuje i při páření králíků (Havlín, 1983). Intenzivní proudění vzduchu dýchacími cestami způsobuje náročnost králíků na mikroklima. Zvýšená prašnost nebo obsah dráždivých plynů v ovzduší působí dráždivě na sliznici dýchacího aparátu, jehož funkce je ovlivněna i náročnou výměnou tekutin, proto jsou králíci citliví na onemocnění dýchacího ústrojí (Zadina, 2006).

3.4.5. Oběhová soustava

Zabepečuje přívod živin a kyslíku ke všem buňkám a odvod zplodin látkové výměny, tím se podílí na metabolismu. Rozvádí po těle i hormony (produkty žláz s vnitřní sekrecí). Skládá se ze soustavy cévní a mízní. Cévní systém tvoří krev, srdce, tepny, žíly, vlásečnice a slezina. Mízní soustava se podílí především na vytváření obranyschopnosti organismu. Tvoří ji míza, mízní uzliny a mízní cévy (Zadina, 2004).

Tabulka 3: Parametry krve a biologický profil krve

Parametr	Jednotka	Hodnota
Erytrocyty	$10^{12}/l$	4,2 – 7,0
Leukocyty	$10^9/l$	5,1 – 18,4
Neutrofilní granulocyty	$10^9/l$	0,6 – 9,9
Eozinofilní granulocyty	$10^9/l$	0 – 0,2
Bazofilní granulocyty	$10^9/l$	0 – 0,7
Lymfocyty	$10^9/l$	2,6 – 11,2
Monocyty	$10^9/l$	0 – 0,9
Trombocyty	$10^9/l$	250 – 600
Celková bílkovina	g/l	54 – 75
Albumin	g/l	27 – 46
Globuliny	g/l	15 – 28
Glukóza	mmol/l	4,1 – 8,7
Močovina	mmol/l	2,8 – 3,9
Kreatinin	umol/l	70,7 – 159,0
Bilirubin	umol/l	4,3 – 12,6
Sodík	mmol/l	138 – 155
Draslík	mmol/l	3,7 – 6,8
Vápník	mmol/l	1,4 – 3,1
Fosfor	mmol/l	1,3 – 1,9
Chloridy	mmol/l	92 – 112

Tabulka 4: Významné fyziologické hodnoty králíka domácího

Parametr	Jednotka	Hodnota
Tělesná teplota	°C	38,5 – 40,0
Dechová frekvence	f/min	30-60
Srdeční frekvence	f/min	180-325
Celkový objem krve	ml/kg	50 –70
Tlak krve systolický	kPa	12-17
Tlak krve diastolický	kPa	8-12

(Knotková, 2000)

3.4.6. Močové ústrojí

Vylučování tekutin přijatých do těla umožňuje převážně močové ústrojí, tj. ledviny, močovody, močový měchýř a močová trubice. Hmotnost obou ledvin se pohybuje kolem 20 gramů podle stáří a plemene. Králíčí moč je poměrně hustá, hlenovitá a má zásaditý

charakter - pH 8,0 (Dousek, 1994). Z vnějších vlivů zvyšují množství moči hojně pití, šťavnatá a bílkovinná krmiva. Asi 75 % vytvořené moči vyloučí zvíře ve dne, zbytek v noci (Miholová, 1999). Podle Knotkové a Knotka (2000) vyprodukuje dospělý králík 20 - 200 ml moči za 24 hodin.

3.4.7. Rozmnožovací soustava

Samčí pohlavní orgány tvoří párová varlata a nadvarlata, přídatné pohlavní žlázy, prostata, šourek a pyj. Samčí pohlavní buňky - spermie, které jsou nejmenšími buňkami těla, se u králíků vytvářejí v kanálcích varlat uložených v kožních vacích šourku. Varlata může králík poměrně snadno vtáhnout do dutiny břišní. Spermie jsou součástí ejakulátu, který tvoří společně s výměšky přídatných žláz pohlavního aparátu (semenné vajíčky a prostata). Objem ejakulátu se pohybuje kolem 0,2 – 3 ml (průměrně 1 ml), v jednom mm³ je 150 000 - 2 000 000 spermií. Nejvíce spermií obsahuje ejakulát kolem 14. měsíce stáří (Zadina, 2006). Samečci králíků se kastrují ve věku 2,5 – 4 měsíců. Významná je kastrace zejména při produkci angorské vlny.

Samičí pohlavní ústrojí se skládá z párových vaječnic, vejcovodů, dělohy a pochvy. Děloha králic je dvourohá. Samičí pohlavní orgány svým uspořádáním v břišní dutině umožňují palpací posoudit obsah děložních rohů a tím rozpoznat březost již kolem 12. – 14. dne po zapuštění (Skřivan, 2007). Anatomické utváření dělohy umožňuje v některých případech superfetaci (Dousek, 1994). Ve vaječnicích se vyvíjejí vajíčka, která se na rozdíl od jiných hospodářských zvířat neuvolňují při říji, ale až za 10 hodin po připuštění. Z každého vaječniku se uvolňuje 3 – 9 vajíček (Zadina, 2004). Říje se opakuje v intervalu 5 – 7 dní a trvá 3 – 5 dnů. Březost trvá 28 – 32 dní. V jednom vrhu bývá 6 až 11 mláďat, přesný počet závisí na plemeni (internet /b/, 2010).

S pohlavní činností souvisí i činnost mléčné žlázy, která zabezpečuje i tvorbu mleziva a mléka, jež jsou nezbytné k výživě mláďat. Mléčné žlázy jsou ve formě mléčných souborů uloženy u králic podélně na spodině břicha po levé i pravé straně. Počet mléčných bradavek se pohybuje na každé straně od 3 do 5. Každá mléčná bradavka obsahuje až 14 mléčných kanálků (Havlín, 1983).

3.4.8. Kožní soustava

Tvoří ochranný obal těla, chrání ho před mechanickým poškozením, choroboplodnými zárodky, účinky některých chemických látek a zářením. Podílí se na

regulaci tělesné teploty, vylučuje pot a maz, vytváří se zde vitamin D. Nervová zakončení uložení v kůži zabezpečují styk s vnějším prostředím. Skládá se z kůže, kožních žláz, chlupů a drápů (Zadina, 2004). Povrch těla králíka pokrývá kůže. Její podíl je přibližně 18 % ze živé hmotnosti. Kůže je spojena s tělem králíka převážně pomocí vrstvy podkožního vaziva s podkožním tukem a podkožním svalstvem (Skřivan, 2007). Prokrvení kůže některých orgánů, například ušních boltců má i přímý termoregulační význam. Pro chovatele je významné znát poměrně podrobně průběh cév v podkoží ušního boltce. Při neznalosti může dojít při tetování k porušení cév ucha a ke krvácení (Dousek, 1994). Produktem vrchní vrstvy kůže je srst, vyrůstající z kůže šikmo – s výjimkou krátkosrstých plemen. Srst je tvořena v podstatě ze tří druhů chlupů. Jsou to podsadové chlupy, krycí chlupy a pesíky. Zvláštní postavení mají tzv. hmatové chlupy či vousy, nacházející se na vrchním pysku, někdy i na bradě a kolem očí. Vousy však nejsou přímou součástí srsti (Fingerland, 1991). Struktura srsti je u každého plemene individuální (Fingerland, 1994). Drápy poměrně rychle rostou, a pokud si je králíci nemohou obrušovat, stávají se nebezpečnými pro chovatele i pro králíky samé. Přerostlé, nebezpečně ostré drápy je nutno zkracovat (Havlín, 1983). Při vhodném osvětlení lze dobře rozeznat místo, kde je drápek ještě prokrvený a citlivý. Zastřihává se 3 až 5 mm před ní, a to horizontálně. Králíci mají na předních nohách pět a na zadních čtyři drápky (Beck, 2007).

3.4.9. Nervová soustava

Zajišťuje spojení mezi organismem a vnějším prostředím a umožňuje reagovat na podněty prostředí. Tvoří ji mozek, páteřní mícha, obvodové nervy a vegetativní nervová soustava (Zadina, 2004). Důležité životní funkce zastávají smyslové orgány. Králík má dobře vyvinuté čichové a sluchové orgány, nejmenší schopnosti dosahuje zrak (Dousek, 1994).

3.4.10. Endokrinní žlázy

Ovlivňují základní činnosti organismu, jako např. růst, říjí, březost, porod, tvorbu a spouštění mléka. Patří mezi ně podvěsek mozkový, štítná žláza, příštítná tělíska, pankreas, nadledviny, brzlík, pohlavní žlázy a placenta (Zadina, 2004).

3.5. Plemena králíků

Dnes je uznáváno asi 100 plemen králíků (65 základních, zbytek jsou rexové a zakrslá plemena). Je mnoho hledisek, jak plemena králíků dělit. Buďto podle tělesného rámce (velká, střední, malá, zakrslá), podle užitkovosti (masná, hobby), podle struktury srsti (krátkosrstá, dlouhosrstá) nebo podle teritoriálního rozšíření, tzn. podle toho, kde byla vyšlechtěna (internet [c], 2010).

3.5.1 Velká plemena králíků

Velká plemena jsou charakteristická vysokou živou hmotností, pozdním vývinem (do plemenitby se zařazují až ve stáří 10 – 11 měsíců), velikostí kožky, výkrmovými schopnostmi do vyšších hmotností, velkou spotřebou krmiva, nižší jateční výtěžností (o 6 - 10 % v porovnání se středními plemeny), méně kvalitním masem (delší, vláknitější) a vyššími nároky na prostor k ustájení. Jejich chov je proto méně vhodný pro začátečníky a v intenzivnějších faremních velkochovech pro produkci králíčích brojlerů (Dvořák, 1973). V dospělém stavu dosahují váhy nad 5 kg, obvykle 6 – 7kg, staré kusy, k plemenitbě nezpůsobilé, 8 kg i více. Třebaže rychle rostou a v nejkratším čase dosahují největších vah, svůj tělesný a pohlavní vývoj ukončují později. Jsou klidného temperamentu a nejnáročnější na ustájení a krmení. V otužilosti a pečlivosti králic se ale nevyrovnají středním a zvláště malým plemenům (Kálal, 1947).

3.5.2. Belgický obr (BO)

Světoznámí belgičtí obři jsou, jak už jejich pojmenování napovídá, obrovití králíci. S hmotností 7 kg nebo i více je belgický obr impozantním zjevem, přičemž délka těla kolem 70 cm není žádnou výjimkou. Uši dlouhé okolo 20 cm dávají tomuto plemeni markantní vzhled. Belgičtí obři vznikli v okolí Gentu v Belgii v první polovině 19. století a hodně se chovali na statcích pro maso. Na konci minulého století se rozšířili po celé Evropě a od roku 1907 jsou uznáni ve standardu pro králíky v Nizozemsku i v Čechách. V současné době je toto plemeno mezinárodně na vysoké úrovni. Charakteristická je jeho poměrně široká obdélníková stavba při pohledu ze shora. Linie páteře je dosti rovná a na zadní části pěkně zakulacená. Toto plemeno se vyskytuje v různých barvách. Asi nikoho nepřekvapí, že belgický obr má neustále chuť k jídlu. Vyžaduje také prostorný kotec. Více než u jiných králíků je u tohoto velkého plemene nutné myslet na odvod moči z kotce.

Belgičtí obři mají dobráckou povahu (Schippers, 1999). U nás se chová nejčastěji v barvě divoké a železité, další barevné rázy se chovají omezeně (Zadina, 2004). Chov BO je náročný a nelze jej doporučovat začínajícím chovatelům (Fingerlang, 1991). Belgický obr je i v současné době velmi oblíbené plemeno se stálým okruhem chovatelů. I když se za léta šlechtění, a zkvalitňování chovů hodně změnilo. V průběhu let se podařilo vyšlechtit otevřenější uši, a naopak potlačit prošlapy, laloky a kostnaté zádě. Jako nežádoucí důsledek šlechtění je nutné zmínit průměrnou délku zvířat, která se snížila (Internet [d], 2012).

Standardy dle ČSCH:¹

Genotypy:

AA BB CC DD GG	divoce zbarvený (div)
AA B _e B CC DD GG	železitý (žel)
AA bb CC DD GG (yy)	žlutý (žl)
AA BB CC dd GG	modře divoce zbarvený (divm)
AA BB CC DD gg	černý (č)
AA B _e B _e CC DD GG	železitě černý (želč)
AA BB CC dd gg	modrý (m)
AA BB cc DD gg	havanovitý (hav)
a _{chi} a _{chi} BB CC DD GG	činčilový (či)

Tabulka 5: Měsíční přírůstky hmotnosti BO

měsíc	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
kg	0,7	1,6	2,6	3,6	4,6	5,5	6,3	7,0

Tabulka 6: Bodovací stupnice pro účely výstav

Hmotnost	10 bodů
Tvar	20 bodů
Typ	20 bodů
Srst	20 bodů
Barva krycího chlupu	20 bodů
Barva podsady, případně i mezibarviva	10 bodů

(Fingerland, 1994)

¹ Český svaz chovatelů

3.5.3. Belgický obr albín (BOA)

BOA je po barevném BO nejmohutnější králík. Je bílý s červenýma očima. Slechy má opět stojaté. Je to líbivý králík, jehož veliká bílá kůže patří mezi nejčistější králíčiny. Potřebuje stejně jako BO prostorné klece a pečlivou čistotu, časté podestýlání a odklizení hnoje, aby se srst nezničila (Kálal, 1947). V porovnání s předchozím plemenem je o 2 – 3 kg lehčí (Zadina, 2006). Někdy se používá při tvorbě hybridů (Zadina, 2004). Podnět ke šlechtění dal J.V.Kálal, když roku 1904 psal o častém vyskytu albínů v hnízdech barevných Belgických obrů. Tito albíni se staly základem chovu. Dále byli do chovu použiti bílí domácí králíci. Jedním z prvních chovatelů a šlechtitelů tohoto plemene byl Josef Klofát z Dašic, který ročně odchovával až 100 mláďat. Kolem roku 1930 bylo na našich výstavách předváděno více albínů než barevných obrů. Do vzorníku našich plemen byli Belgičtí obři albíni zařazeni již roku 1907, což je dříve než v Německu (Internet [d], 2012).

Standardy dle ČSCH:

Genotyp:

aa - - - - -

albín

Tabulka 7: Měsíční přírůstky BOA

měsíc	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
kg	0,7	1,6	2,6	3,6	4,5	5,3	5,8	6,5

Tabulka 8: Bodovací stupnice pro účely výstav

Hmotnost	10 bodů
Tvar	20 bodů
Typ	20 bodů
Srst	20 bodů
Barva krycího chlupu a stejnoměrnost	20 bodů
Barva podsady	10 bodů

(Fingerland, 1994)

3.5.4. Francouzský beran (FB)

Francouzský beran je velmi nápadné plemeno. Při jeho popisu se hodně používají i termíny jako „buldok mezi králíky“. Toto plemeno vzniklo kolem roku 1840 ve Francii; předpokládá se, že zkrížením normandských králíků, anglických beranů a belgických obrů. Cílem bylo vytvořit užitkové plemeno, které by bylo brzy dozrálé a dávalo hodně masa

a pěknou kožešinu. Kolem roku 1870 byl francouzský beran dovezen do Německa, kde byl dále zlepšen jeho typ a statná, kompaktní a urostlá stavba těla. V českých zemích byl chován již kolem roku 1880. Francouzský beran má silně vyvinutou hlavu, široký nos a čelo, silně zahnutou nosní kost a dobře vyvinuté tváře (Schippers, 1999). Uši vypadají normálně až do stáří cca 14 dnů, potom začínají klesat (Alderton, 1997). Visí rovně dolů, a to otevřenou stranou dovnitř. Délka uší může přesáhnout při měření přes hlavu z jednoho konce uší na druhý i 45 cm. Toto plemeno se vyskytuje v mnoha barvách, strakatí francouzští berani jsou nejpobulárnější. Tito králíci jsou přátelští a přítulní. Ideální hmotnost je od 5500 g, přičemž pro toto plemeno prozatím nebyla stanovena žádná maximální hmotnost. V blízké budoucnosti se maximální hmotnost pravděpodobně stanoví na 6500 g, aby lépe vynikl typ (Schippers, 1999). Nevyniká v plodnosti, je náročný na ustájení a mimořádnou péči chovatele. Růstová schopnost mláďat je dobrá, nároky na krmiva jsou menší než u BO (Kroulík, 1996).

Standardy dle ČSCH:

Genotypy:

aa -- -- -- --	bílý červenooký (bčo)
AA -- -- -- -- xx	bílý modrooký (bmo)
AA BB CC DD GG	divoce zbarvený (div)
AA BB CC DD gg	černý (č)
AA bb CC DD gg	madagaskarový, resp. durynský (mad, du)
AA BB CC dd gg Kk	strakáč modrý (strm)

Tabulka 9: Měsíční přírůstky FB

měsíc	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
kg	0,7	1,5	2,5	3,5	4,0	4,5	5,0	5,5

Tabulka 10: Bodovací stupnice pro účely výstav

Hmotnost	10 bodů
Tvar	20 bodů
Typ	20 bodů
Srst	20 bodů
Dle výchozího plemene (u strakáčů kresba)	20 bodů
Dle výchozího plemene (u strakáčů barva)	10 bodů

(Fingerland, 1994)

3.6. Výživa a krmení

Podle Zadiny a kol. (2004) je správná výživa předpokladem úspěšného chovu králíků.

Výživa a technika krmení má odpovídat krmným normám, fyziologické potřebě, věku, hmotnosti, pohlaví a chovnému cíli. Výživa a krmení králíků musí brát v úvahu morfológickou stavbu trávicího ústrojí a jeho fyziologické funkce. Z hlediska fyziologie výživy patří králík mezi býložravé savce s jednoduchým žaludkem. Králíci se vyznačují poměrně velkým příjmem krmiva a rychlým průchodem zažitiny trávicím ústrojím. V chovech králíků závisí výživa a krmení na technologii chovu a ustájení zvířat.

Základním krmivem je zelená píce z travních, jetelových a vojtěškových porostů, zeleninové natě a odpady ze zeleniny v letním období a seno a krmné okopaniny (krmná řepa, mrkev, brambory) v období zimním. Z jadrných krmiv je pro plemenné (chovné) králíky nejvhodnější oves, pro výkrm ječmen, ale hodí se i pšenice, kukuřice a otruby. Výživa a technika krmení králíků by měla odpovídat alespoň přibližně krmným normám (potřebě živin), aby využití krmné dávky bylo efektivní. Krmné dávky sestavuje chovatel podle krmné normy, individuální potřeby a specifické vhodnosti krmiv pro určitou kategorii králíků (Kroulík, 1996).

Krmit je třeba alespoň dvakrát denně a krmivo dávkovat podle věku, chuti a fyziologických potřeb zvířat. V produkčních chovech nemůžeme přehlédnout ani vliv ročního období na potřebu krmiv i živin. Spotřeba je vyšší v zimě, což souvisí s potřebou živin na tvorbu tělesné teploty. I v období línání je zvýšený požadavek na přísun živin. Dospělí králíci línají na podzim a na jaře, ale mladí králíci línají poprvé ve věku 6 - 8 týdnů, podruhé ve věku 3 - 4 měsíce a potřetí mění srst ve věku šesti měsíců (Zadina, 2004).

Králíci by měli mít zajištěn neustálý přísun čerstvé pitné vody. Denně na jedno kilo váhy připadá průměrně 50 - 100 ml. V případě, že je jedinec ve fázi růstu, gravidní nebo v období laktace je nezbytné přísun vody zvýšit. Spotřeba vody je ovlivněna množstvím a typem krmiva (Suckow, 1997).

Tabulka 11: Vzorové krmné dávky pro letní a zimní období

Kategorie králíků	živ. hm.	letní období		zimní období		
		zelená píče	jadrná krmiva	seno	okopaniny	jadrná krmiva
	kg	g				
Dospělí králíci v době klidu	3	600	20	125	100	35
	4	700	20	150	150	40
	5	800	30	175	200	45
Dospělí králíci v době plemenitby	3	650	30	125	150	45
	4	800	30	150	200	55
	5	900	40	175	250	65
Březí králice	3	700	30	150	150	50
	4	800	35	175	200	80
	5	900	40	200	250	70
Kojící králice	3	1000	50	150	250	75
	4	1200	50	200	300	85
	5	1300	70	250	400	95
Mládě ve stáří 1-2 měsíců od králice živé hmotnosti	3	250	15	50	80	25
	4	300	20	60	100	30
	5	400	25	80	150	35
Mládě ve stáří 2-3 měsíců od králice živé hmotnosti	3	350	20	60	120	30
	4	400	25	80	150	35
	5	500	30	100	200	40
Mládě ve stáří 3-4 měsíců od králice živé hmotnosti	3	450	25	85	175	40
	4	500	30	100	200	40
	5	600	35	120	250	50
Mládě ve stáří 4-5 měsíců od králice živé hmotnosti	3	550	30	100	200	45
	4	600	35	120	250	50
	5	700	40	150	300	60

(Havlín, 1983)

Tabulka 12: Potřeba živin v g u jednotlivých kategorií králíků

Kategorie	SNL ²	Škrobová hodnota
Chovní králíci v době plemenného klidu	6,2 – 6,6	86 – 90
Králíci v době plemenitby	9,6 – 10,8	115 – 126
Březí králice v první polovině březosti	9,8 – 10,8	98 – 104
Březí králice v druhé polovině březosti	11,6 – 12,6	110 – 120
Kojící králice v 1. měsíci	26,0 – 32,0	170 – 190
Kojící králice ve 2. měsíci	28,0 – 36,0	240 – 260
Králíčata ve věku 2-3 měsíců	8,0 – 8,2	64 – 66
Králíčata ve věku 3-4 měsíců	8,6 – 9,2	86 – 94
Králíčata ve věku 4-5 měsíců	9,8 – 10,2	100 – 104
Králíčata ve věku 5-6 měsíců	11,0 – 11,2	114 - 118

(Havlín, 1983)

3.6.1. Hygiena výživy

Krmivo pro králíky musí být biologicky plnohodnotné, aby zabezpečovalo dobrý zdravotní stav a užitkovost zvířat a nesmí obsahovat škodlivé látky ohrožující zdraví zvířat a konzumentů králíčího masa. Je třeba dbát zejména na to, aby v ochranné lhůtě před porážkou byla vyřazena krmiva, která obsahují léčiva (antibiotika, antikocidika), nebo jiné biologicky aktivní látky zanechávající rezidua škodlivá pro lidské zdraví.

Průmyslová krmiva musí být dodávána v uzavřených nevratných obalech přímo do zásobníků. Dodavatel má předložit a garantovat recepturu a dobu použití krmiv s tím, že uvádí délku a datum výroby. Doporučuje se používat komplexní krmné směsi. Granulace má být provedena tak, aby odrolování a prašnost krmiva nepřesahovala 1 – 3%.

Objemná krmiva nesmí být zavadnutá (zapařená) a nebo jiným způsobem narušená ve své kvalitě, pokud pocházejí z pozemků, které byly chemicky ošetřeny je nutné vždy dodržet ochrannou lhůtu pro jejich sklizeň, minimálně však 21 dnů.

Krmiva musí být uskladňována v čistých, suchých, chladných a tmavých prostorách, je třeba je chránit před hmyzem, škodlivými hlodavci, ptáky apod. K napájení se používá zdravotně nezávadná voda vyhovující ČSN 75711.

Technologické zařízení má být takové, aby jeho použitím nedocházelo k narušení kvality a vzniku zdravotních závad na krmivu (zaplísnění apod.). Technologii je nutné pravidelně kontrolovat, pozornost soustředit zejména na činnost napájecího systému. Nutná je kontrola zejména u venkovních velkoobjemových zásobníků krmiv, u kterých se vlivem atmosférických změn sráží vlhkost a dochází k nálepům a zaplísnění krmiva.

² Stravitelné dusíkaté látky

Napáječky a krmiva mají být umístěny tak, aby byly dostupné pro odstavovaná mláďata, ale aby současně bylo znemožněno znehodnocování obsahu výkaly (Dousek, 1994).

3.7. Ustájení králíků

Před výstavbou chovatelského zařízení lze doporučit návštěvu některého zkušeného chovatele. Konkrétní řešení musí vycházet z toho, pro které plemeno se rozhodneme, jak velký počet zvířat budeme chovat, zda to budou jedinci určené pro výstavy nebo pouze na produkci masa pro vlastní potřebu. Důležité jsou prostorové a finanční možnosti. Chovatelské zařízení nemá svým vzhledem rušit okolí. Také bychom neměli zapomenout na skladovací prostory. Po technické stránce musí ustájení splňovat v první řadě požadavky králíků a pak teprve chovatele (Zadina, 2006).

Malík a kol. (1985) shrnul obecné požadavky na ustájení králíků do pěti bodů:

- 1) Světlo a sluneční záření podporuje aktivní činnost organismu, zvyšuje odolnost a má vliv na ozdravení prostoru pro ustájení; přímé sluneční záření však poškozuje barvu a kvalitu srsti.
- 2) Teplota – optimální teplota pro chov králíků je v létě kolem 18 °C, v zimě nemá klesnout pod 8 °C. V dobrých podmínkách mohou snést teplotu až -22 °C. Králíkům škodí náhlé výkyvy teplot a teploty nad 30 °C.
- 3) Vlhkost – králíci jsou citliví na vlhkost prostředí. Optimální vlhkost vzduchu pro králíka je 55-77 %, kritické minimum 30 % a kritické maximum 80 % při teplotě 16 °C.
- 4) Prostor – pro individuální ustájení je uveden minimální životní prostor pro jednoho králíka v tabulce 17. Při skupinovém ustájení se počítá s plochou 0,12 - 0,17m² na jedno mládě. Pro 8 – 10 mláďat se používají prostory s rozměry 1,70*0,70 m.
- 5) Vzduch – králík je náročný na dostatek čerstvého vzduchu: na 1 kg živé hmotnosti spotřebuje 478-610 cm³ kyslíku a vyloučí 451-632 cm³ oxidu uhličitého. V chovatelském zařízení se má vzduch vyměňovat 5-10krát za hodinu a rychlost jeho proudění nemá být vyšší než 0,3 m/s.

Při nevhodném ustájení s nevyhovujícím mikroklimatem, zvláště při zvýšené prašnosti, králíci často trpí tzv. respiračními onemocněními. Králík snáší poměrně dobře zimu, ne však vlhko a průvan (Zadina, 2004).

3.7.1. Způsoby ustájení

Podle umístění rozlišujeme králíkárný:

- 1) venkovní – umístěné ve volném prostranství, jsou dosud nejběžnější.
- 2) vnitřní – umístěné v krytých prostorách, nezbytné pro velkochovy.
- 3) králíčince, což je vlastně velmi účelná kombinace způsobů a + b. Pro drobného chovatele jsou nejvýhodnější (Fingerland, 1991).

3.7.2. Velikost kotců

Velikost jednotlivých kotců určuje plemeno králíků, které hodláme chovat. Rozměry kotců nejsou limitovány co do maxima, ale pouze co do minima (Fingerland, 1991).

Tabulka 13: Doporučené rozměry kotce pro velká plemena králíků (srovnání autorů)

autor	Výška (cm)	Hloubka (cm)	Šířka (cm)
Kálal (1947)	60	80	150
Anonym 1 (1969)	70	80	110
Havlín (1983)	60	80	100-150
Malík a kol. (1985)	60	80	120
Fingerland (1991)	80	70	150
Schippers (1999)	60	70	100
Zadina (2004)	80	70-80	120-150

3.8. Zdravotní problematika

Je nezbytné, aby chovatelé králíků znali dobře základní údaje o charakteristice zvířete a mohli pak včas rozlišit změny ve zdravotním stavu a zajistit nutné odborné vyšetření a léčení. Mezi základní faktory při posuzování zdravotního stavu zvířete patří, stav pokožky a srsti, stav viditelných sliznic, funkce jednotlivých orgánů a výživný stav. Chování zvířete nám podává první informaci o jeho zdravotním stavu. Zdravý králík vykazuje čilý, živý temperament, rychle reagují na vnější podněty. Důležité je posouzení oka, které má být jasné a rychle reagující, bez výtoků a zbytků zaschlého sekretu. Mezi důležité faktory patří rovněž posouzení hry ušními boltci u plemen králíků se vzpřímenými boltci. Dále se hodnotí pohybová aktivita končetin, běh, skákání, hrabání a únikový reflex. Změna chování zvířete a odchylky od normálního zdravotního stavu patří mezi první příznaky nastupující nebo probíhající nemoci. Nemocné zvíře je apatické, straní se ostatních. Řada onemocnění, zvláště nakažlivých, je provázena zvýšeným výtokem z oka (Černošek a kol., 1989).

3.8.1. Nemoci králíků

Zdravotní problematikou chovu králíků se zabývá celá řada autorů: Finferland (1991), Dvořák (1980), Černošek a kol. (1989), Dousek a kol. (1994), Anonym 2 (2009), Zadina (2004), Verhoef (2005), Schippers (1999). Všichni autoři rozdělují nemoci králíků přibližně takto:

1) Nepřenosné nemoci:

- Avitaminózy (A, B, D, E, H, K) a nedostatek minerálií
- Alopecie (lysivost)
- Nemoci trávicího ústrojí (přeplnění žaludku, nadmutí, zácpa, průjem, zánět žaludku a střev)
- Otravy (krmivem, chemickými látkami, jedovatými rostlinami)
- Poruchy rozmnožování (kryptorchismus, poruchy pohlavní aktivity, poruchy spermiogeneze, infantilismus, poruchy pohlavního cyklu, abnormality v oplození, časté odumírání zárodků, záněty pohlavních orgánů, potrat, poruchy při porodu, požívání mláďat, opuštění mláďat, ničení hnízd, rakovina dělohy)
- Toxikóza březích králic
- Zánět mléčných žláz
- Ochnutí trávicího ústrojí kojících králic
- Ochnutí pánevních končetin
- Poruchy růstu zubů (přerostlé řezáky, háčky na stoličkách, sloní zub, kapří chrup, štičí chrup)
- Kýla
- Neinfekční onemocnění dýchacího ústrojí
- Otlaky pánevních končetin

2) Parazitární nemoci

- Kokcidióza
- Toxoplasmóza
- Žaludeční a střevní červivost králíků
- Pasaluróza – roupi
- Uhrovitost – tasemnice

- Prašivina
- Myiáza
- Ostatní ektoparazitózy

3) Nakažlivé nemoci

- Myxomatóza
- Králíčí mor (hemorrhagický zánět plic)
- Pasteurelóza
- Nakažlivá rýma králíků
- Salmonelóza
- Kolibacilóza
- Enterokolitidy
- Neštovice králíků
- pseudotuberkulóza
- Klostridiové infekce
- Syfilis (Spirochetóza)
- Nekrobacilóza
- Plísňové kožní nemoci (Mol, Opar lysavý)

3.9. Chov králíků v České republice

Od roku 1991 stoupaly stavy králíků v průměru z 12 mil. kusů na 16,8 mil. kusů v roce 1999. Králíci jsou chováni ve velkochovech a středních chovech, které slouží pro dodávky na vnitřní trh a export. Dále jsou chováni v malochovech, které slouží pro samozásobení a přímý prodej. Rozdíl mezi těmito chovy je ve způsobu chovu, plemenné skladbě a intenzitě výkrmu zvířat (Roubalová, 2002). Od roku 1991 až do roku 2007 se neustále mění poměr chovaných zvířat z faremních chovů a malochovů ve prospěch faremních chovů (Roubalová, 2007). Růst stavů králíků v ČR pokračoval až do roku 1999 a to jak ve faremních chovech, tak i v malochovech. Od roku 2000 až do roku 2004 byla situace opačná. Stavy králíků celkem proti roku 1999 zaznamenaly pokles (o 28,5 %) a to u malochovů, ale u faremních chovů stavy králíků vzrostly o 39,6 %. Důvodem je zvyšující se možnost uplatnění králíčího masa z faremních chovů na zahraničních trzích.

V roce 2005 proti roku 2004 se zvýšily stavy králíků ve faremních chovech o 1,2 %. Počty králíků v malochovech se mírně snížily o 0,7 %.

Pokles stavů v malochovech byl způsoben pravděpodobně postupnou změnou životního stylu. Ani lidé žijící na venkově nechtějí být každý den vázáni chovem relativně malého počtu zvířat, jejichž produkce mnohdy nepředstavuje pro rodinný rozpočet významnější přínos (Roubalová, 2006).

Tabulka 14: Stavy králíků v České republice v tis. ks.

Druh chovu	Kategorie	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Faremní	Chov	15	17,5	22	24	27	28,5	29	29,5
	Výkrm	270	315	369	430	485	530	550	570
Malochovy	Chov	2050	1900	2100	2050	2000	2000	2100	2200
	Výkrm	11300	10008,5	12000	11500	11730	12020	12600	14000
Celkem									
Druh chovu	Kategorie	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Faremní	Chov	40	38	38	41	41	41,5	39	35
	Výkrm	777	738	738	785	786	796	748	671
Malochovy	Chov	1900	1700	1615	1600	1580	1570	1500	1350
	Výkrm	11447	10242	9730	9710	9590	9529	9105	8195
Celkem		14164	12718	12121	12136	11997	11936,5	11392	10251

(Roubalová, 2007)

Chovatelé králíků jsou u nás organizováni v Českém svazu chovatelů. Sdružuje ty chovatele, kteří mají o jejich chov hlubší zájem. Každý chovatel se může stát členem základní organizace ČSCH (ZO ČSCH). V rámci ZO se ustavuje odborná komise chovatelů králíků. K významným a důležitým odborným funkcionářům organizace patří předseda odbornosti chovatelů králíků. Měl by to být úspěšný chovatel, který má přehled o problematice chovu králíků. K dalším funkcionářům patří tetovatel a registrátor základní organizace. Vyšším článkem řízení chovatelské práce jsou okresní chovatelské organizace. Jejich cílem je koordinace chovatelské práce v okrese, popř. v oblasti. Má-li být jejich činnost smysluplná a na odpovídající výši, musí ji zabezpečovat chovatelé dobrovolníci na odpovídající teoretické a praktické výši. V rámci republiky chovatelskou činnost zastřešuje a po stránce metodické a odborné řídí ústřední výbor ČSCH se sídlem v Praze. Nejvyšším orgánem pro oblast chovu králíků je ústřední odborná komise chovatelů králíků. Základními cíli organizovaného chovatelství je odchov kvalitních zvířat, jejich registrace a tetování, pořádání výstav, péče o zachování genofondu národních plemen, zlepšování zdravotního stavu chovaných králíků a vzdělávání členů (Zadina, 2004).

Kluby sdružující chovatele belgických obrů a francouzských beranů:

- Klub chovatelů králíka belgického obra a belgického obra albína

Předseda: František Janoušek

e-mail: franta.janousek@seznam.cz

<http://www.klubbelgickychobru.cz/>

- Klub chovatelů francouzských beranů

Předseda: Antonín Mouka

e-mail: moukova@seznam.cz

3.10. Označování králíků

Označování králíků se řídí určitými pravidly a jejich dodržování a využívání je základním předpokladem pro plemenářskou práci. Musí umožnit pokud možno vždy a rychle určit totožnost daného jedince.

Dočasné označení má význam především v neorganizovaném chovatelství. Lze ho provést různými barvami, vhodnější je provést výstřihy srsti, protože jsou trvanlivější. Trvalé označení má zásadní a největší význam v organizovaném chovatelství. U králíků u členů Českého svazu chovatelů (ČSCH). Provádí se tetováním. Je to způsob používaný nejen u nás, ale i v zahraničí. V některých evropských státech, např. v Dánsku a Švýcarsku, se používají kovové ušní známky, někde výjimečně i kroužky na pánevní končetině.

Tetování a s ním nezbytně spojená registrace s vystavením rodokmenu patří neodmyslitelně k organizovanému chovatelství. Řídí se řádem pro registraci a tetování v ČR³. Označování se provádí tetováním tetovacími kleštěmi o velikosti 5 či 7mm. Po průpichu ucha se na místo vpichu nanese černá tuž či speciální tetovací barva. Číslo pro tetování přiděluje registrátor (okresní, klubový, ústřední), a to na základě přihlášení mlád'at k registraci. K tomuto účelu se vyplňuje připouštěcí potvrzení a rodokmen králíků (Zadina a kol., 2004). Nejvhodnější doba pro tetování králíků je ve věku 2 – 3 měsíce (Schönfelder, 2006). Králíci se tetují přímo u chovatele, v době tetování mají být mlád'ata ještě u matky. Tetovatel odpovídá za správné umístění registračních značek v uších králíka. Označení musí být trvale výrazné a dobře čitelné (Zadina a kol., 2004). Pak vtiskne tetovací značky i do rodokmenu králíka (Schönfelder, 2006).

³ Řád pro registraci a tetování viz. přílohy

3.11. Výstavy

Výstavy jsou u nás organizovány jako místní, okresní, oblastní či speciální, celostátní výstava mladých králíků, v sudých letech celostátní výstava drobných zvířat a výstavy mezinárodní (evropské).

Naši chovatelé jsou prostřednictvím ČSCH členy Evropského svazu chovatelů drobných zvířat, který sdružuje přední chovatelské státy Evropy. Na pořádaných výstavách se prezentují odbornosti králíků, holubů, drůbeže a drobných hlodavců. Tyto velké výstavy se pořádají v různých zemích z pověření evropského svazu. Hodnocení se provádí podle evropského vzorníku plemen králíků a jeho systém se hodně podobá vzorníku SRN. Nejlepší zvířatům se udělují tituly. Čestné ceny na jednotlivce či kolekce, mistr Evropy a šampión Evropy (Zadina a kol., 2004).

4. Zhodnocení podkladových údajů

Z návštěv a následně i podle výstavních katalogů jednotlivých výstav králíků z let 2008 - 2012 jsem vytvořila tabulky, v nichž jsem vždy uváděla jednotlivé počty zvířat. Pro účely této DP byla plemena BO a BOA sloučena do jednoho, a to do plemene BO. Počet chovatelů znamená, kolik vystavovatelů vystavilo jednotlivé barevné rázy daných plemen. Jako udělený titul uvádím vždy zkratky⁴. Jednotlivé barevné rázy jsem uváděla pro představu o jejich početnosti. Jak u BO tak u FB bylo většinou nejvíce zástupců u divoce zbarvených, dále pak železitých a bílých, ať už albínů u BO, či bílých červenookých u FB. Na celostátních a klubových výstavách byla tato plemena zastoupena poměrně hojně, avšak na výstavách okresních a místních bylo vystaveno minimum jedinců těchto dvou plemen. Na některých výstavách, které jsem v letech 2008 - 2012 navštívila, nebyli mnohdy žádní zástupci plemen BO a FB. Tyto výstavy jsem v této práci neuváděla. V následujících tabulkách jsou zpracovány mnou navštívené výstavy králíků. Každá tabulka odpovídá jedné výstavě.

⁴ČC – čestná cena

Š – šampion / šampionka

MKL – mistr klubu

MČR – mistr České republiky

Tabulka 15: Výstava Praha-Letňany 2008

PLEMENO	ZBARVENÍ	SAMCI 1.0	SAMICE 0.1	CELKOVÝ POČET	UDĚLENÝ TITUL	POČET CHOVATELŮ
Belgický obr	albín	2	2	4		1
	divoce zbarvený	13	8	21	ČC	4
	černý					
	černý železitý					
	železitý	4	6	10	ČC	3
	žlutý					
	modrý	1	3	4		1
	strakáč div. zb.					
		19	8	39		
Francouzský beran	bílý červenooký	4	3	7		2
	divoce zbarvený					
	černý					
	černý železitý					
	železitý	2	0	2		1
	žlutý					
	modrý					
	havanovitý					
	strakáč div. zb.					
	strakáč černý	1	0	1	ČC	1
	strakáč železitý					
	strakáč žlutý	1	0	1		1
	strakáč modrý					
	strakáč madag.					
strakáč hanov.						
		8	10	11		

Tabulka 16: Krajská výstava Vysočiny Bohdalov 3. - 4. 10. 2009

PLEMENO	ZBARVENÍ	SAMCI 1.0	SAMICE 0.1	CELKOVÝ POČET	UDĚLENÝ TITUL	POČET CHOVATELŮ
Belgický obr	albín					
	divoce zbarvený	18	6	24	ČC	4
	černý					
	černý železitý					
	železitý	1	2	3		1
	žlutý					
	modrý					
	strakáč div. zb.					
		19	8	27		
Francouzský beran	bílý červenooký	4	5	9		2
	divoce zbarvený	4	4	8		2
	černý					
	černý železitý					
	železitý					
	žlutý					
	modrý					
	havanovitý					
	strakáč div. zb.					
	strakáč černý					
	strakáč železitý	0	1	1	ČC	1
	strakáč žlutý					
	strakáč modrý					
	strakáč madag.					
strakáč hanov.						
		8	10	18		

Tabulka 17: Speciální výstava Kolín 2009

PLEMENO	ZBARVENÍ	SAMCI 1.0	SAMICE 0.1	CELKOVÝ POČET	UDĚLENÝ TITUL	POČET CHOVATELŮ
Belgický obr	albín	6	11	17	ČC, Š	4
	divoce zbarvený	32	27	59	ČC, Š, MKL	12
	černý	2	1	3	ČC	3
	černý železitý					
	železitý	19	14	33	ČC, Š, MKL	8
	žlutý					
	modrý	1	3	4	ČC	1
	strakáč div. zb.					
		60	56	116		
Francouzský beran	bílý červenooký	11	7	18	ČC	4
	divoce zbarvený	36	16	52	ČC, Š	12
	černý	4	1	5		4
	černý železitý					
	železitý	12	8	20		7
	žlutý					
	modrý	0	4	4		2
	havanovitý					
	strakáč div. zb.	7	10	17	ČC, Š	3
	strakáč černý	3	1	4		2
	strakáč železitý	1	1	2		1
	strakáč žlutý					
	strakáč modrý	4	0	4		1
	strakáč madag.	1	0	1		1
	strakáč hanov.					
		79	48	127		

Tabulka 18: Speciální výstava Kolín 2010

PLEMENO	ZBARVENÍ	SAMCI 1.0	SAMICE 0.1	CELKOVÝ POČET	UDĚLENÝ TITUL	POČET CHOVATELŮ
Belgický obr	albín	25	30	55	ČC, Š, MKL	9
	divoce zbarvený	26	34	60	ČC, Š, MKL	10
	černý	7	4	11	ČC	5
	černý železitý					
	železitý	9	16	25	Š	11
	žlutý					
	modrý	1	8	9	ČC	3
	strakáč div. zb.					
		68	92	160		
Francouzský beran	bílý červenooký	9	7	16	ČC, Š	4
	divoce zbarvený	25	11	36	ČC, Š	8
	černý	0	2	2		1
	černý železitý					
	železitý	13	7	20	ČC	7
	žlutý	3	0	3		1
	modrý	2	2	4	Š	1
	havanovitý					
	strakáč div. zb.	6	6	12	ČC, Š	2
	strakáč černý	1	1	2		1
	strakáč železitý	1	0	1		1
	strakáč žlutý	3	0	3		1
	strakáč modrý					
	strakáč madag.					
	strakáč hanov.					
		63	36	99		

Tabulka 19: Výstava Rožďalovice 20. - 21. 8. 2011

PLEMENO	ZBARVENÍ	SAMCI 1.0	SAMICE 0.1	CELKOVÝ POČET	UDĚLENÝ TITUL	POČET CHOVATELŮ
Belgický obr	albín					
	divoce zbarvený					
	černý					
	černý železitý					
	železitý					
	žlutý					
	modrý					
	strakáč div. zb.					
		0	0	0		
Francouzský beran	bílý červenooký	1	0	1		1
	divoce zbarvený	4	4	8		1
	černý	3	0	3		1
	černý železitý					
	železitý					
	žlutý					
	modrý					
	havanovitý					
	strakáč div. zb.					
	strakáč černý	0	3	3		1
	strakáč železitý					
	strakáč žlutý					
	strakáč modrý	0	1	1		1
	strakáč madag.					
strakáč hanov.						
		8	8	16		

Tabulka 20: Celostátní výstava Lysá nad Labem 16. - 18. 9. 2011

PLEMENO	ZBARVENÍ	SAMCI 1.0	SAMICE 0.1	CELKOVÝ POČET	UDĚLENÝ TITUL	POČET CHOVATELŮ
Belgický obr	albín	10	11	21	ČČ, MČR	4
	divoce zbarvený	29	34	63	ČČ, MČR	9
	černý	4	1	5	ČČ	2
	černý železitý					
	železitý	9	18	27	ČČ, MČR	8
	žlutý					
	modrý	4	0	4		1
	strakáč div. zb.					
		56	64	120		
Francouzský beran	bílý červenooký	8	6	14	ČČ	4
	divoce zbarvený	30	29	59	ČČ, MČR, Š	12
	černý	1	0	1		1
	černý železitý	9	8	17	ČČ	5
	železitý					
	žlutý	4	0	4		1
	modrý	0	2	2		1
	havanovitý					
	strakáč div. zb.	6	4	10	ČČ	2
	strakáč černý	1	3	4		2
	strakáč železitý					
	strakáč žlutý					
	strakáč modrý	1	1	2		1
	strakáč madag.					
strakáč hanov.						
		60	53	113		

Tabulka 21: Okresní výstava Hořice v Podkrkonoší 16. - 18. 9. 2011

PLEMENO	ZBARVENÍ	SAMCI 1.0	SAMICE 0.1	CELKOVÝ POČET	UDĚLENÝ TITUL	POČET CHOVATELŮ
Belgický obr	albín					
	divoce zbarvený					
	černý					
	černý železitý					
	železitý					
	žlutý					
	modrý					
	strakáč div. zb.					
		0	0	0		
Francouzský beran	bílý červenooký					
	divoce zbarvený	4	0	4		1
	černý					
	černý železitý					
	železitý					
	žlutý					
	modrý					
	havanovitý					
	strakáč div. zb.					
	strakáč černý					
	strakáč železitý					
	strakáč žlutý					
	strakáč modrý					
	strakáč madag.					
	strakáč hanov.					
		4	0	4		

Tabulka 22: Krajská výstava Třebachovice pod Orebem 17. - 18. 9. 2011

PLEMENO	ZBARVENÍ	SAMCI 1.0	SAMICE 0.1	CELKOVÝ POČET	UDĚLENÝ TITUL	POČET CHOVATELŮ
Belgický obr	albín					
	divoce zbarvený	9	7	16	ČC	3
	černý					
	černý železitý					
	železitý					
	žlutý					
	modrý					
	strakáč div. zb.					
		9	7	16		
Francouzský beran	bílý červenooký					
	divoce zbarvený	1	3	4		1
	černý					
	černý železitý					
	železitý					
	žlutý					
	modrý					
	havanovitý					
	strakáč div. zb.					
	strakáč černý					
	strakáč železitý					
	strakáč žlutý					
	strakáč modrý					
	strakáč madag.					
strakáč hanov.						
		1	3	4		

Tabulka 23: Okresní výstava Vysoké Veselí 24. - 25. 9. 2011

PLEMENO	ZBARVENÍ	SAMCI 1.0	SAMICE 0.1	CELKOVÝ POČET	UDĚLENÝ TITUL	POČET CHOVATELŮ
Belgický obr	albín					
	divoce zbarvený					
	černý					
	černý železitý					
	železitý					
	žlutý					
	modrý					
	strakáč div. zb.					
		0	0	0		
Francouzský beran	bílý červenooký					
	divoce zbarvený	6	4	10		1
	černý					
	černý železitý					
	železitý					
	žlutý					
	modrý					
	havanovitý					
	strakáč div. zb.					
	strakáč černý					
	strakáč železitý					
	strakáč žlutý					
	strakáč modrý					
	strakáč madag.					
strakáč hanov.						
		6	4	10		

Tabulka 24: Speciální výstava Kolín 12. 11. 2011

PLEMENO	ZBARVENÍ	SAMCI 1.0	SAMICE 0.1	CELKOVÝ POČET	UDĚLENÝ TITUL	POČET CHOVATELŮ
Belgický obr	albín	13	23	36	Š	5
	divoce zbarvený	13	36	69	ČC, Š, MKL	12
	černý	11	10	21	ČC, Š	4
	černý železitý	1	2	3		1
	železitý	10	17	27	ČC, Š	8
	žlutý					
	modrý	2	0	2	ČC	1
	strakáč div. zb.					
		70	78	148		
Francouzský beran	bílý červenooký	14	5	19	ČC, Š	4
	divoce zbarvený	19	15	34	ČC, Š	6
	černý	3	0	3		3
	černý železitý					
	železitý	5	2	7	ČC, Š	2
	žlutý	3	0	3	ČC	1
	modrý	1	0	1		1
	havanovitý	1	5	6		1
	strakáč div. zb.	14	10	24	ČC, Š	6
	strakáč černý	6	3	9	ČC	3
	strakáč železitý					
	strakáč žlutý					
	strakáč modrý					
	strakáč madag.	1	2	3	ČC	1
strakáč hanov.	3	1	4	ČC	1	
		70	43	113		

Tabulka 25: Celostátní výstava Lysá nad Labem 18. - 20. 11. 2011

PLEMENO	ZBARVENÍ	SAMCI 1.0	SAMICE 0.1	CELKOVÝ POČET	UDĚLENÝ TITUL	POČET CHOVATELŮ
Belgický obr	albín	5	3	8	ČC	1
	divoce zbarvený	5	6	11		4
	černý	1	1	2		1
	černý železitý					
	železitý	2	9	11	ČC	3
	žlutý	5	3	8		1
	modrý					
	strakáč div. zb.					
		18	22	40		
Francouzský beran	bílý červenooký	9	14	23	ČC	3
	divoce zbarvený	1	2	3		2
	černý					
	černý železitý					
	železitý	2	3	5	ČC	2
	žlutý					
	modrý					
	havanovitý					
	strakáč div. zb.	3	1	4		1
	strakáč černý					
	strakáč železitý					
	strakáč žlutý					
	strakáč modrý					
	strakáč madag.					
strakáč hanov.						
		15	20	35		

Tabulka 26: Krajská výstava Lysá nad Labem 13. - 15. 1. 2012

PLEMENO	ZBARVENÍ	SAMCI 1.0	SAMICE 0.1	CELKOVÝ POČET	UDĚLENÝ TITUL	POČET CHOVATELŮ
Belgický obr	albín	1	1	2		2
	divoce zbarvený	16	8	24	ČC, ČC	5
	černý	0	2	2		1
	černý železitý	1	1	2		1
	železitý	1	3	4		2
	žlutý	3	1	4		1
	modrý					
	strakáč div. zb.					
		22	16	38		
Francouzský beran	bílý červenooký	21	13	34	ČC	5
	divoce zbarvený	3	6	9	ČC	2
	černý	3	1	4		2
	černý železitý					
	železitý					
	žlutý					
	modrý					
	havanovitý					
	strakáč div. zb.	1	1	2		1
	strakáč černý					
	strakáč železitý					
	strakáč žlutý					
	strakáč modrý	1	0	1		1
	strakáč madag.					
strakáč hanov.						

5. Vlastní projekt

Jedná se o počty králíků plemen Belgický obr a Francouzský beran zúčastněných na výstavách v České republice, které uvádím v předchozí kapitole. Porovnávám celkové počty zvířat obou plemen a počty zvířat rozdělené podle pohlaví, dále pak zhodnocuji podle bodů udělených na jednotlivých výstavách, která bodová ocenění jsou nejčastější. A také sleduji průměrné ohodnocení daného plemene na uvedené výstavě. Tím sleduji kvalitu jednotlivých zvířat a zároveň sleduji, které z těchto plemen je výstavně úspěšnější. A podle celkového počtu zhodnocuji, které z těchto plemen je mezi chovateli rozšířenější. Neberu v potaz možnost, že jedno zvíře se zúčastnilo více výstav. Tato pravděpodobnost je mezi oběma plemeny stejná.

V uvedených průměrech v hodnocení na výstavách není započítáno 0 bodů od králíka, který byl na výstavě ohodnocen jako nedostatečný, tzn. vyluka, nebo neklasifikován.

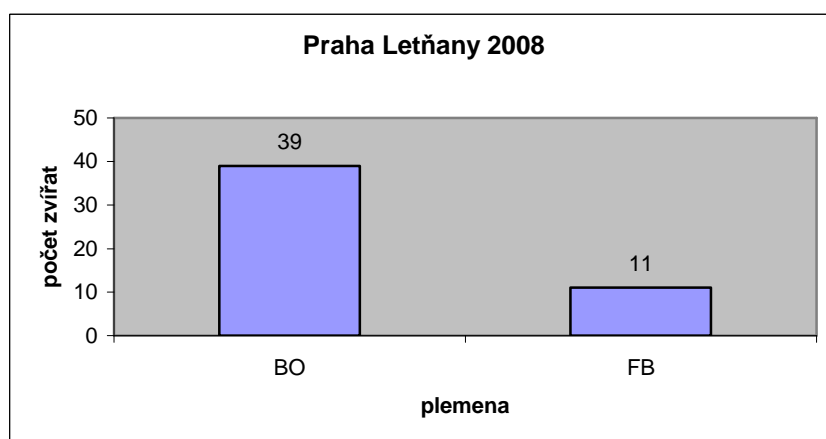
Když dostane králík slovní ocenění mládě dobré (MDB), jedná se o mládě, u kterého se předpokládá, že v dospělosti dosáhne hodnocení 89,0 – 92,5 bodů. Pokud králík získá slovní ocenění mládě velmi dobré (MVD), jedná se o mládě, u kterého se předpokládá, že v dospělosti dosáhne hodnocení 93,0 – 95,5 bodů.

V závěru projektu jsou uvedeny souhrnné grafy, v kterých je znázorněn celkový počet zvířat na všech uvedených výstavách. Na dalším grafu je znázorněn celkový počet zvířat podle pohlaví. Poslední graf znázorňuje, že bylo celkem vystaveno více králíků plemene Belgický obr než králíků plemene Francouzský beran.

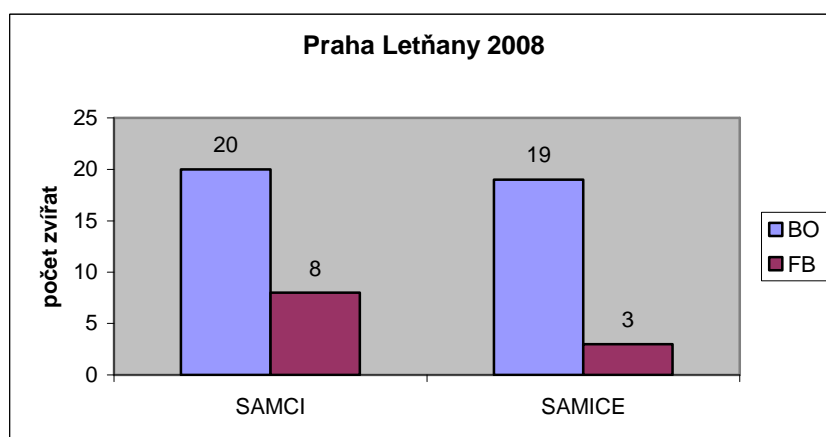
5.1. Výstava Praha Letňany, 2008.

Této výstavě se zúčastnilo celkem 50 jedinců sledovaných plemen. Jednoznačně převažovali králíci plemene Belgický obr, a to divoce zbarvení. Byly zde uděleny tři čestné ceny, z toho 2 plemeni BO. Na této výstavě byla jednoznačná převaha samců, jak u plemene BO, tak i u plemene FB. 2 králíci plemene Belgický obr nebyli klasifikováni. Průměrné hodnocení Belgických obrů bylo 94,33 bodu, nejvíce zvířat získalo 94,5 bodu. U Francouzských beranů bylo průměrné hodnocení 94,5 bodu. Nejvíce zvířat získalo 94,0 bodů. Nejvyšší hodnocení udělené obou plemenům bylo 96,0 bodů.

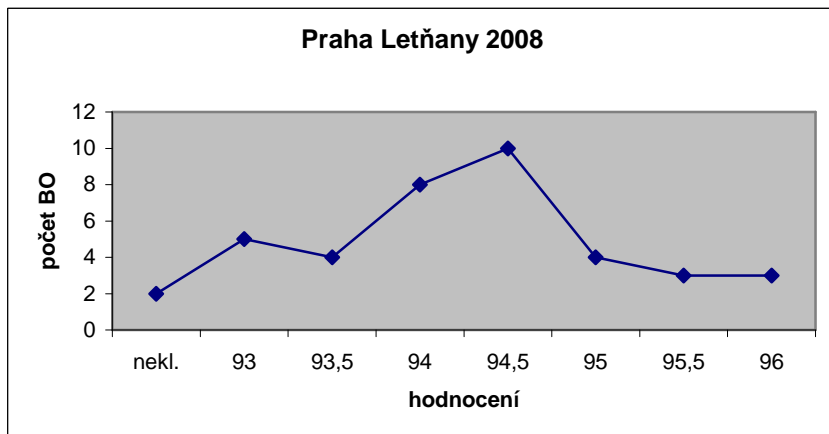
Graf 1: Porovnání celkového počtu králíků plemen Belgický obr a Francouzský beran

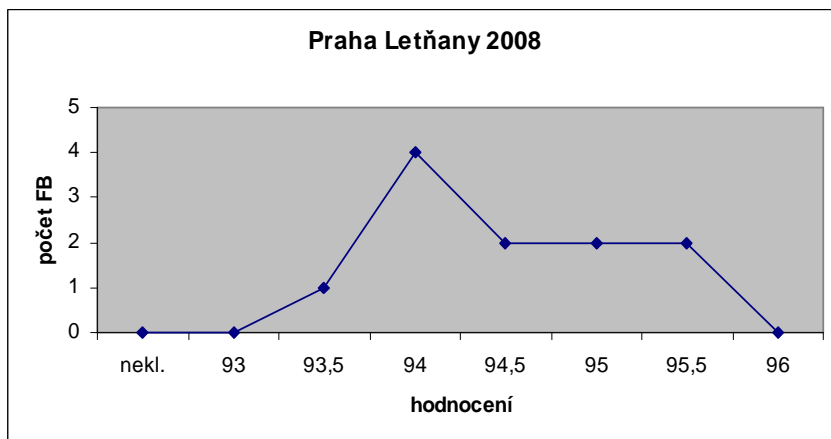
Graf 2: Porovnání počtu králíků Belgický obr a Francouzský beran podle pohlaví

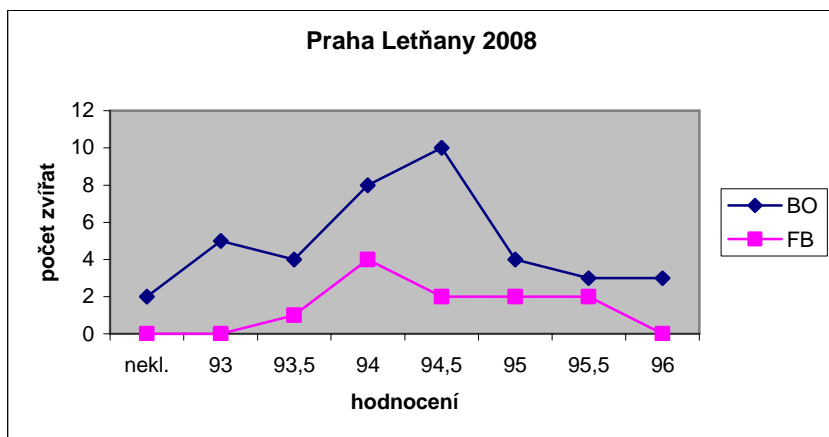
Graf 3: Bodové ohodnocení králíků plemene Belgický obr na výstavě

Graf 4: Bodové ohodnocení králíků plemene Francouzský beran na výstavě

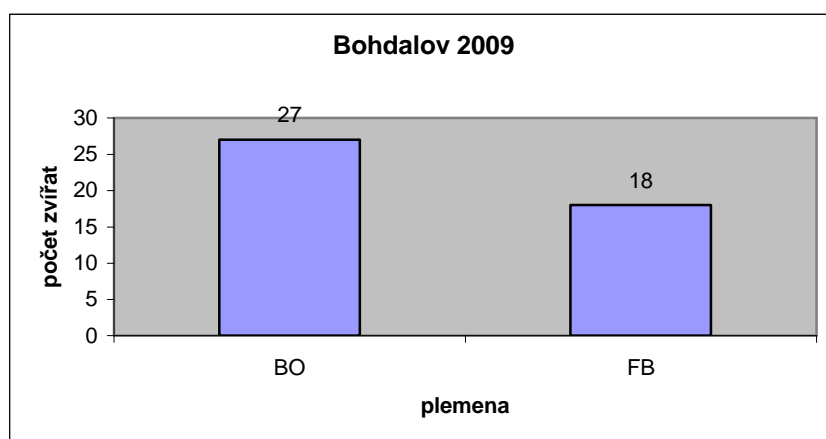
Graf 5: Porovnání bodového ohodnocení králíků plemen BO a FB

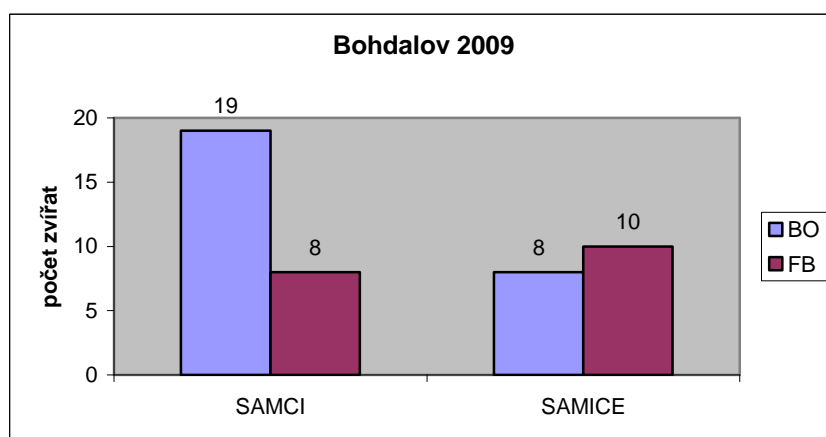
5.2. Výstava Bohdalov 3.-4.10.2009

Této výstavě se zúčastnilo celkem 45 jedinců sledovaných plemen. Převažovali králíci plemene Belgický obr, divoce zbarvení. Byly zde uděleny dvě čestné ceny, každé sledované plemeno získalo jednu. Na této výstavě byla jednoznačná převaha samců u plemene BO, u plemene FB bylo samců o dva méně než samic. Jeden BO dostal výluhu, průměrné hodnocení Belgických obrů bylo 93,48 bodu, nejvíce zvířat získalo 92,5 bodu. U Francouzských beranů bylo průměrné hodnocení 92,22 bodu. Nejvíce zvířat získalo 93,0 bodů. Nejvyšší hodnocení udělené BO bylo 95,5 bodu, Francouzským beranům 95,0 bodů.

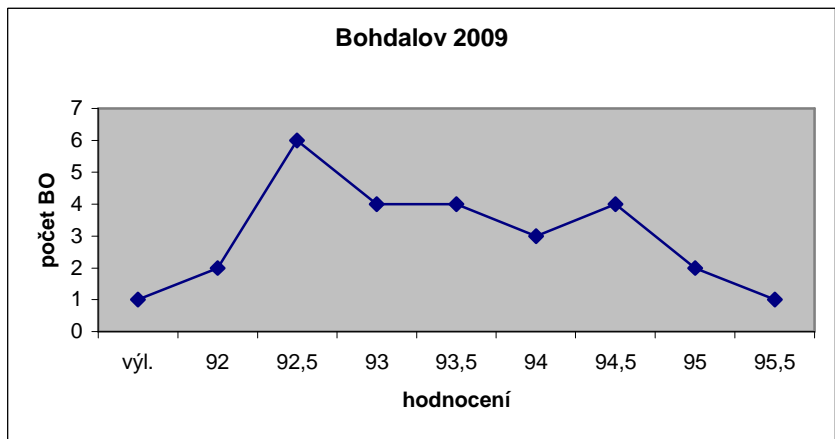
Graf 6: Porovnání celkového počtu králíků plemen Belgický obr a Francouzský beran

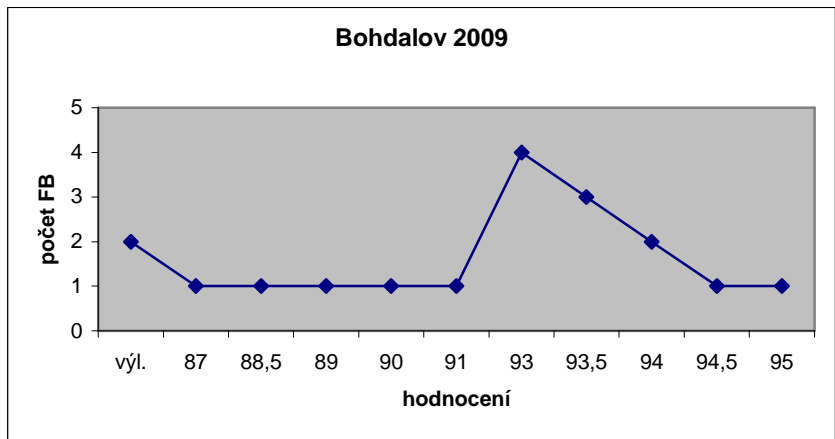
Graf 7: Porovnání počtu králíků Belgický obr a Francouzský beran podle pohlaví

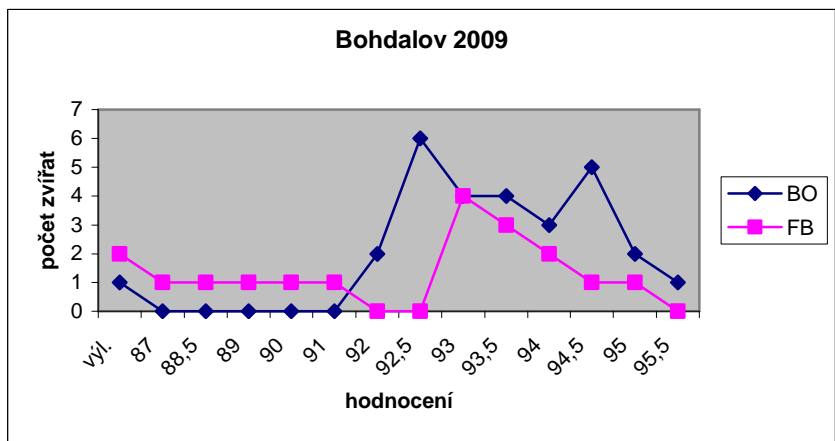
Graf 8: Bodové ohodnocení králíků plemene Belgický obr na výstavě

Graf 9: Bodové ohodnocení králíků plemene Francouzský beran na výstavě

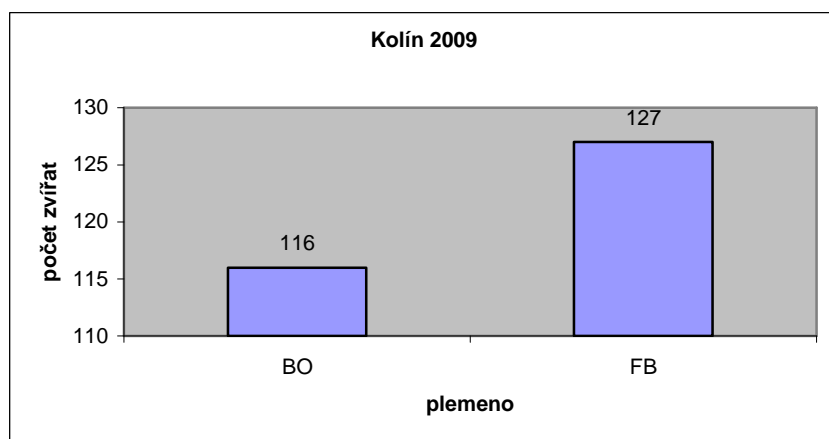
Graf 10: Porovnání bodového ohodnocení králíků plemen BO a FB

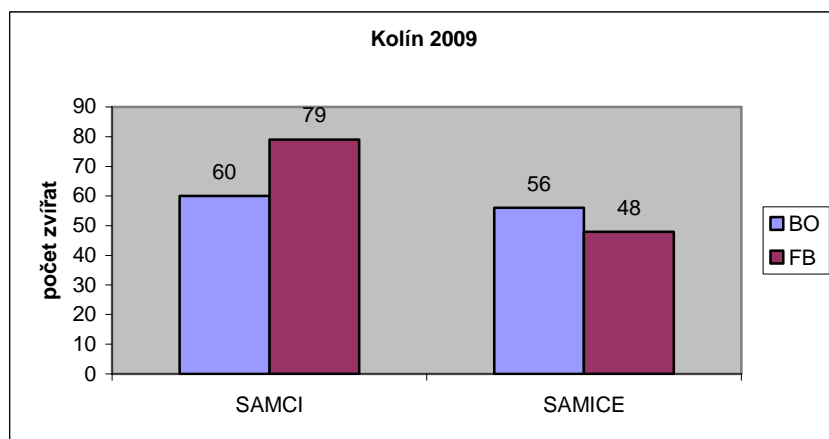
5.3. Speciální výstava Kolín 2009

Na této výstavě byla obě plemena zastoupena poměrně hojně, jelikož se jednalo o speciální výstavu velkých plemen králíků. Výstavy se zúčastnilo celkem 243 jedinců sledovaných plemen. Převažovali králíci plemene Francouzský beran, a to divoce zbarvení. Belgickým obrům byly uděleny čtyři čestné ceny, tři tituly šampion/ka a dva tituly mistr klubu. Francouzským beranům byly uděleny tři čestné ceny a také tři tituly šampion/ka. Na této výstavě byla jednoznačná převaha samců, zvláště pak u plemene FB. Průměrné hodnocení Belgických obrů bylo 94,14 bodů, nejvíce zvířat získalo 94,5 bodů. U Francouzských beranů bylo průměrné hodnocení 94,11 bodů. Nejvíce zvířat získalo také 94,5 bodů. Nejvyšší hodnocení udělené obou plemenům bylo 96,5 bodů.

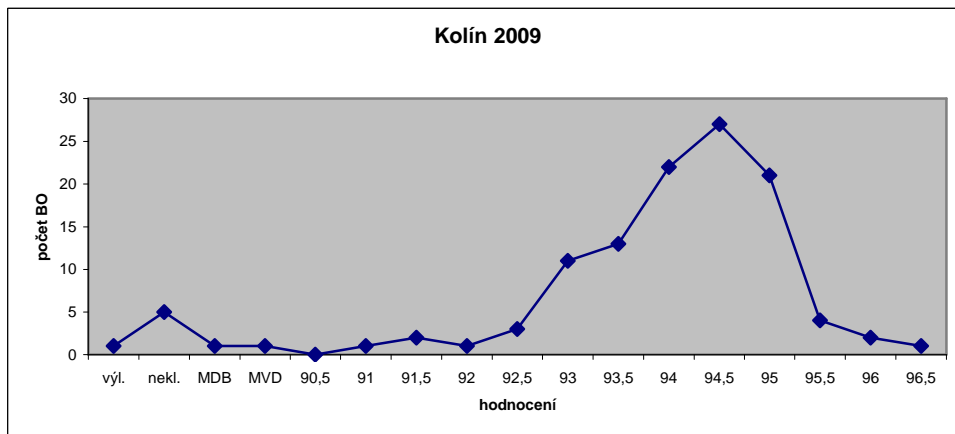
Graf 11: Porovnání celkového počtu králíků plemen Belgický obr a Francouzský beran

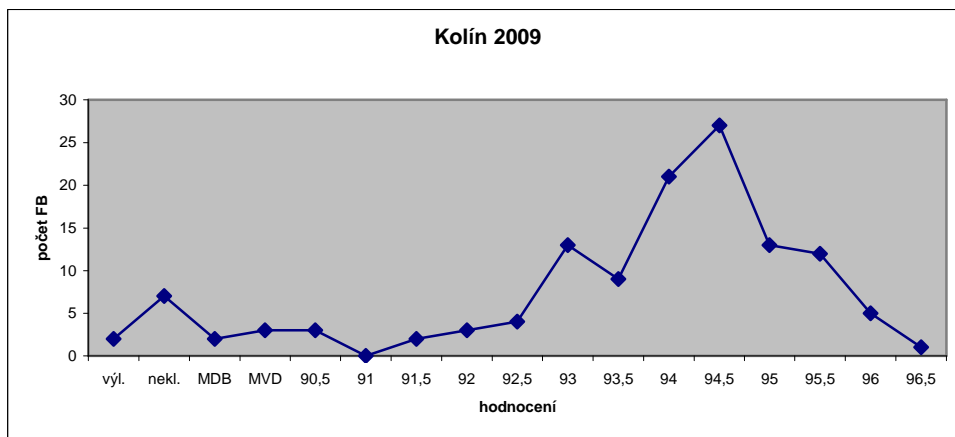
Graf 12: Porovnání počtu králíků Belgický obr a Francouzský beran podle pohlaví

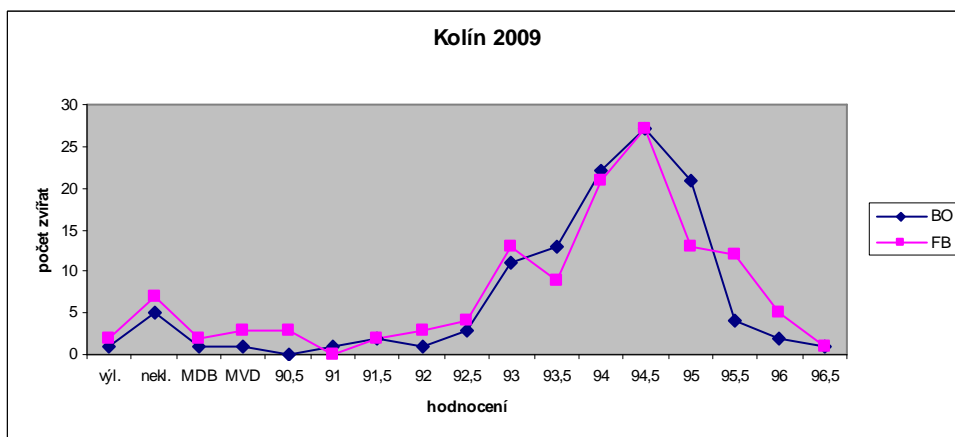
Graf 13: Bodové ohodnocení králíků plemene Belgický obr na výstavě

Graf 14: Bodové ohodnocení králíků plemene Francouzský beran na výstavě

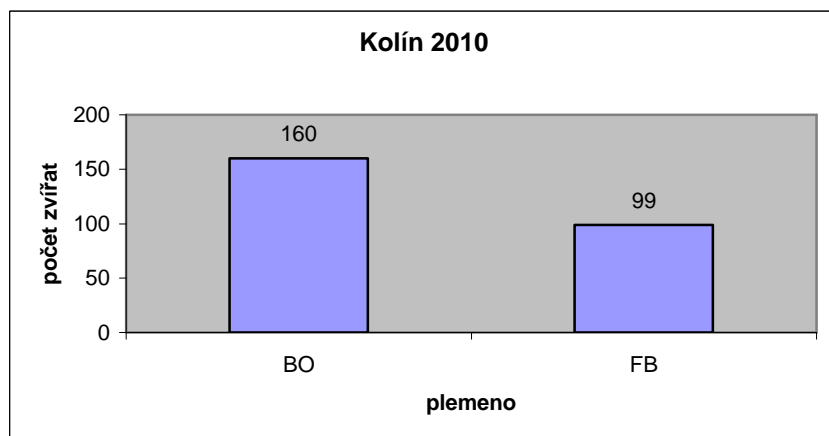
Graf 15: Porovnání bodového ohodnocení králíků plemen BO a FB

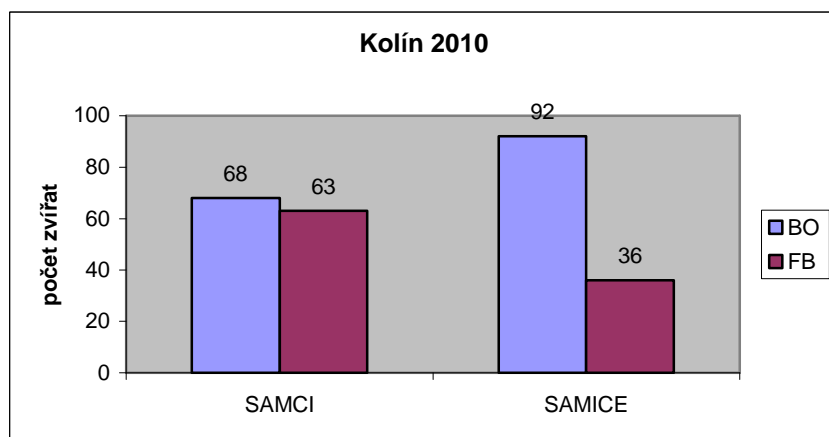
5.4. Speciální výstava Kolín 2010

Tato výstava byla opět zastoupena mnoha jedinci sledovaných plemen, jednalo se pět o klubovou výstavu velkých plemen králíků. Výstavy se zúčastnilo celkem 259 jedinců sledovaných plemen. Převažovali králíci plemene Belgický obr, a to divoce zbarvení, o pět králíků méně bylo BOA. Belgickým obrům byly uděleny čtyři čestné ceny, tři tituly šampión/ka a dva tituly mistr klubu. U Francouzských beranů byla převaha divoce zbarvených a železitých. Francouzským beranům byly uděleny čtyři čestné ceny a také čtyři tituly šampión/ka. Na této výstavě byla jednoznačná převaha samic, zvláště pak u plemene BO. Průměrné hodnocení Belgických obrů bylo 94,33 bodů, nejvíce zvířat získalo 94,5 bodů. U Francouzských beranů bylo průměrné hodnocení 94,01 bodů. Nejvíce zvířat získalo také 94,5 bodů. Nejvyšší hodnocení udělené BO bylo 96,5 bodů, FB bylo uděleno nejvýše 96,0 bodů.

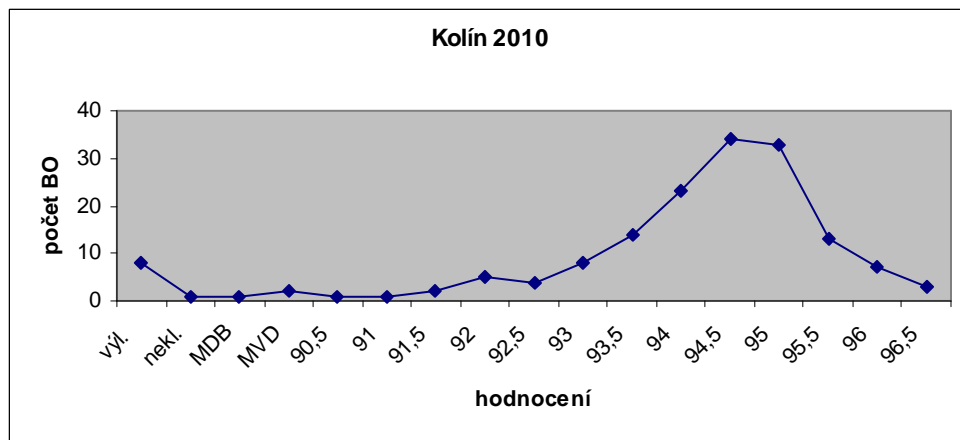
Graf 16: Porovnání celkového počtu králíků plemen Belgický obr a Francouzský beran

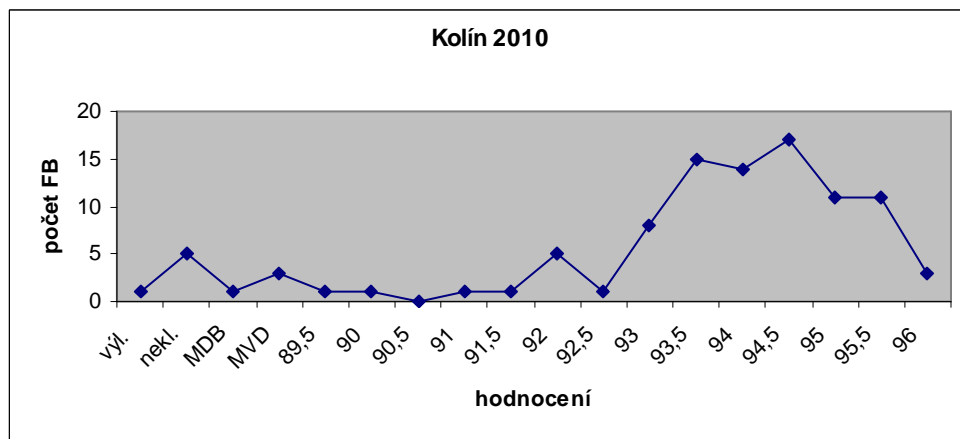
Graf 17: Porovnání počtu králíků Belgický obr a Francouzský beran podle pohlaví

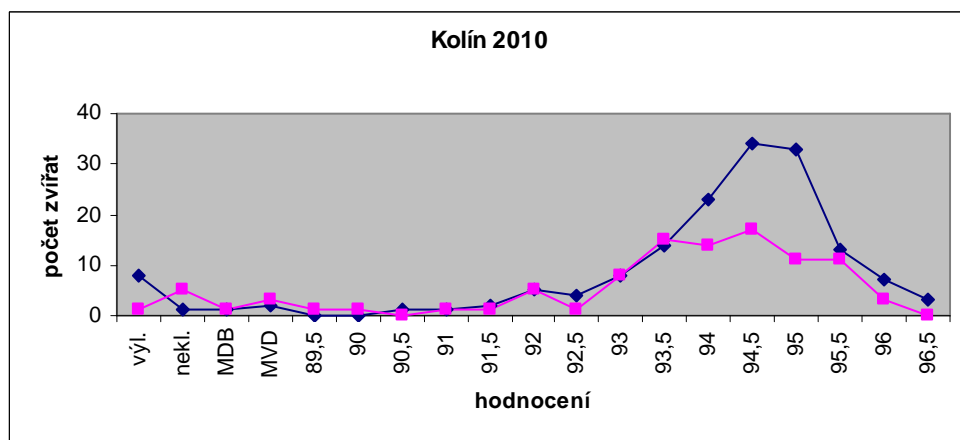
Graf 18: Bodové ohodnocení králíků plemene Belgický obr na výstavě

Graf 19: Bodové ohodnocení králíků plemene Francouzský beran na výstavě

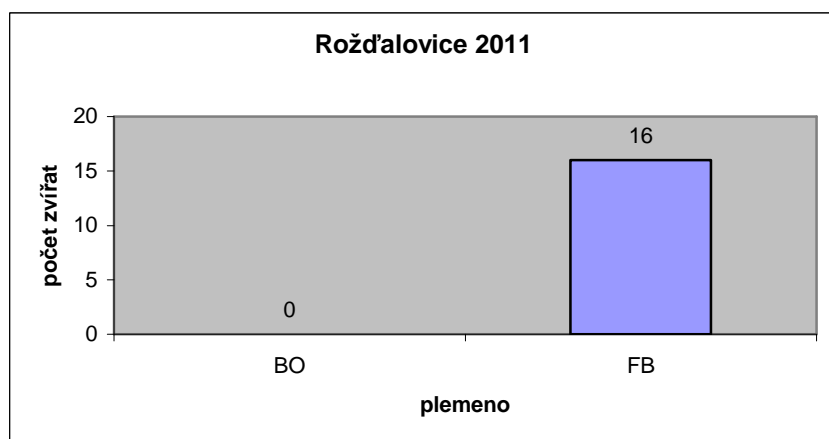
Graf 20: Porovnání bodového ohodnocení králíků plemen BO a FB

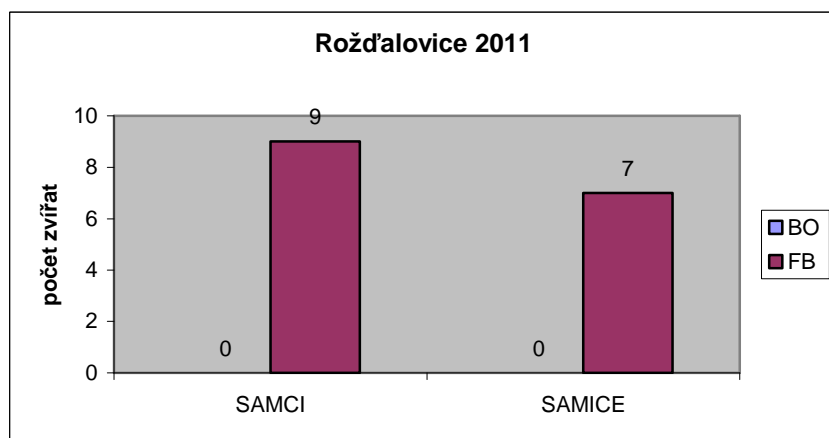
5.5. Výstava Rožďalovice 20.-21.8.2011

Této oblastní výstavy se zúčastnilo celkem 16 králíků sledovaných plemen. Belgický obr nebyl na výstavě předveden žádný. U Francouzských beranů byla převaha divoce zbarvených, všichni byli od jednoho chovatele. žádnému FB nebyl udělen žádný výstavní titul. Tato výstava byla z hlediska pohlaví sledovaných králíků vyrovnaná, samců bylo 9, samic 7. Průměrně hodnocení FB bylo 94,0 bodů. Nejvíce zvířat získalo také 94,0 bodů. Nejvyšší hodnocení bylo 95 bodů.

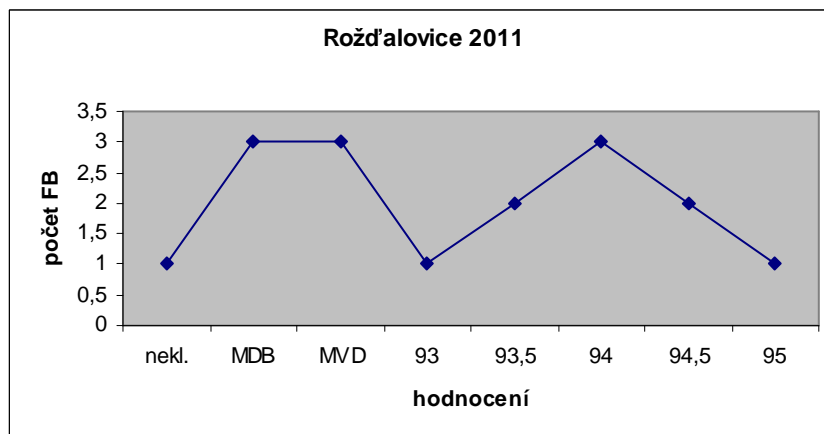
Graf 21: Porovnání celkového počtu králíků plemen Belgický obr a Francouzský beran

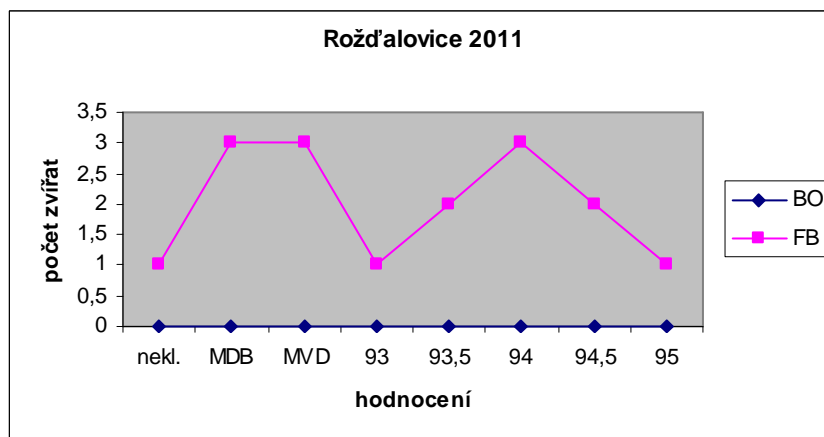
Graf 22: Porovnání počtu králíků Belgický obr a Francouzský beran podle pohlaví

Graf 23: Bodové ohodnocení králíků plemene Francouzský beran na výstavě

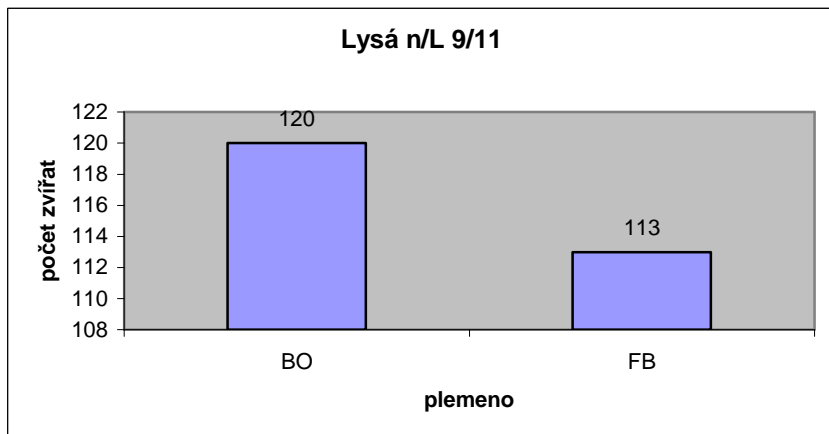
Graf 24: Porovnání bodového ohodnocení králíků plemen BO a FB

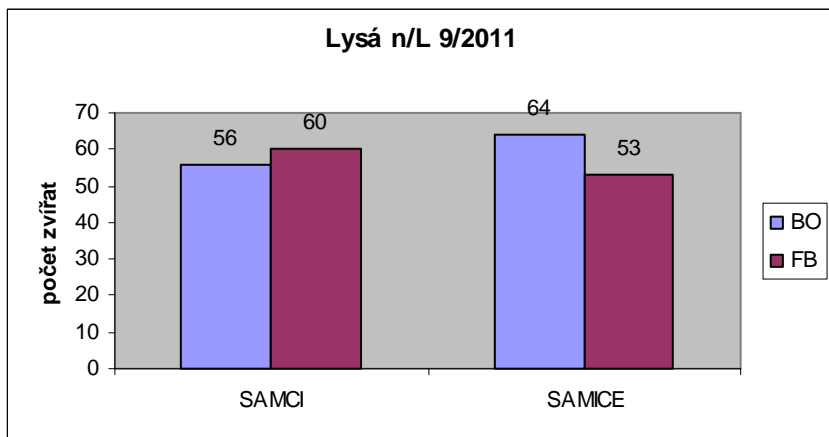
5.6. Celostátní výstava Lysá nad Labem 16.-18.9.2011

Této celostátní výstavě mladých králíků se zúčastnilo celkem 233 králíků sledovaných plemen. Převažovali králíci plemene Belgický obr, a to divoce zbarvení, o 7 králíků méně bylo FB. Belgickým obrům byly uděleny čtyři čestné ceny, tři tituly MČR. U Francouzských beranů byla převaha divoce zbarvených. Francouzským beranům byly uděleny čtyři čestné ceny, jeden titul MČR a také jeden titul ŠČR. Počet samců a samic byl poměrně vyrovnaný. Průměrné hodnocení Belgických obrů bylo 93,56 bodů, nejvíce zvířat získalo 93,5 a 94,0 bodů. U Francouzských beranů bylo průměrné hodnocení 94,09 bodů. Nejvíce zvířat získalo také 94,0 bodů. Nejvyšší hodnocení udělené BO bylo 95,5 bodů, FB bylo uděleno nejvýše 96,5 bodů.

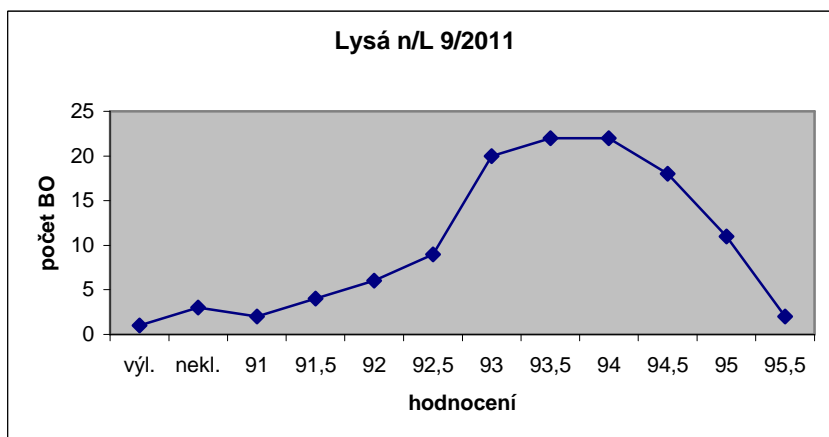
Graf 25: Porovnání celkového počtu králíků plemen Belgický obr a Francouzský beran

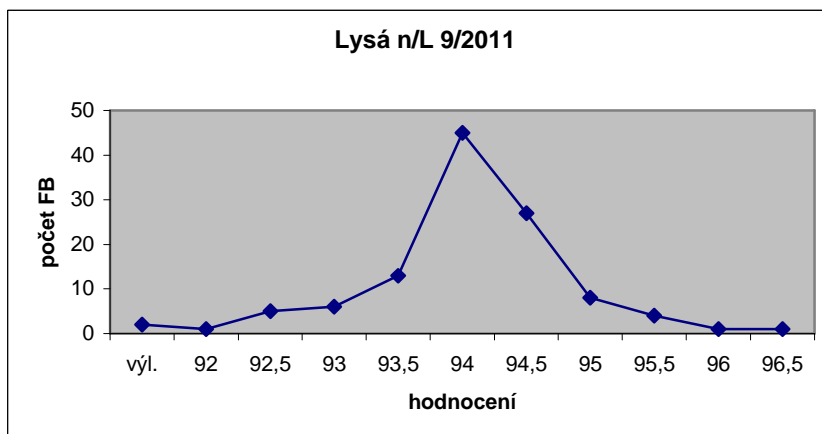
Graf 26: Porovnání počtu králíků Belgický obr a Francouzský beran podle pohlaví

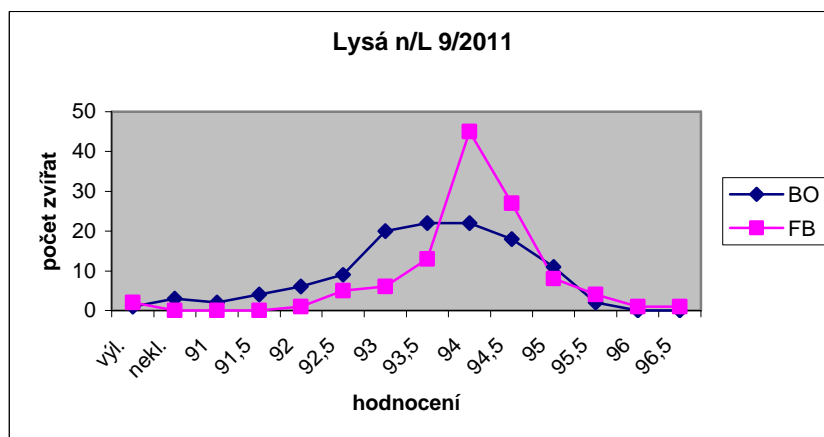
Graf 27: Bodové ohodnocení králíků plemene Belgický obr na výstavě

Graf 28: Bodové ohodnocení králíků plemene Francouzský beran na výstavě

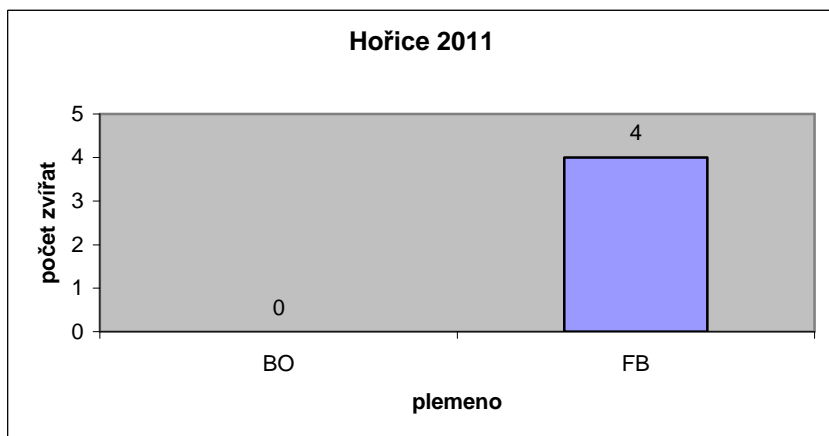
Graf 29: Porovnání bodového ohodnocení králíků plemen BO a FB

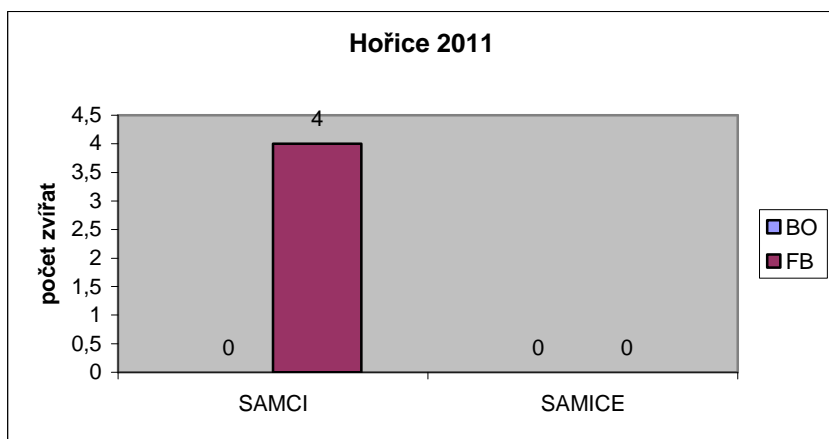
5.7. Výstava Hořice v Podkrkonoší 16.-18.9. 2011

Této oblastní výstavě se zúčastnili celkem pouze 4 králíci sledovaných plemen, a to Francouzští berani. Všichni byli samci. Belgický obr nebyl na výstavě předveden žádný. Žádnému z FB nebyl udělen výstavní titul. Průměrně hodnocení FB bylo 93,38 bodů. Nejvíce zvířat získalo 93,0 bodů. Nejvyšší hodnocení bylo 94,0 bodů.

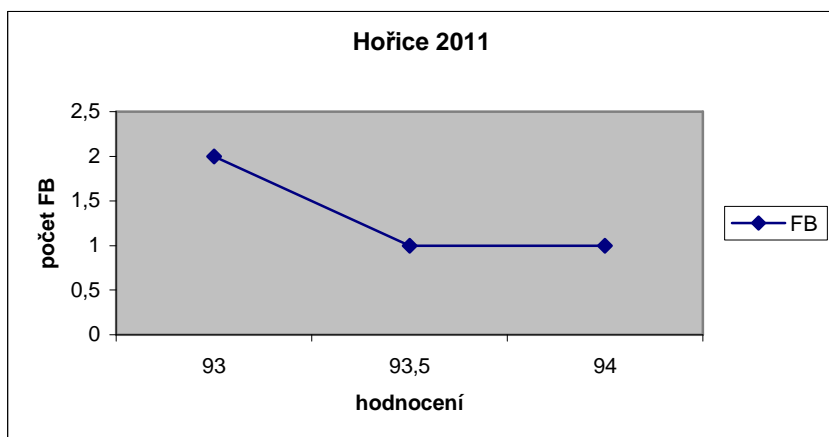
Graf 30: Porovnání celkového počtu králíků plemen Belgický obr a Francouzský beran

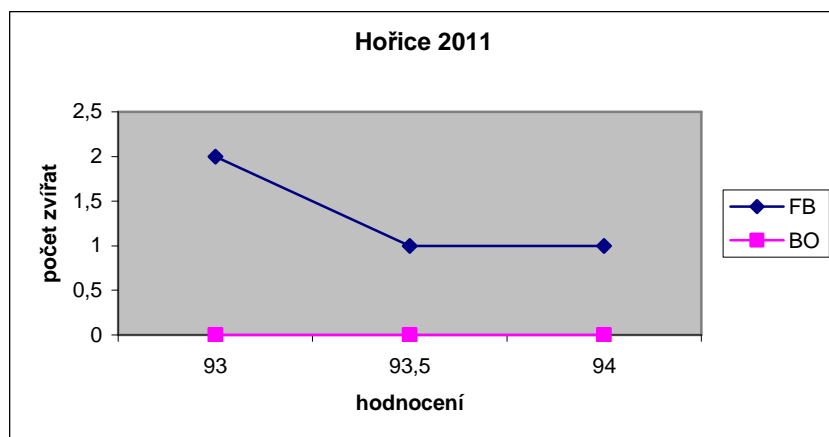
Graf 31: Porovnání počtu králíků Belgický obr a Francouzský beran podle pohlaví

Graf 32: Bodové ohodnocení králíků plemene Francouzský beran na výstavě

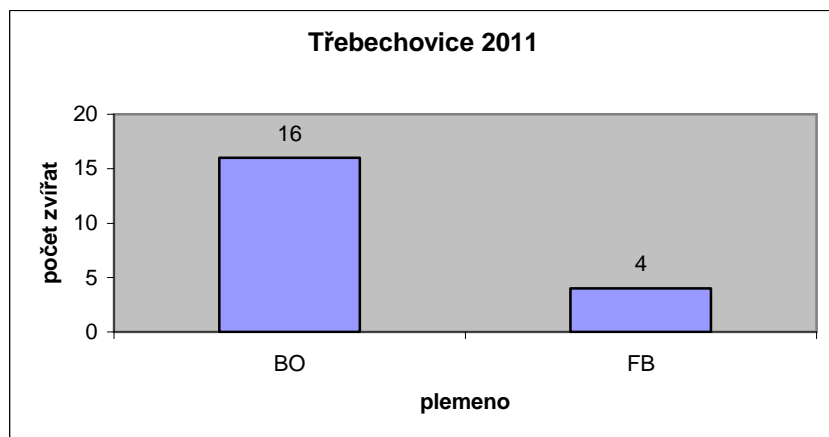
Graf 33: Porovnání bodového ohodnocení králíků plemen BO a FB

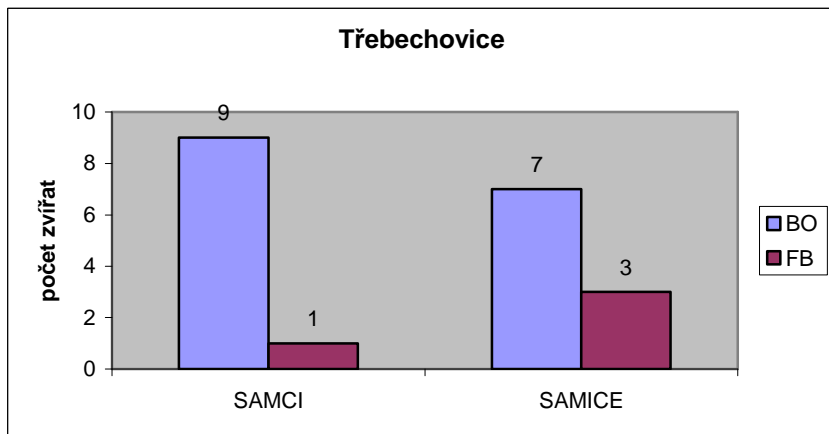
5.8. Výstava Třebechovice pod Orebem 17.-18.9.2011

Této krajské výstavy se zúčastnilo celkem 20 králíků sledovaných plemen. Belgických obrů byla většina, a to 16 jedinců. Všichni králíci byli divoce zbarveni. BO byla udělena jedna čestná ceny, FB nebyl udělen žádný výstavní titul. Tato výstava byla z hlediska pohlaví sledovaných králíků vyrovnaná, samců i samic bylo 10. Průměrné hodnocení BO bylo 93,97 bodů. Nejčastější hodnocení bylo 94 bodů. Nejvyšší hodnocení bylo 95 bodů. Průměrně hodnocení FB bylo 93,75 bodů. Nejvyšší hodnocení bylo 94,5 bodů.

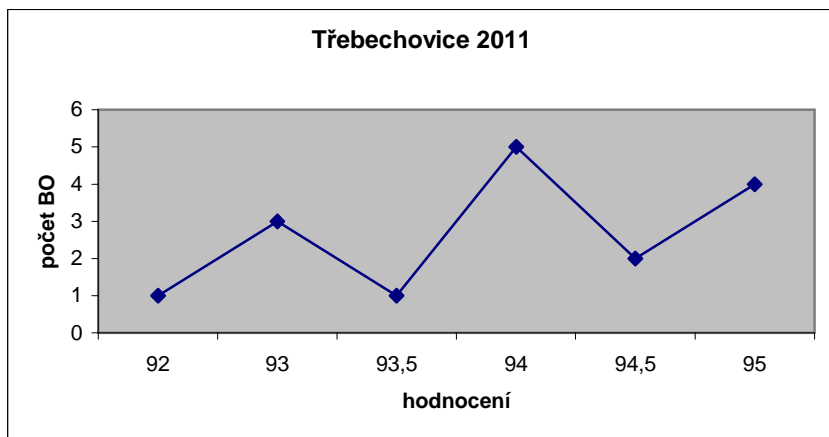
Graf 34: Porovnání celkového počtu králíků plemen Belgický obr a Francouzský beran

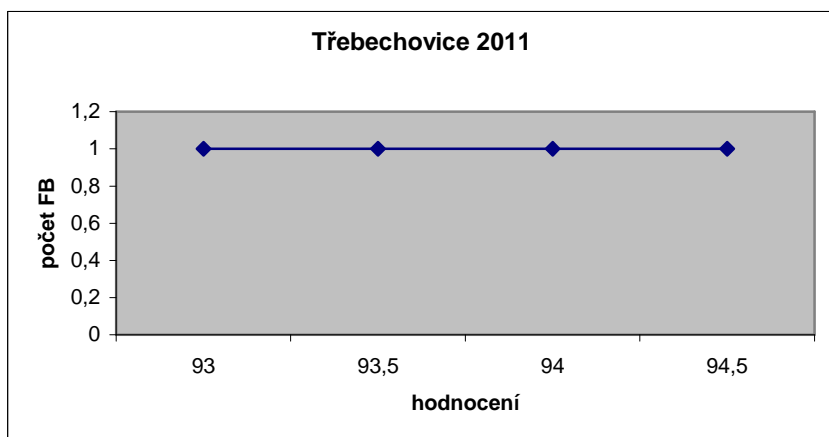
Graf 35: Porovnání počtu králíků Belgický obr a Francouzský beran podle pohlaví

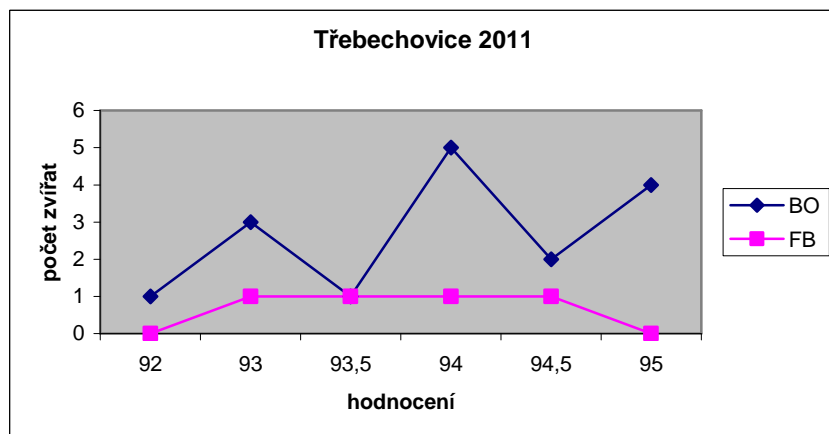
Graf 36: Bodové ohodnocení králíků plemene Belgický obr na výstavě

Graf 37: Bodové ohodnocení králíků plemene Francouzský beran na výstavě

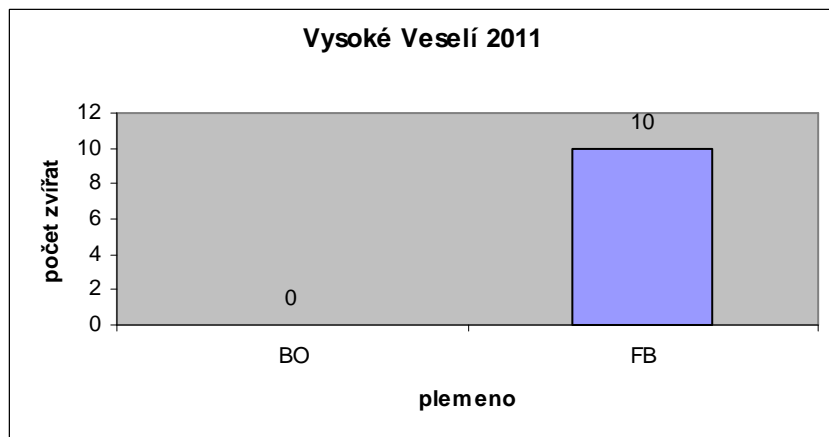
Graf 38: Porovnání bodového ohodnocení králíků plemen BO a FB

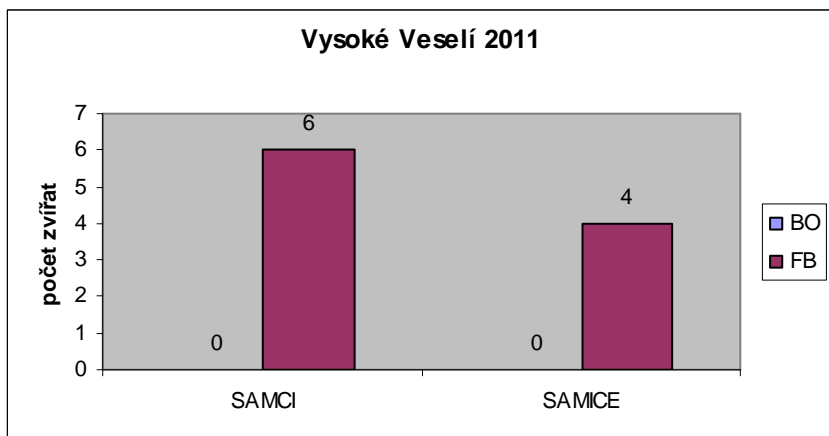
5.9. Okresní výstava Vysoké Veselí 24.-25.9.2011

Této okresní výstavě se zúčastnilo celkem 10 králíků sledovaných plemen, a to Francouzských beranů. Samců bylo 6, samic 4. Belgický obr nebyl na výstavě předveden žádný. Žádnému z FB nebyl udělen výstavní titul. Průměrně hodnocení FB bylo 94,05 bodů. Nejvíce zvířat získalo 94,0 bodů. Nejvyšší hodnocení bylo 95,0 bodů.

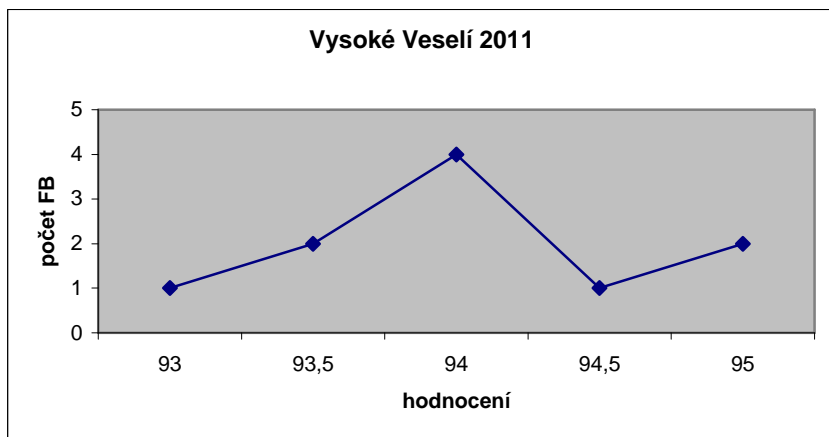
Graf 39: Porovnání celkového počtu králíků plemen Belgický obr a Francouzský beran

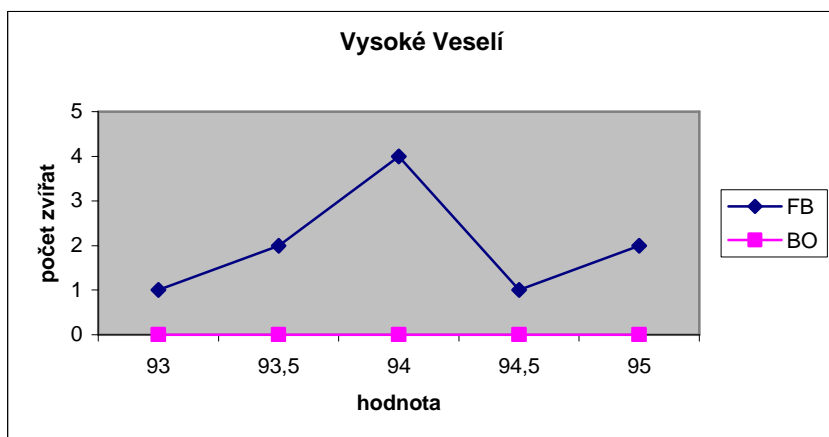
Graf 40: Porovnání počtu králíků Belgický obr a Francouzský beran podle pohlaví

Graf 41: Bodové ohodnocení králíků plemene Francouzský beran na výstavě

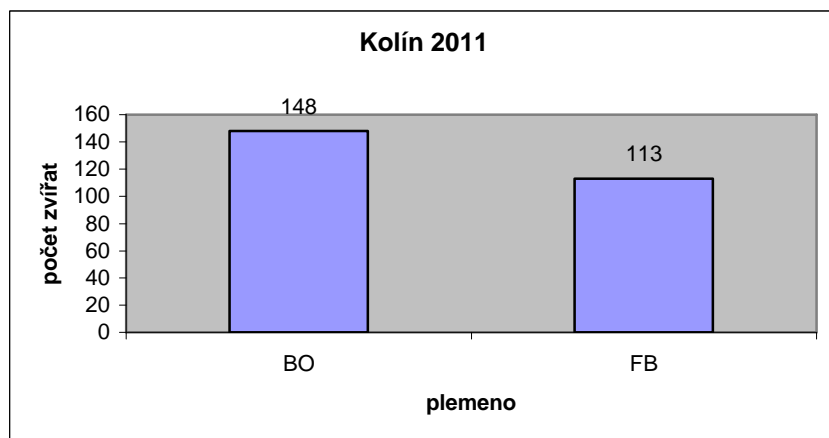
Graf 42: Porovnání bodového ohodnocení králíků plemen BO a FB

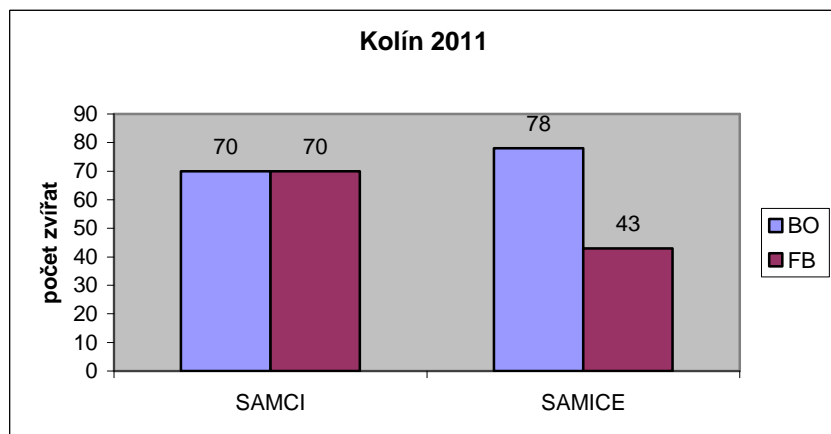
5.10. Speciální výstava Kolín-Štítary 12.11.2011

Na této výstavě byla obě plemena zastoupena poměrně hojně, jelikož se jednalo o speciální výstavu velkých plemen králíků. Výstavy se zúčastnilo celkem 261 jedinců sledovaných plemen. Převažovali králíci plemene Belgický obr, a to v počtu 148 králíků. Belgickým obrům byly uděleny čtyři čestné ceny, tři tituly šampión/ka a jeden titul mistr klubu. Francouzským beranům bylo uděleno sedm čestných cen a čtyři tituly šampión/ka. Z pohledu ocenění byli tedy králíci plemene FB úspěšnější. Na této výstavě bylo shodně samců obou plemen. Samic BO bylo vystaveno více než FB. Průměrné hodnocení Belgických obrů bylo 93,80 bodů, nejvíce zvířat získalo 94,5 bodů. U Francouzských beranů bylo průměrné hodnocení 93,78 bodů. Nejvíce zvířat získalo 94,0 bodů. Nejvyšší hodnocení udělené BO bylo 96,5 bodů, FB 96,0 bodů. Z uvedených průměrných hodnocení lze vyčíst, že obě plemena byla na výstavě velmi vyrovnaná.

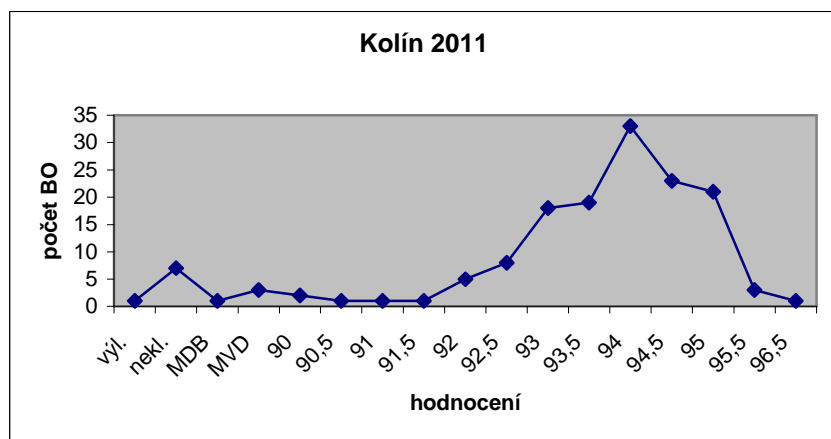
Graf 43: Porovnání celkového počtu králíků plemen Belgický obr a Francouzský beran

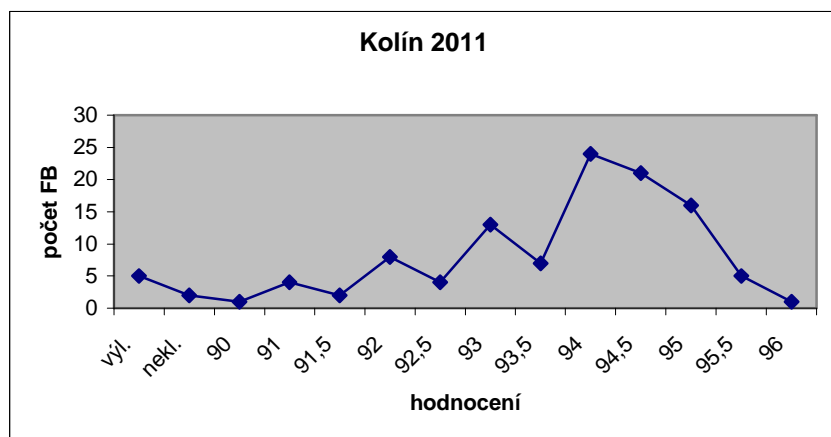
Graf 44: Porovnání počtu králíků Belgický obr a Francouzský beran podle pohlaví

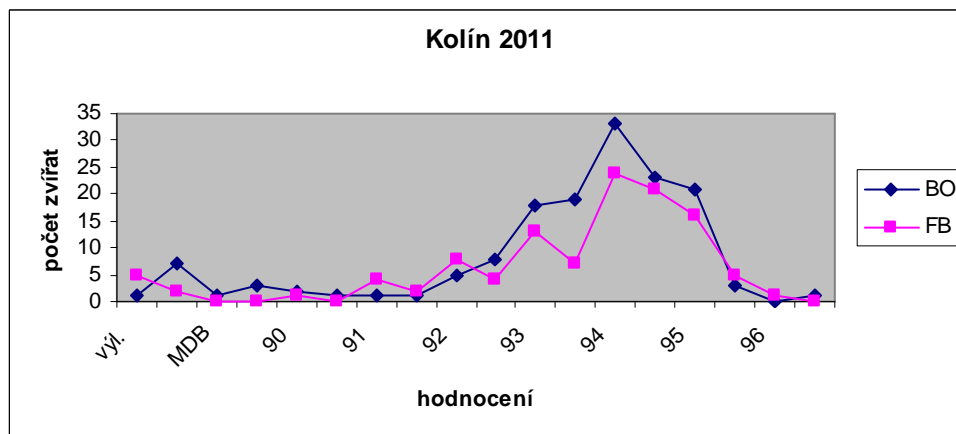
Graf 45: Bodové ohodnocení králíků plemene Belgický obr na výstavě

Graf 46: Bodové ohodnocení králíků plemene Francouzský beran na výstavě

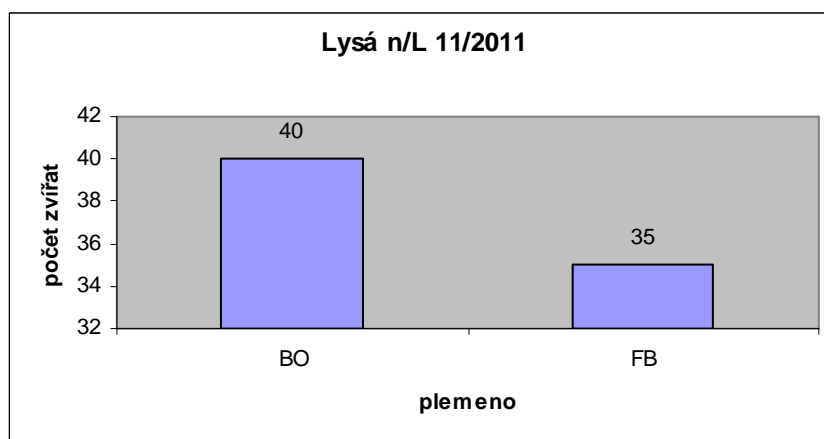
Graf 47: Porovnání bodového ohodnocení králíků plemen BO a FB

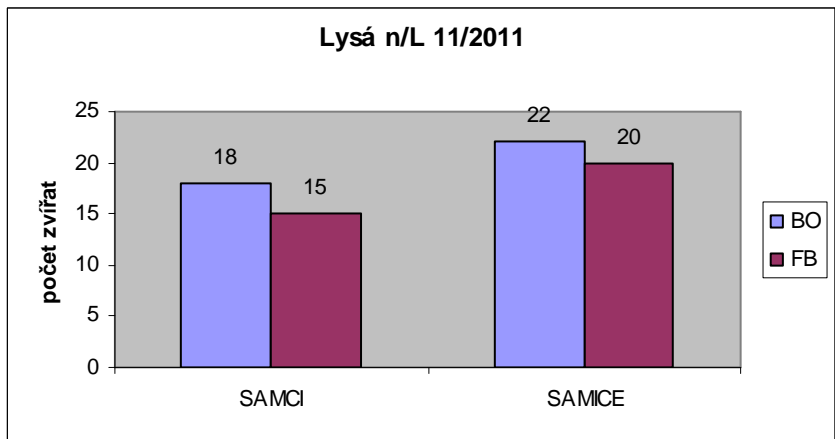
5.11. Celostátní výstava Lysá nad Labem 18.-20.11.2011

Této celostátní výstavy drobného zvířectva se zúčastnilo celkem 75 králíků sledovaných plemen. Převažovali králíci plemene Belgický obr, Francouzských beranů bylo o pět méně, tedy 35. Na výstavě byly těmto plemenům uděleny celkem čtyři čestné ceny, každé plemeno dostalo shodně dvě. U Francouzských beranů byla převaha bílých červenookých, u BO bylo vyrovnaně divoce zbarvených a železitých, albínů a žlutých. Počet samců a samic byl poměrně vyrovnaný u obou plemen. Průměrné hodnocení Belgických obrů bylo 93,56 bodů, nejvíce zvířat získalo 94,5 bodů. U Francouzských beranů bylo průměrné hodnocení 93,7 bodů. Nejvíce zvířat získalo 94,0 bodů. Nejvyšší hodnocení udělené BO bylo 95,0 bodů, FB bylo uděleno nejvýše 96,0 bodů.

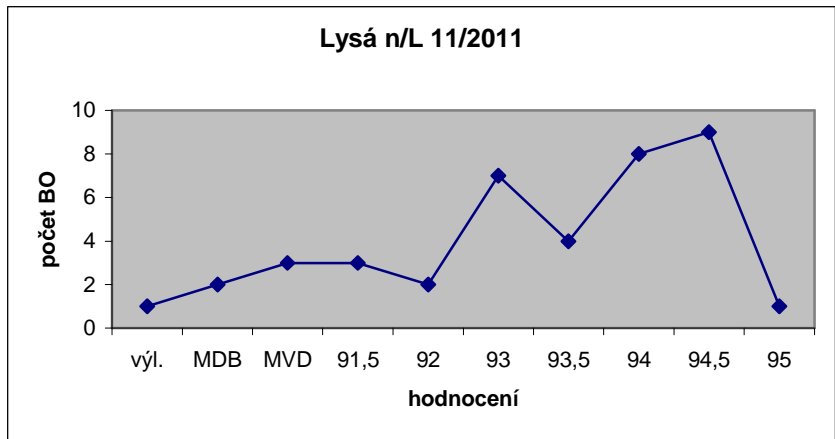
Graf 48: Porovnání celkového počtu králíků plemen Belgický obr a Francouzský beran

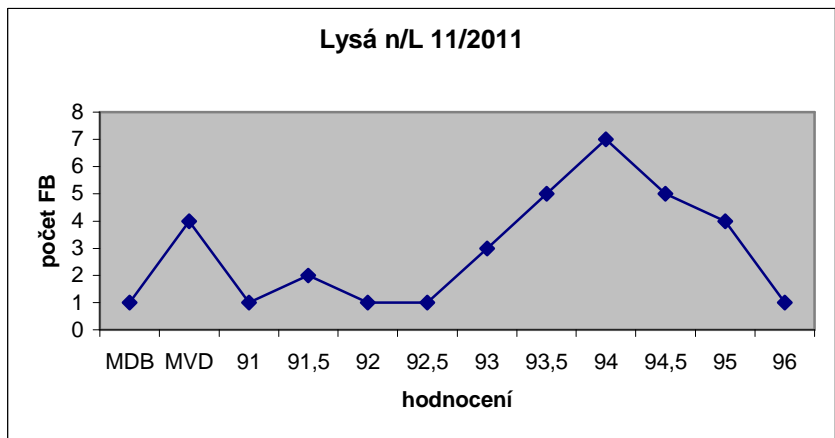
Graf 49: Porovnání počtu králíků Belgický obr a Francouzský beran podle pohlaví

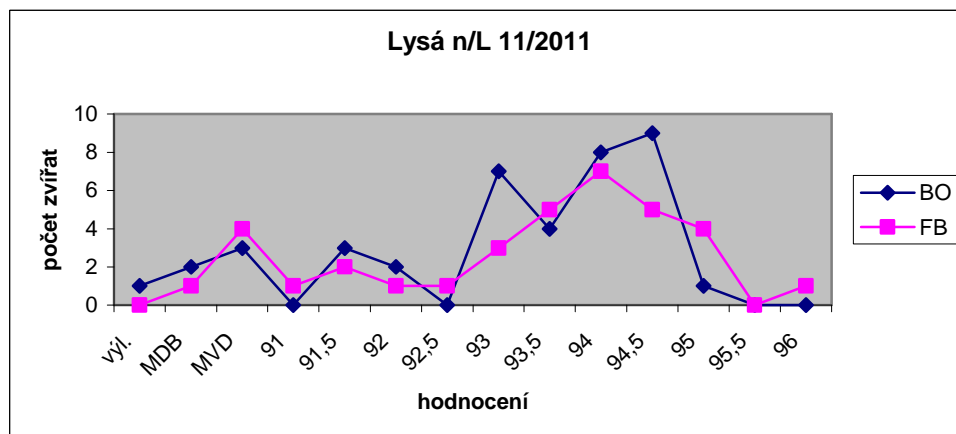
Graf 50: Bodové ohodnocení králíků plemene Belgický obr na výstavě

Graf 51: Bodové ohodnocení králíků plemene Francouzský beran na výstavě

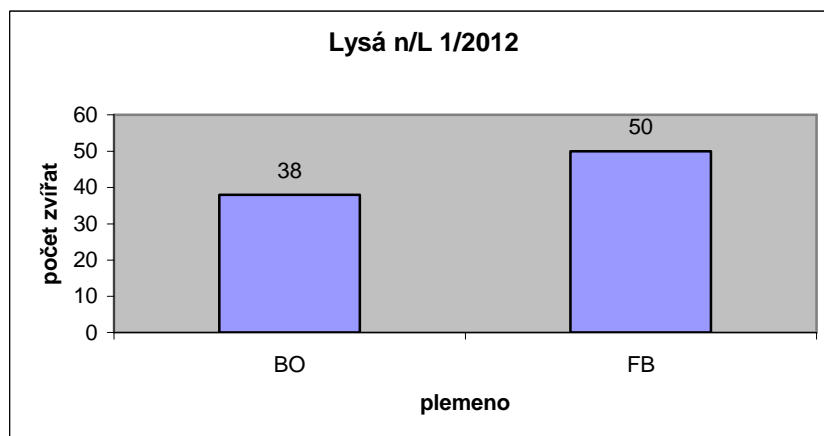
Graf 52: Porovnání bodového ohodnocení králíků plemen BO a FB

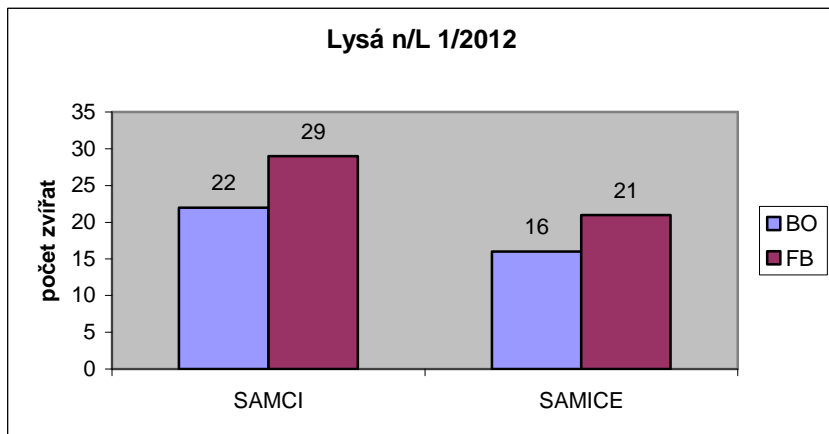
5.12. Výstava Lysá nad Labem 13.-15.1.2012

Této celostátní výstavy drobného zvířectva se zúčastnilo celkem 88 králíků sledovaných plemen. Převažovali králíci plemene Francouzský beran, belgických obrů bylo o 12 méně, tedy 38. Na výstavě nebyly uděleny těmto plemenům králíků žádné tituly. U Belgických obrů byla převaha divoce zbarvených, u Francouzských beranů jednoznačně převažovali bílí červenoocí. Počet samců a samic byl poměrně vyrovnaný u obou plemen. Průměrné hodnocení Belgických obrů bylo 92,85 bodů, nejvíce zvířat získalo 94,0 a 94,5 bodů. Průměrné hodnocení Francouzských beranů bylo 93,9 bodů. Nejvyšší hodnocení udělené FB bylo 94,5 bodů. BO bylo uděleno nejvíce 95 bodů, FB bylo uděleno nejvýše 95,5 bodů.

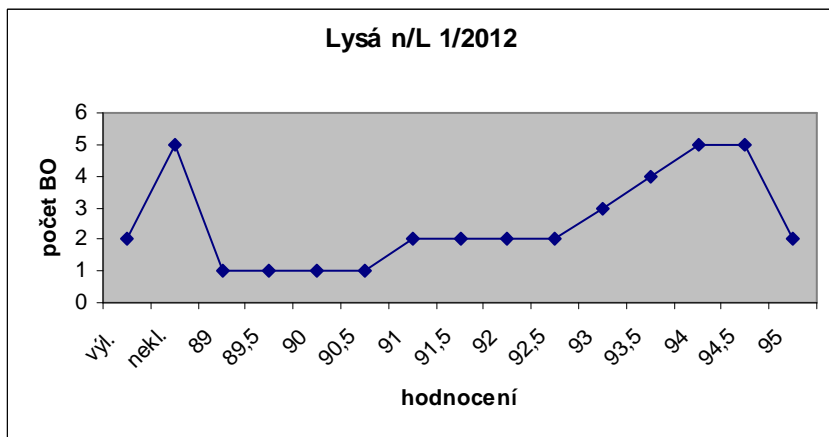
Graf 53: Porovnání celkového počtu králíků plemen Belgický obr a Francouzský beran

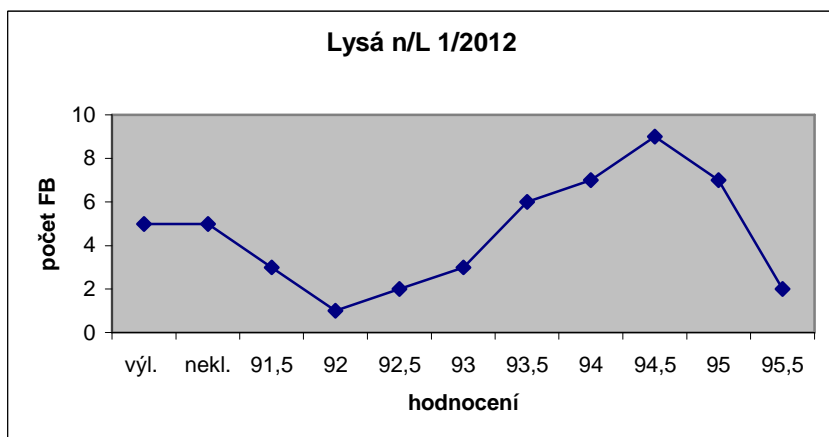
Graf 54: Porovnání počtu králíků Belgický obr a Francouzský beran podle pohlaví

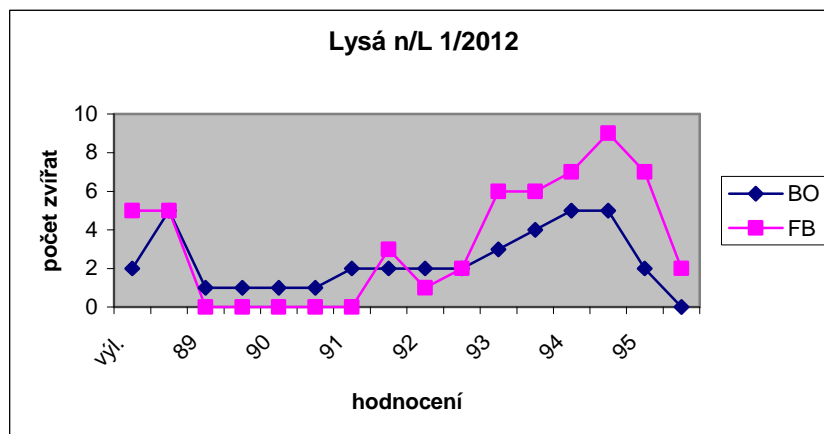
Graf 55: Bodové ohodnocení králíků plemene Belgický obr na výstavě

Graf 56: Bodové ohodnocení králíků plemene Francouzský beran na výstavě

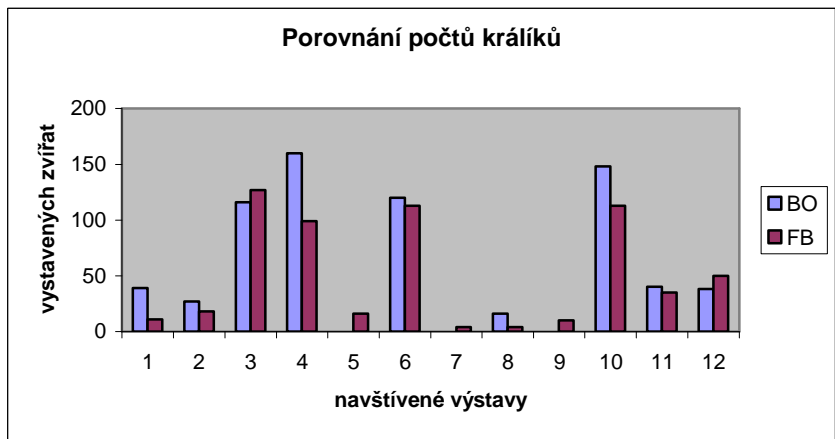
Graf 57: Porovnání bodového ohodnocení králíků plemen BO a FB

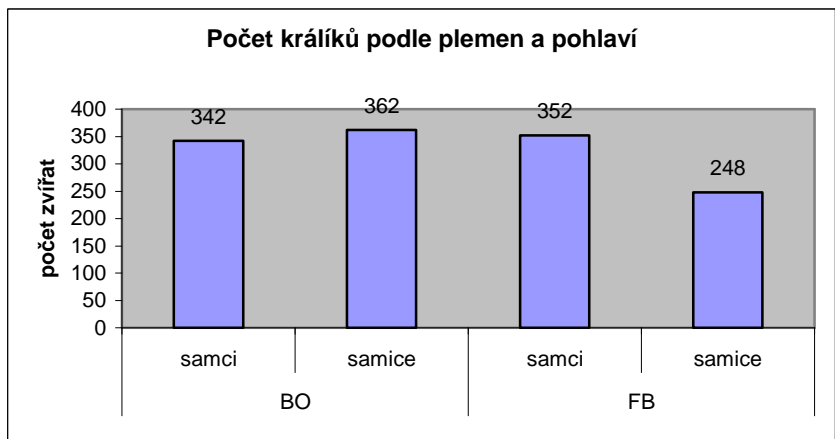
5.13. Souhrn z uvedených výstav

Zde uvádím několik grafů, které znázorňují shrnutí ze všech výše uvedených výstav králíků. Jedná se tedy o souhrnné počty králíků plemen Belgický obr a Francouzský beran. Tyto počty králíků jsem rozdělila i podle pohlaví. Z uvedených grafů vyplývá, že na výstavách bylo hojněji zastoupeno plemeno Belgický obr, a to v celkovém počtu 704 jedinců. V celkovém počtu byla obě pohlaví vyrovnána. Samců bylo celkem 342, samic jen nepatrně více, a to 362. Francouzských beranů se sešlo na výstavách o něco méně, a to celkem 600 jedinců. Z tohoto počtu převládali samci, na výstavách jich bylo předvedeno 352. Samic bylo vystaveno 248. Větší počet jedinců se vždy sešel na větších výstavách, tzn. na výstavách celostátních a speciálních - klubových. Na výstavách místních nebo okresních králíci velkých plemen byli vždy zastoupeni pouze okrajově, většinou v minimálním množství. Zde je vidět, že velká plemena vyžadují náročnější péči ze strany chovatelů, a proto se většina chovatelů věnuje chovu středních plemen králíků.

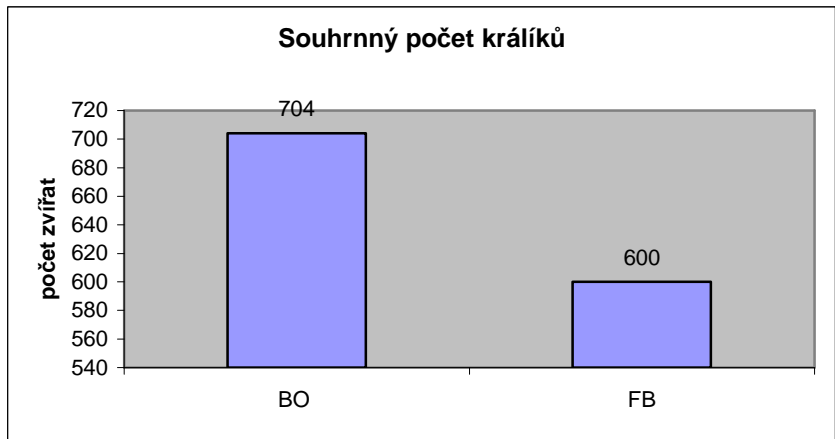
Graf 58: Celkové porovnání počtů králíků na jednotlivých výstavách

Graf 59: Celkové porovnání počtů králíků podle plemen a pohlaví

Graf 60: Celkový počet králíků plemen BO a FB vystavených na uvedených výstavách

6. Závěr

Chov králíků má na území dnešní České republiky již více než stoletou tradici. Procházel rozmanitým vývojem, bouřlivě vzrůstal v dobách, kdy země strádala válkami a trpěla chudobou. Během let se chov mohutně rozvíjel a postupem času se především orientoval na produkci masa. Na počátku 90. let 20. století se začaly budovat faremní chovy. Z jednotlivých produktů chovu králíků má v současné době největší význam právě produkce masa. Tento trend souvisí především s poptávkou po kvalitním dietním, lehce stravitelném mase. Králík dále poskytuje kožku a srst, je také modelovým i laboratorním zvířetem. Jeho chov je vhodnou formou aktivního využití volného času.

Lze říci, že dnešní mladí chovatelé dávají přednost méně náročným plemenům králíků, nejvíce populární jsou plemena zakrslá. Velká plemena jsou oblíbená u chovatelů starších, kteří mají dostatek zkušeností, dále pak i ustájovacího prostoru a zároveň i dostatečné množství objemných i jadrných krmiv. Velká plemena králíků preferují chovatelé pro zvýšenou produkci kožek a většího množství masa z méně chovaných jedinců. V neposlední řadě je nutno zmínit, že je mnoho chovatelů, kteří tyto králíky chovají jen pro jejich výjimečný vzhled a klidnou povahu.

V této práci jsem porovnala početní stavy králíků plemen Belgický obr a Francouzský beran. Vždy na základě navštívené výstavy a výstavního katalogu. Z každé výstavy jsem zaznamenala počet vystavených jedinců podle plemen a podle pohlaví. Do tabulek a grafů jsem zapsala bodové, popřípadě slovní hodnocení z výstav. Navštívila jsem výstavy jak místní, okresní, speciální tak i celostátní.

Větší počet jedinců se vždy sešel na větších výstavách, tzn. na výstavách celostátních a speciálních - klubových. Na výstavách místních nebo okresních králíci velkých plemen byli vždy zastoupeni pouze okrajově, většinou v minimálním množství. Zde je vidět, že velká plemena vyžadují náročnější péči ze strany chovatelů, a proto se většina chovatelů věnuje chovu středních plemen králíků.

Závěrem lze potvrdit hypotézu pouze částečně. Belgický obr byl opravdu na výstavách zastoupen četněji, avšak podle vypočítaných průměrných hodnocení na výstavách dopadla obě plemena shodně. Průměrné hodnocení obou plemen ze všech výstav je 93, 78 bodů. To svědčí o kvalitních chovech těchto zvířat.

7. Seznam literatury

Alderton, D., 1997: The Hamlyn Family Pet Care Encyclopedia: A Practical Guide to Choosing and Caring for Your Pets. London. Octopus Publishing Group. 192 s. ISBN 0-600-59240-5.

Anonym 1, 1969: Stavíme králíkářny, kotce a hnízdiště. Chovatel - zvláštní číslo 1969. 33 s.

Anonym 2, 2009: Králíčí nemoci. Planeta zvířat 2009;5 64-65 s.

Beck, P., Beck A., 2007: Zwergkaninchen. Stuttgart. Franckh-Kosmos Verlags. 72 s. ISBN-10: 3440103870.

Černošek, A., a kolektiv, 1989: Zdraví zvířat v drobných chovech. SZN v Praze. 360 s. ISBN 07-022-89.

Dvořák L., 1973: Chov králíků. Praha. Státní zemědělské nakladatelství. 232 s. ISBN 07-081-80.

Fingerland J., 1991: Domácí chov králíků. Praha. Zemědělské nakladatelství Brázda. 55 s. ISBN 80-209-0184-1.

Fingerland, J., 1994: Vzorník plemen králíků. Praha. Chovatel s.r.o.. 192 s. ISBN 80-901837-0-0.

Havlín, J. a kolektiv, 1983: Domácí chov zvířat. SZN v Praze. 408 s. ISBN 07-025-83.

Internet [a], Habartová, M., Corsano, R.: [Http://www.kralici.cz](http://www.kralici.cz) [online]. 4.7.2009 [cit. 2010-03-06]. Králíci cz.- zakrslý králík a vše o nich na adrese www.kralici.cz. Dostupné z WWW: < <http://www.kralici.cz/pages.asp?f=anatomie> >.

Internet [b], Šnejdar, V. [Http://www.zpravodaj.wbs.cz](http://www.zpravodaj.wbs.cz) [online]. 2007 [cit. 2010-02-01]. Zpravodaj KPZT > Hlodavci, zajíci a králíci. Dostupné z WWW: < http://www.zpravodaj.wbs.cz/Hlodavci_zajici_a_kralici.html >.

Internet [c], [Http://cs.wikipedia.org](http://cs.wikipedia.org) [online]. 28.9.2009 [cit. 2010-02-01]. Plemena králíků - Wikipedie, otevřená encyklopedie. Dostupné z WWW: < http://cs.wikipedia.org/wiki/Plemena_kr%C3%A1l%C3%ADk%C5%AF >.

Internet [d], Souček O., [Http://www.klubbelgickychobru.cz](http://www.klubbelgickychobru.cz) [online]. 2012 [cit. 2012-02-01]. Klub chovatelů belgického obra a belgického obra albína. Dostupné z WWW: < <http://www.klubbelgickychobru.cz/clanky/puvod-bo.html> >

Jekl V., Jeklová E., Knotek Z., 2006: Anatomie dutiny ústní a mechanika pohybů čelistí při žvýkání u drobných herbivorních savců – I. Králík domácí (*Oryctolagus cuniculus*). Veterinářství 2006;56:407-411 s.

- Kálal, V.**, 1947: Králíkářství: Praktická příručka pro chovatele králíků. Praha. Brázda. 85 s.
- Knotková Z., Knotek Z.**, 2000: Drobní savci: fyziologické hodnoty, léky a jejich dávkování. Brno. Noviko. 69 s. ISBN 80-902676-3-7.
- Kolektiv autorů: Dousek, J., Jedlička, Z., Jelínek, A., Lacina, L., Mach, K., Zadina, J.**, 1994: Chov králíků pro masnou produkci. Praha. Vydalo nakladatelství APROS. 174 s. ISBN 80-90110-3-7.
- Kolektiv autorů: Šonka, F., Petržílka, S., Zadina, J., Horák, F., Duben, J.**, 2006: Drobnochovy hospodářských zvířat. Praha. Profi Press. 216 s. ISBN 80-86726-19-3.
- Kořínek, M.**, 2000: Velká kniha pro chovatele savců. Olomouc. Nakladatelství Rubico. 326 s. ISBN 80-85839-52-0.
- Kroulík, J.**, 1996: Rádce chovatele králíků, drůbeže, ovcí, koz, nutrií, vietnamských prasat, hlemýžďů. Praha. Brázda. 216 s. ISBN 80-209-0260-0
- Kunc, Z.**, 2008: Začínáme s chovem králíků. Praha. Brázda. 112s. ISBN 978-80-209-0360-0.
- Malík, V., a kolektiv**, 1985: 1000 rad drobnochovatelům. Bratislava. Vydavateľstvo Príroda. 496 s. ISBN 64-053-85.
- Marvan F., a kolektiv**, 2007: Morfologie hospodářských zvířat. ČZU v Praze v nakl. Brázda. 304 s. ISBN 978-80-213-1658-4.
- Míhlová B.**, 1999: Anatomie a fyziologie hospodářských zvířat. Ediční středisko veterinární a farmaceutické univerzity Brno. 303 s. ISBN 80-85114-75-5.
- Rafay, J.** 1993: Intenzívny chov brojlerových králikov. Bratislava. Animapress. 134 s. ISBN 80-85567-01-6.
- Reichhof, J. H., Steinbach G.**, 2001: Zoologická encyklopedie Savci I. Euromedia Group k.s. v Praze. 160 s. ISBN 80-242-0481-9.
- Roubalová, M.**, 2002: Situační a výhledová zpráva: Králíci. Vydalo Ministerstvo zemědělství České republiky. Praha. 14 s. ISBN 80-7084-204-0
- Roubalová, M.**, 2006: Situační a výhledová zpráva: Králíci. Vydalo Ministerstvo zemědělství České republiky. Praha. 15 s. ISBN 80-7084-526-0
- Roubalová, M.**, 2007: Situační a výhledová zpráva: Králíci. Vydalo Ministerstvo zemědělství České republiky. Praha. 16 s. ISBN 978-80-7084-596-7
- Schippers, H. L.**, 1999: Králíci. Praha. Rebo Productions. 111 s. ISBN 80-7234-064-6.
- Schönfelder J.** (2006): Tetování králíků. Chovatel-rádce. č.6/2006. ročník 7. str. 6. ISSN 1212-6101

Schmidt-Röger, H., 2009: Wohnen mit Kaninchen. Stuttgart. Eugen Ulmer KG. 62 s.
ISBN-10: 3800156652.

Skřivan, M., Tůmová, E., Skřivanová, V., 2007: Chov králíků a kožešinových zvířat.
ČZU v Praze, 248 s. ISBN 978-80-213-0955-5.

Suckow, M.A., Douglas, F.A., 1997: The Laboratory Rabbit. New York. CRC Press. 145
s. ISBN 0-8493-2561-7

Verhoef E., 2005: Králíci. Praha. Rebo Productions. 63 s. ISBN 807234-405-6.

Zadina, J., a kolektiv, 2004: Chov králíků. Praha. Brázda. 208 s. ISBN 80-209-0325-9.

8. Seznam tabulek

Tabulka 1: Zubní vzorec trvalé dentice králíka domácího (<i>Oryctolagus cuniculus</i>).....	14
Tabulka 2: Porovnání obsahu živin tvrdých a měkkých výkalů.....	16
Tabulka 3: Parametry krve a biologický profil krve.....	17
Tabulka 4: Významné fyziologické hodnoty králíka domácího.....	17
Tabulka 5: Měsíční přírůstky hmotnosti BO	21
Tabulka 6: Bodovací stupnice pro účely výstav	21
Tabulka 7: Měsíční přírůstky BOA	22
Tabulka 8: Bodovací stupnice pro účely výstav	22
Tabulka 9: Měsíční přírůstky FB	23
Tabulka 10: Bodovací stupnice pro účely výstav	23
Tabulka 11: Vzorové krmné dávky pro letní a zimní období.....	25
Tabulka 12: Potřeba živin v g u jednotlivých kategorií králíků	26
Tabulka 13: Doporučené rozměry kotce pro velká plemena králíků (srovnání autorů)	28
Tabulka 14: Stavby králíků v České republice v tis. ks.....	31
Tabulka 15: Výstava Praha-Letňany 2008.....	35
Tabulka 16: Krajská výstava Vysočiny Bohdalov 3. - 4. 10. 2009	35
Tabulka 17: Speciální výstava Kolín 2009	36
Tabulka 18: Speciální výstava Kolín 2010	36
Tabulka 19: Výstava Rožďalovice 20. - 21. 8. 2011	37
Tabulka 20: Celostátní výstava Lysá nad Labem 16. - 18. 9. 2011	37
Tabulka 21: Okresní výstava Hořice v Podkrkonoší 16. - 18. 9. 2011	38
Tabulka 22: Krajská výstava Třebechovice pod Orebem 17. - 18. 9. 2011.....	38
Tabulka 23: Okresní výstava Vysoké Veselí 24. - 25. 9. 2011.....	39
Tabulka 24: Speciální výstava Kolín 12. 11. 2011	39
Tabulka 25: Celostátní výstava Lysá nad Labem 18. - 20. 11. 2011.....	40
Tabulka 26: Krajská výstava Lysá nad Labem 13. - 15. 1. 2012.....	40

9. Seznam grafů

Graf 1: Porovnání celkového počtu králíků plemen Belgický obr a Francouzský beran	42
Graf 2: Porovnání počtu králíků Belgický obr a Francouzský beran podle pohlaví.....	42
Graf 3: Bodové ohodnocení králíků plemene Belgický obr na výstavě	43
Graf 4: Bodové ohodnocení králíků plemene Francouzský beran na výstavě.....	43
Graf 5: Porovnání bodového ohodnocení králíků plemen BO a FB.....	43
Graf 6: Porovnání celkového počtu králíků plemen Belgický obr a Francouzský beran	44
Graf 7: Porovnání počtu králíků Belgický obr a Francouzský beran podle pohlaví.....	44
Graf 8: Bodové ohodnocení králíků plemene Belgický obr na výstavě	45
Graf 9: Bodové ohodnocení králíků plemene Francouzský beran na výstavě.....	45
Graf 10: Porovnání bodového ohodnocení králíků plemen BO a FB.....	45
Graf 11: Porovnání celkového počtu králíků plemen Belgický obr a Francouzský beran ..	46
Graf 12: Porovnání počtu králíků Belgický obr a Francouzský beran podle pohlaví.....	46
Graf 13: Bodové ohodnocení králíků plemene Belgický obr na výstavě	47
Graf 14: Bodové ohodnocení králíků plemene Francouzský beran na výstavě.....	47
Graf 15: Porovnání bodového ohodnocení králíků plemen BO a FB.....	47
Graf 16: Porovnání celkového počtu králíků plemen Belgický obr a Francouzský beran ..	48
Graf 17: Porovnání počtu králíků Belgický obr a Francouzský beran podle pohlaví.....	48
Graf 18: Bodové ohodnocení králíků plemene Belgický obr na výstavě	49
Graf 19: Bodové ohodnocení králíků plemene Francouzský beran na výstavě.....	49
Graf 20: Porovnání bodového ohodnocení králíků plemen BO a FB.....	49
Graf 21: Porovnání celkového počtu králíků plemen Belgický obr a Francouzský beran ..	50
Graf 22: Porovnání počtu králíků Belgický obr a Francouzský beran podle pohlaví.....	50
Graf 23: Bodové ohodnocení králíků plemene Francouzský beran na výstavě.....	51
Graf 24: Porovnání bodového ohodnocení králíků plemen BO a FB.....	51
Graf 25: Porovnání celkového počtu králíků plemen Belgický obr a Francouzský beran ..	52
Graf 26: Porovnání počtu králíků Belgický obr a Francouzský beran podle pohlaví.....	52
Graf 27: Bodové ohodnocení králíků plemene Belgický obr na výstavě	52
Graf 28: Bodové ohodnocení králíků plemene Francouzský beran na výstavě.....	53
Graf 29: Porovnání bodového ohodnocení králíků plemen BO a FB.....	53
Graf 30: Porovnání celkového počtu králíků plemen Belgický obr a Francouzský beran ..	54
Graf 31: Porovnání počtu králíků Belgický obr a Francouzský beran podle pohlaví.....	54
Graf 32: Bodové ohodnocení králíků plemene Francouzský beran na výstavě.....	54

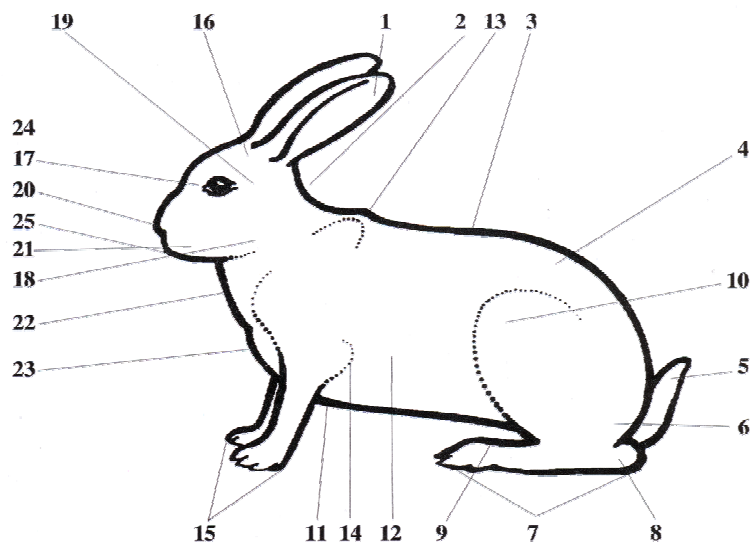
Graf 33: Porovnání bodového ohodnocení králíků plemen BO a FB.....	55
Graf 34: Porovnání celkového počtu králíků plemen Belgický obr a Francouzský beran ..	55
Graf 35: Porovnání počtu králíků Belgický obr a Francouzský beran podle pohlaví.....	56
Graf 36: Bodové ohodnocení králíků plemene Belgický obr na výstavě	56
Graf 37: Bodové ohodnocení králíků plemene Francouzský beran na výstavě.....	56
Graf 38: Porovnání bodového ohodnocení králíků plemen BO a FB.....	57
Graf 39: Porovnání celkového počtu králíků plemen Belgický obr a Francouzský beran ..	57
Graf 40: Porovnání počtu králíků Belgický obr a Francouzský beran podle pohlaví.....	58
Graf 41: Bodové ohodnocení králíků plemene Francouzský beran na výstavě.....	58
Graf 42: Porovnání bodového ohodnocení králíků plemen BO a FB.....	58
Graf 43: Porovnání celkového počtu králíků plemen Belgický obr a Francouzský beran ..	59
Graf 44: Porovnání počtu králíků Belgický obr a Francouzský beran podle pohlaví.....	60
Graf 45: Bodové ohodnocení králíků plemene Belgický obr na výstavě	60
Graf 46: Bodové ohodnocení králíků plemene Francouzský beran na výstavě.....	60
Graf 47: Porovnání bodového ohodnocení králíků plemen BO a FB.....	61
Graf 48: Porovnání celkového počtu králíků plemen Belgický obr a Francouzský beran ..	61
Graf 49: Porovnání počtu králíků Belgický obr a Francouzský beran podle pohlaví.....	62
Graf 50: Bodové ohodnocení králíků plemene Belgický obr na výstavě	62
Graf 51: Bodové ohodnocení králíků plemene Francouzský beran na výstavě.....	62
Graf 52: Porovnání bodového ohodnocení králíků plemen BO a FB.....	63
Graf 53: Porovnání celkového počtu králíků plemen Belgický obr a Francouzský beran ..	63
Graf 54: Porovnání počtu králíků Belgický obr a Francouzský beran podle pohlaví.....	64
Graf 55: Bodové ohodnocení králíků plemene Belgický obr na výstavě	64
Graf 56: Bodové ohodnocení králíků plemene Francouzský beran na výstavě.....	64
Graf 57: Porovnání bodového ohodnocení králíků plemen BO a FB.....	65
Graf 58: Celkové porovnání počtů králíků na jednotlivých výstavách	66
Graf 59: Celkové porovnání počtů králíků podle plemen a pohlaví.....	66
Graf 60: Celkový počet králíků plemen BO a FB vystavených na uvedených výstavách ..	66

10. Seznam obrázků

Obrázek 1: Partie králíčího těla (Fingerland, 1994)	75
Obrázek 2: Kostra králíčího těla (Fingerland, 1994)	75
Obrázek 3: Hrudní končetina králíka (Fingerland, 1994)	76
Obrázek 4: Pánevní končetina králíka (Fingerland, 1994)	76
Obrázek 5: Belgický obr albín (foto H. Heršálková)	77
Obrázek 6: Belgický obr divoce zbarvený (foto H. Heršálková)	77
Obrázek 7: Belgický obr železitý (foto H. Heršálková)	77
Obrázek 8: Belgický obr černý (foto H. Heršálková)	78
Obrázek 9: Belgický obr žlutý (foto H. Heršálková)	78
Obrázek 10: Belgický obr modrý (foto H. Heršálková)	78
Obrázek 11: Francouzský beran bílý červenooký (foto H. Heršálková)	79
Obrázek 12: Francouzský beran divoce zbarvený (foto H. Heršálková)	79
Obrázek 13: Francouzský beran železitý (foto H. Heršálková)	79
Obrázek 14: Francouzský beran černý (foto H. Heršálková)	80
Obrázek 15: Francouzský beran žlutý (foto H. Heršálková)	80
Obrázek 16: Francouzský beran modrý (foto H. Heršálková)	80
Obrázek 17: Francouzský beran havanovitý (foto H. Heršálková)	81
Obrázek 18: Francouzský beran strakáč divoce zbarvený (foto H. Heršálková)	81
Obrázek 19: Francouzský beran strakáč modrý (foto H. Heršálková)	81

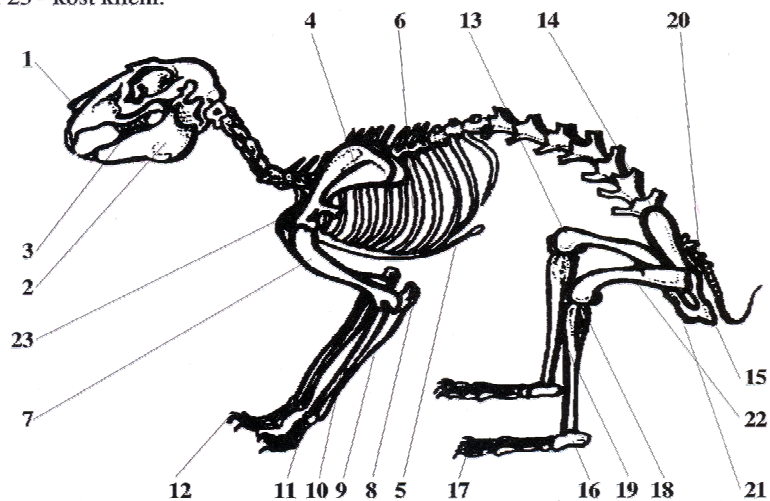
11. Přílohy

1 - uši, 2 - zátylek, 3 - hřbet, 4 - křížová partie (zád), 5 - pirko, 6 - sedací partie, 7 - pánevní končetina, 8 - pata, 9 - nárt, 10 - kyčle, 11 - břicho, 12 - boky, 13 - lopatka, 14 - loket, 15 - hrudní končetiny, 16 - temeno, 17 - oko, 18 - skráně, 19 - čelo, 20 - nos (nozdry), 21 - brada, 22 - krk, 23 - prsa, 24 - nosní klenba, 25 - tlama s horním a dolním pyskem.

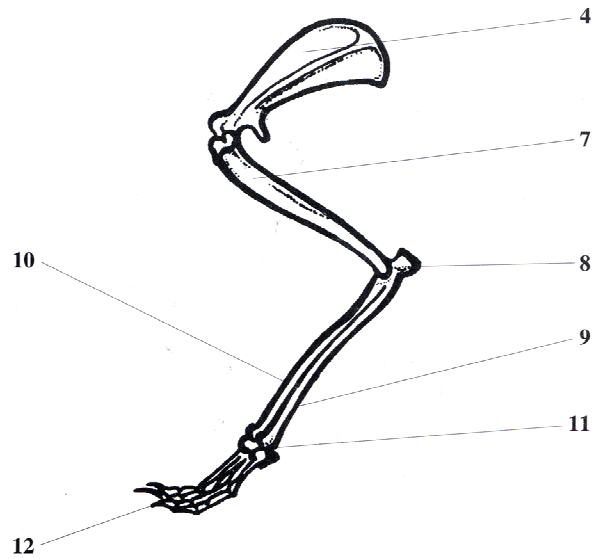
Obrázek 1: Partie králičího těla (Fingerland, 1994)

1 - horní čelist, 2 - dolní čelist, 3 - zuby, 4 - lopatka, 5 - kost prsní, 6 - žebra, 7 - kost pažní, 8 - loket, 9 - kost loketní, 10 - kost vřetenní, 11 - kost zápěstní, 12 - prsty a drápy pánevních končetin, 13 - koleno, 14 - kost kyčelní, 15 - výběžek kosti sedací, 16 - pata, 17 - prsty a drápy pánevních končetin, 18 - kost lýtková, 19 - kost holenní, 20 - srostlé obratle kosti křížové, 21 - kost stydká, 22 - kost stehenní, 23 - kost klíční.

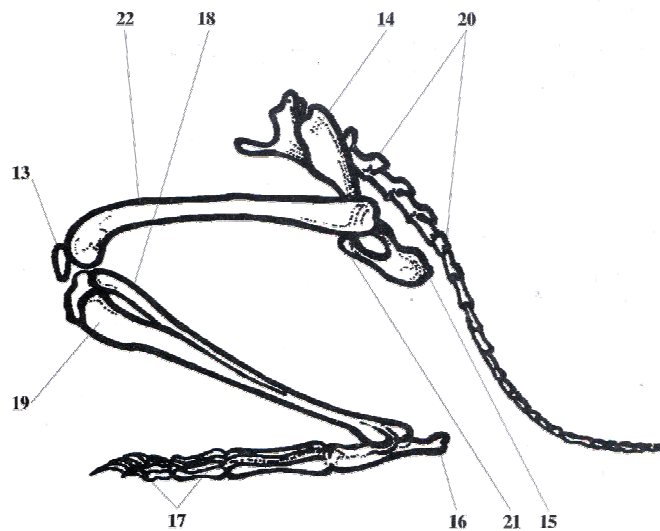
Obrázek 2: Kostra králičího těla (Fingerland, 1994)

4 - lopatka, 7 - kost pažní, 8 - loket, 9 - kost loketní, 10 - kost vřetenní, 11 - kost zápěstní, 12 - prsty a drápy hrudních končetin.

Obrázek 3: Hrudní končetina králíka (Fingerland, 1994)

13 - koleno, 14 - kost kyčelní, 15 - výběžek kosti sedací, 16 - pata, 17 - prsty a drápy pánevních končetin, 18 - kost lýtková, 19 - kost holenní, 20 - srostlé obratle kostí křížové, 21 - kost stydká, 22 - kost stehenní.

Obrázek 4: Pánevní končetina králíka (Fingerland, 1994)

Obrázek 5: Belgický obr albín (foto H. Heršálková)

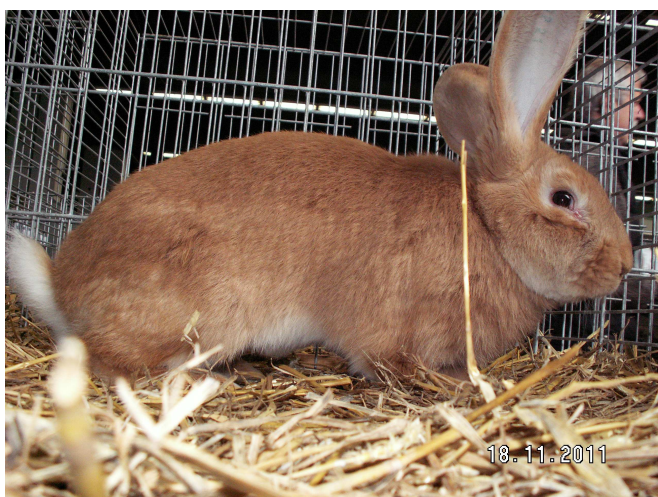
Obrázek 6: Belgický obr divoce zbarvený (foto H. Heršálková)

Obrázek 7: Belgický obr železitý (foto H. Heršálková)

Obrázek 8: Belgický obr černý (foto H. Heršálková)

Obrázek 9: Belgický obr žlutý (foto H. Heršálková)

Obrázek 10: Belgický obr modrý (foto H. Heršálková)

Obrázek 11: Francouzský beran bílý červenooký (foto H. Heršálková)

Obrázek 12: Francouzský beran divoce zbarvený (foto H. Heršálková)

Obrázek 13: Francouzský beran železitý (foto H. Heršálková)

Obrázek 14: Francouzský beran černý (foto H. Heršálková)

Obrázek 15: Francouzský beran žlutý (foto H. Heršálková)

Obrázek 16: Francouzský beran modrý (foto H. Heršálková)

Obrázek 17: Francouzský beran havanovitý (foto H. Heršálková)

Obrázek 18: Francouzský beran strakáč divoce zbarvený (foto H. Heršálková)

Obrázek 19: Francouzský beran strakáč modrý (foto H. Heršálková)

ČESKÝ SVAZ CHOVATELŮ
Ústřední odborná komise chov králíků

ŘÁD PRO REGISTRACI A TETOVÁNÍ KRÁLÍKŮ
V ČESKÉ REPUBLICCE

PRAHA 1998

Řád schválen Ústřední komisí pro ochranu zvířat

ČESKÝ SVAZ CHOVATELŮ

ÚSTŘEDNÍ ODBORNÁ KOMISE PRO CHOV KRÁLÍKŮ

ŘÁD PRO REGISTRACI A TETOVÁNÍ KRÁLÍKŮ V ČR

Pro zabezpečení evidence chovných jedinců a pro provádění plemenářské práce v chovech králíků chovatelů organizovaných v Českém svazu chovatelů se provádí označování králíků tetováním podle dále stanovených zásad tohoto řádu:

1. Registrační značky

- 1.1 Levé ucho
 - 1.1.1 Písmena C a pořadové číslo měsíce narození mláděte a konečná číslice roku narození mláděte.
- 1.2 Pravé ucho:
 - 1.2.1 U mlád'at, jejichž chovatel je členem ČSCH, avšak není členem chovatelského klubu nebo majitelem některého z kontrolovaných chovů a výzkumného chovu: číslo okresu, v jehož obvodě je sídlo ZO chovatele a pořadové číslo králíka daného plemene okresní registrace v kalendářním roce narození mláděte.
 - 1.2.2 U mlád'at, jejichž chovatel je členem ČSCH a zároveň členem některého chovatelského klubu: písmeno S a pořadové číslo králíka daného plemene klubové registrace v kalendářním roce narození mláděte.
 - 1.2.3 U mlád'at, jejichž chovatel je členem ČSCH a zároveň majitelem kmenového chovu: písmeno K a pořadové číslo králíka daného plemene klubové registrace, pokud je chovatelský klub pro dané plemeno ustaven nebo ústřední registrace, pokud chovatelský klub pro dané plemeno ustaven není: pořadové číslo obou registrací, rozumí se v kalendářním roce narození mláděte.
 - 1.2.4 U mlád'at, jejichž chovatel je členem ČSCH a zároveň majitelem plemenného chovu: stejně jako pod 1.2.3 jen místo písmene K patří písmeno P.
 - 1.2.5 U mlád'at, jejichž chovatel je členem ČSCH a zároveň majitelem výzkumného chovu: pořadové číslo králíka daného výzkumného chovu ústředně registrovaného v kalendářním roce narození mláděte a písmeno P.

2. Předpoklady rodičů, jejichž odchov se má registrovat

- 2.1 Oba rodiče musejí být registrováni a tetováni.
 - 2.1.1 Oba rodiče /s výjimkou výzkumných chovů a níže uvedených odchylek/ musejí být klasifikováni na výstavě nebo na stolním posuzování, a to:
 - 2.1.2 U plemen rozšířených klasifikací výborně, velmi dobře nebo dobře: pokud jde o první vrhy, též predikátem mládě výborné, velmi dobré nebo dobré.
 - 2.1.3 U plemen málo rozšířených nebo u plemen s kresbou i klasifikací dostatečně, nebo jde-li o první vrhy i predikátem mládě dostatečné.
 - 2.1.4 U všech plemen s výrokem neklasifikován, pokud je na oceňovacím lístku doložka „chovu schopný“, tedy s klasifikací O /nula/.

- 2.2 Oba rodiče musejí v den připouštění dosahovat nejméně minimální ještě přípustné hmotnosti, stanovené standardy pro příslušná plemena. Navíc u plemen malých, zakrslých, krátkosrstých skupiny 3 a ZLi nesmějí rodiče v den připouštění přesahovat maximální ještě přípustnou hmotnost, stanovenou příslušnými standardy.
- 2.3 Oba rodiče musejí být téhož plemena a téhož barevného rázu.

Výjimky jsou povoleny v těchto případech:

- 2.3.1.1 Ruský králík černý a kuní králík hnědý
- 2.3.1.2 Ruský králík modrý a kuní králík modrý
- 2.3.1.3 Kalifornský a kuní velký
- 2.3.1.4 Siamský žlutý a ruský madagaskarový
- 2.3.1.5 Siamský modrý a ruský želvovinový
- 2.3.1.6 Pro spojení uvedená po 2.4.1.4 a 2.4.1.5 platí, že ruští králíci madagaskarového a želvovinového barevného rázu se mohou v rámci siamských králíků registrovat a tetovat, nezúčastňují se však výstav, a proto pro registraci jejich odchovů neplatí podmínka klasifikace.
- 2.3.2 Spojení různých barevných rázů téhož plemena:
- 2.3.2.1 U plemen BO, FB, AB, MaB, Ho, ZB, Z, spojení divoce zbarvených, železitých a černých, avšak černých jen tehdy, jsou-li tzv. černě železitémi, tj. železitémi homozygoty a genotypu AA BB CC DD GG, pocházejícími ze železitých předků e e, ať již homozygotních /černě železitých/ nebo monohybridních /typicky železitých/.
- 2.3.2.2 U strakáčů FB, AB, MaB, ZB, Z, spojení divoce zbarvených, železitých a černých, avšak černých jen tehdy, jsou-li tzv. černě železitémi homozygoty a genotypu AA BB CC DD GG Kk, pocházejícími ze železitých předků ať již homozygotních /černě železitých/ nebo monohybridních /typicky železitých/, jeden z rodičů může být i plnobarevný kominík, takže lze rodičovské páry sestavovat takto:

Spojení rodičů Možné zbarvení mlád'at

- str. div. x str. div. str. div., div.
- str. div. x div. str. div., div.
- str.žel. x žel. žel., str.žel., div., str.div., č-žel.
- str.č-žel.
- str.žel. x žel. žel., str.žel., div., str.div., č-žel.,
- str.č-žel.
- str.č-žel. x str.č-žel.str.č-žel., č-žel.
- str.č-žel. x č-žel. str.č-žel., č-žel
- str.div. x str.žel. str.žel., žel., str.div.. div.
- str.div. x žel. str.žel., žel., str.div., div.
- str.žel. x div.str.žel., žel., str.div., div.
- str.div. x str.č-žel. str.žel., žel.
- str.div. x č-žel., str.žel., žel.
- str.č-žel. x div.str.žel., žel.
- str.žel. x str.č-žel. str.č-žel., str.žel., žel.
- str.žel. x č-žel.str.č-žel.,str.žel., žel.
- str.č-žel. x žel. str.č-žel.,č-žel.,str.žel.,žel.

Celobarevní jedinci div.,žel., č-žel. jsou v rámci příslušného plemena registrováni a tetováni, zúčastňují se výstav a platí proto pro registraci jejich odchovu podmínka klasifikace. Tyto klasifikované celobarevné jedince lze použít i do chovu celobarevných zvířat příslušného plemena /viz. 2.4.2.1/.

- 2.3.3 U kuních králíků může být jeden z rodičů tmavý homozygot, avšak vždy téhož barevného rázu /zvláště pro spojení s ruským králíkem/. Homozygotní tmaví jedinci o genotypu a a BB CC DD mm gg, resp. aa BB CC dd gg se mohou v rámci kuních králíků mm registrovat a tetovat, nezúčastňují se však výstav, a proto pro registraci jejich odchovů neplatí podmínky klasifikace.
- 2.3.4 Co bylo řečeno pod 2.4.3 u králíků kuních, platí analogicky pro králíky siamské obou barevných rázů, jakož i pro králíky kuní bílopesíkaté rovněž obou barevných rázů.
- 2.3.5 U NoS,ČS, TS, AS, MS, Rex DS, může být jeden z rodičů celobarevný, tzv. kominík, avšak vždy téhož barevného rázu. Celobarevní jedinci se mohou v rámci příslušného plemena strakáčů registrovat a tetovat nezúčastňují se však výstav, a proto pro registraci jejich odchovů neplatí podmínka klasifikace. Uvedené ustanovení platí i pro zakrslé formy jmenovaných plemen s výjimkou NoS, jehož kresba je zahrnuta pod plemenem ZČS a s výjimkou MS, neboť plášťová kresba není u zakrslých králíků /s výjimkou ZB/ přípustná.
- 2.3.6 U strakáčů FB, AB, MaB, ZB, Z, jiných barevných rázů než uvedeno pod 2.4.2.2 tedy i černých, mají-li genotyp AA BB CC DD gg, tj. nepochází-li z železitých předků, ať již homozygotních /černých/ nebo monohybridních /typicky železitých/, může být jeden z rodičů celobarevný /kominík/, avšak vždy téhož barevného rázu. Celobarevní jedinci jsou v rámci příslušného plemena registrováni a tetováni, zúčastňují se výstav a platí proto pro registraci podmínka klasifikace. Tyto klasifikované celobarevné jedince lze použít i do chovu celobarevných zvířat příslušného plemene a barevného rázu.
- 2.3.7 Ve všech ostatních případech spojení různých plemen nebo barevných rázů se mohou mláďata registrovat jen v rámci povolených výzkumných chovů u ústředního registrátora.
- 2.3.8 Oba rodiče musejí být nejméně do třetí generace svých předků nepříbuzní. Výjimky pro příbuzenskou plemenitbu všech stupňů jsou povoleny v těchto případech:
- 2.3.9 v chovech posuzovatelů
- 2.3.10 v chovech majitelů kmenových chovů
- 2.3.11 v chovech majitelů plemenných chovů
- 2.3.12 v chovech majitelů výzkumných chovů
- 2.3.13 v chovech členů chovatelských klubů
- 2.4 Organizovaní chovatelé okresně registrují, kteří hodlají provádět příbuzenskou plemenitbu, jsou povinni vyžádat si souhlas OOK.
V žádosti předložené OOK uvedou důvod a cíl příbuzenské plemenitby, jakož i registrační značky a klasifikace obou rodičů. OOK po každém povolení příbuzenské plemenitby zašle kopii povolení sekretariátu ÚV ČSCH.

3. **Postup chovatele při hlášení mláďat k registraci**

- 3.1.1 V den připouštění rodičů je chovatel /případně i majitel samce, není-li jím chovatel/ povinen vyplnit připouštěcí potvrzení ve všech rubrikách s výjimkou zadní strany, a to:
- 3.1.2 Trojmo
- 3.1.2.1 Je-li majitelem některého z kontrolovaných chovů /kmenového nebo plemenného/ plemena, pro které je ustanoven chovatelský klub, tj. registruje-li klubově:
- 3.1.2.2 Není-li majitelem některého z kontrolovaných chovů a ani není členem chovatelského klubu, tj. registruje-li okresně.
- 3.1.3 Dvojmo

- 3.1.2.1 Je-li majitelem některého z kontrolovaných chovů plemena, pro které není ustaven chovatelský klub, tj. registruje-li ústředně:
- 3.1.2.2 Je-li majitelem výzkumného chovu, tj. registruje-li ústředně.
- 3.1.2.3 Není-li majitelem některého z kontrolovaných chovů, avšak je členem chovatelského klubu, tj. registruje-li klubově.
- 3.1.3 Pokud půjde o připouštění kuního králíka s ruským téhož barevného rázu a velkého kuního králíka s kalifornským, musí chovatel vyplnit připouštěcí potvrzení ve dvojnásobném počtu než jak uvedeno pod 3.1.1 a 3.1.2, a to z poloviny pro odchov kuních, resp. velkých kuních a z poloviny pro odchov ruských, resp. kalifornských králíků.
- 3.2 Po rozeznání pohlaví mláďat vyplní chovatel zadní stranu všech připouštěcích potvrzení a vypíše příslušný počet rodokmenů. Vyplněná připouštěcí potvrzení i rodokmeny, předloží chovatel registrátoru své základní organizace, a to nejpozději v době, kdy mláďata dosáhla stáří pěti týdnů. Nemůže-li chovatel ze závažných důvodů sám rodokmeny vypsát, požádá o to registrátora své základní organizace.
- 3.3 Prodává-li chovatel březí králici jinému organizovanému chovateli, je povinen spolu s králicí předat i vyplněné připouštěcí potvrzení. Zadní stranu připouštěcích potvrzení doplní pak po vrhu již nový majitel králice a postupuje dále jako chovatel narozených mláďat.

4. **Postup registrátora ZO po předložení dokladů od chovatele**

- 4.1 Registrátor ZO odpovídá za řádně vedenou registraci králíků v rámci své organizace.

Posoudí a zkontroluje správnost připouštěcích potvrzení, rodokmenů, které mu předložil chovatel. Dbá, aby údaje byly vyplněny v předepsaném rozsahu a čitelně. Rovněž se přesvědčí, zda chovatel plní základní povinnosti člena ČSCH. Po uznání správnosti předložených dokladů orazítkuje tyto doklady razítkem REGISTRACE ZO a podepíše. Registrátor ZO tato připouštěcí potvrzení a rodokmeny neprodleně zašle okresnímu registrátoru.

- 4.2 Jde-li o doklady /připouštěcí potvrzení a rodokmeny/ chovatelů uvedených pod 3.1.1.1, 3.1.2.1, 3.1.2.2 a 3.1.2.3, tj. registrujících klubově nebo ústředně, vrátí je registrátor ZO chovateli, který je sám neprodleně zašle buď registrátoru příslušného chovatelského klubu /3.1.1.1, 3.1.2.3/ nebo registrátoru ÚOK – ústřednímu registrátoru / 3.1.2.1, 3.1.2.2/.

5. **Postup okresního registrátora**

5.1 Registrátor OOK – okresní registrátor odpovídá za správnou a úplnou registraci okresně registrovaných králíků /3.1.1.2/. Nezodpovídá tedy za registraci králíků členů chovatelských klubů, ani za registraci králíků pocházejících z kontrolovaných a výzkumných chovů.

- 5.2 Po obdržení připouštěcích potvrzení a rodokmenů od registrátorů ZO je povinen okresní registrátor tyto doklady nejdéle do 14 dnů posoudit a zkontrolovat. Zjistí-li závady, vrátí připouštěcí potvrzení a rodokmeny registrátoru ZO k doplnění nebo opravě.
- 5.3 Připouštěcí potvrzení a rodokmeny doplní okresní registrátor registračními čísly, orazítkuje razítkem REGISTRACE OO a podepíše. Jedno připouštěcí potvrzení si okresní registrátor ponechá pro svou evidenci a statistiku, druhé připouštěcí potvrzení i rodokmeny zašle zpět registrátoru ZO.
- 5.4 Po skončení kalendářního roku provede okresní registrátor soupis registrovaných králíků podle plemen, pohlaví a základních organizací a údaje zašle nejdéle do 31.3. následujícího roku sekretariátu ÚV ČSCH.

6. Postup registrátora chovatelského klubu

- 6.1 Registrátor chovatelského klubu odpovídá za správnou a úplnou registraci klubově registrovaných králíků /3.1.1.1, 3.1.2.3/ v rámci příslušného chovatelského klubu.
- 6.2 Po obdržení připouštěcího potvrzení a rodokmenů od chovatele je povinen klubový registrátor tyto doklady nejdéle do 14 dnů posoudit a zkontrolovat. Zjistí-li závady, vrátí připouštěcí potvrzení a rodokmeny chovateli k doplnění nebo opravě.
- 6.3 Připouštěcí potvrzení a rodokmeny doplní klubový registrátor registračními čísly, orazítkuje razítkem REGISTRACE chovatelského klubu a podepíše. Jedno připouštěcí potvrzení si klubový registrátor ponechá pro svou evidenci a statistiku, druhé připouštěcí potvrzení spolu s rodokmeny zašle chovateli, třetí připouštěcí potvrzení /3.1.1.1/ posílá čtvrtletně ústřednímu registrátoru ÚOK ČSCH. Chovatel je pak povinen druhé připouštěcí potvrzení odevzdat registrátoru své ZO k evidenci a statistice.
- 6.4 Po skončení kalendářního roku provede klubový registrátor soupis klubově registrovaných králíků podle pohlaví event. Barevných rázů a je-li klub ustaven pro více plemen, též podle plemen. Údaje zašle klubový registrátor nejdéle do 31.3. následujícího roku sekretariátu ÚV ČSCH.

7. Postup ústředního registrátora

- 7.1 Ústřední registrátor odpovídá za správnou a úplnou registraci králíků pocházejících z výzkumných chovů /3.1.2.2/, jakož i králíků z kontrolovaných chovů, pokud pro daná plemena není ustaven chovatelský klub /3.1.2.1/, a to v rámci celého ČSCH.
- 7.2 Po obdržení připouštěcích potvrzení a rodokmenů od chovatele je povinen ústřední registrátor tyto doklady nejdéle do 14 dnů posoudit a zkontrolovat. Zjistí-li závady, vrátí připouštěcí potvrzení a rodokmeny chovateli k doplnění nebo opravě.
- 7.3 Připouštěcí potvrzení a rodokmeny doplní ústřední registrátor registračními čísly. Orazítkuje razítkem ÚSTŘEDNÍ REGISTRACE a podepíše. Jedno připouštěcí potvrzení si ústřední registrátor ponechá pro svou evidenci a statistiku, druhé připouštěcí potvrzení spolu s rodokmeny zašle chovateli. Chovatel je pak povinen druhé připouštěcí potvrzení odevzdat registrátoru své ZO k evidenci a statistice.
- 7.4 Po skončení kalendářního roku provede ústřední registrátor soupis úředně registrovaných králíků podle kmenových, plemenných a výzkumných chovů, jakož i podle plemen. K těmto ústředně registrovaným zvířatům přičte ta, která jako součást kontrolovaných chovů byla registrována klubově. Údaje předloží nejdéle do 31.3. následujícího roku sekretariátu ÚV ČSCH. S tajemníkem ÚOK pak ústřední registrátor spolupracuje na zpracování celkového přehledu o registraci králíků v ČR, za příslušný kalendářní rok.
- 7.5 Ústřední registrátor má právo kdykoliv zkontrolovat práci kteréhokoliv okresního nebo klubového registrátora.

8. Postup registrátora ZO po navrácení dokladu od okresního registrátora, resp. od Chovatelů

- 8.1 Po navrácení druhého připouštěcího potvrzení od okresního registrátora ponechá si registrátor ZO druhé připouštěcí potvrzení pro svou evidenci a statistiku, kterou předkládá do 31.3. každého roku k projednání ve výboru ZO a na členské schůzi.
- 8.2 Připouštěcí potvrzení, která registrátoru ZO odevzdali chovatelé registrující klubově a ústředně, použije registrátor ZO k evidenci a statistice stejně jak uvedeno pod 8.1.

9. Postup tetovatele ZO

- 9.1 Tetovatel ZO provádí tetování králíků přímo u jednotlivých chovatelů své ZO.
- 9.2 Chovatelé registrující okresně, klubově a ústředně předloží tetovateli potvrzená a

ověřená připouštěcí potvrzení a rodokmeny. Domluví se na datu tetování, ale vždy tak, aby mláďata byla v den tetování ještě u králice – matky.

9.3 Tetovatel odpovídá za správné umístění registračních značek v uších králíka podle směrnic tohoto registračního řádu. Značky musejí být výrazné a dobře čitelné. Tetovatel musí vpíchnout registrační značky také do příslušných rubrik rodokmenu. Před vpíchnutím registračních značek se tetovatel přesvědčí na tvrdším papíru, zda správně umístil značky do kleští. Uši králíka, které jsou vždy pokryty určitou vrstvou tuku, je vhodné před tetováním otřít lihem nebo čistým benzínem.

9.4 Tetovatel má ovládat platné standardy králíků, neboť je povinen před tetováním všechna přihlášená mláďata prohlédnout. Zjistí-li u některých zvířat nepřipustné vady, které by podmiňovaly vyluku při posuzování, odmítne taková mláďata tetovat a znehodnotí příslušné rodokmeny. Stejně si bude tetovatel počínat u dokladů mláďat, která v mezidobí uhynula.

9.5 Tetovatel je povinen udržovat tetovací kleště v dobrém stavu, před použitím je vždy dezinfikuje a po použití řádně očistí. Platí to zejména pro registrační značky, tj. pro písmena a číslice.

9.6 Tetovatel ZO vede záznam o počtech tetovaných králíků a pravidelně informuje o své činnosti výbor ZO.

9.7 Tetovatel ZO ČSCH je jmenován výborem ZO ze zkušených chovatelů králíků ZO, před zahájením své činnosti musí být proškolen z teorie i praxe tetování králíků (anatomie králíka, přenosné nemoci králíků, proti nákazová opatření, dezinfekce, zásady ochrany zvířat před týráním, provedení tetování, ošetřování a údržba tetovacích nástrojů,) s ohledem na dodržování zásad zákona č. 87/1987 Sb., o veterinární péči, ve znění, pozdějších předpisů a zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání., ve znění pozdějších předpisů.

Proškolení a ověření znalostí tetovatelů zabezpečí OOK, za účasti veterinárního lékaře. Tetovatel, který se zúčastnil školení a prokázal své znalosti je považován ve smyslu zákona č. 87/1987 za osobu odborně způsobilou pro označování králíků tetováním.

Seznam tetovatelů předloží OOK ČSCH příslušné Okresní nebo Městské veterinární správě.

Poznámka: Ustanovení 9.7 vyplývá z plnění podmínek § 7 odst. 2 písm. g) zákona č. 246/92 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, je v souladu s ustanoveními Evropské dohody o ochraně zvířat chovaných pro hospodářské účely a Evropské dohody o ochraně oblíbených zvířat.

10. Poplatky za registraci a tetování

10.1 Poplatky za registraci a tetování v rámci ZO navrhuje vždy najeden kalendářní rok odborná komise chovatelů králíků ZO a schvaluje členská schůze ZO.

10.2 Ústředním a okresním registrátorům, jakož i registrátorům chovatelských klubů přísluší odměna ve výši 0,50 Kč za každé registrované mládě. Od roku 2002 se za každého registrovaného králíka bude odvádět 1,50 Kč do pokladny ÚOK, vždy do 31.3. běžného roku.

11. Duplikát rodokmenu

11.1 Dojde-li ke ztrátě nebo ke znehodnocení rodokmenu, může chovatel nebo majitel králíka požádat prostřednictvím registrátora své ZO o vystavení duplikátu příslušného okresního, klubového nebo ústředního registrátora. Tito funkcionáři vystaví na základě svých připouštěcích potvrzení nový rodokmen, který v záhlaví jasně označí slovem – **DUPLIKÁT**.

11.2 Jiným způsobem vyhotovený duplikát rodokmenu než jak uvedeno pod 11.1 je neplatný.

12. Výjimka z registračního řádu

- 12.1 Opožděné hlášení mláďat k registraci možno tolerovat jen v odůvodněných případech, jako je nemoc chovatele, delší pracovní cesta apod.
- 12.2 Opožděné tetování možno dále tolerovat pokud byla orgánem veterinární správy vyhlášena opatření při výskytu myxomatózy v místě nebo okrese chovu.
- 12.3 Jakékoliv jiné výjimky, pokud nejsou přímo uvedeny v jednotlivých ustanoveních tohoto registračního řádu, může povolit jen ÚOK ČSCH.

13. Tiskopisy

- 13.1 Veškeré tiskopisy potřebné k registraci distribuuje výhradně Distribuční středisko ČSCH v Brně.

14. Příklady registračních značek

- 14.1 Levé ucho: C 1.2
Králík je registrován v ČR a narozen v měsíci lednu roku 1992
- 14.2 Pravé ucho:
 - 14.2.1 39.11
Králík je registrován okresně v okrese Sokolov a je jedenáctý
V pořadí svého plemena v okrese a v roce vyznačeném na levém uchu
 - 14.2.2 S 125
Králík je registrován v chovatelském klubu a je stodvacátýpátý v pořadí svého Klubu v roce vyznačeném na levém uchu.
 - 14.2.3 K 34
Králík je registrován v chovatelském klubu /pokud je pro dané plemeno ustaven chovatelský klub/ nebo v ústřední registraci /pokud není pro dané plemeno ustanoven chovatelský klub/, pochází z kmenového chovu a je třicátýčtvrtý v pořadí svého plemena v roce vyznačeném na levém uchu.
 - 14.2.4 P 26
Králík je registrován v chovatelském klubu /pokud je pro dané plemeno ustaven chovatelský klub/ nebo v ústřední registraci /pokud není pro dané plemeno ustanoven chovatelský klub/, pochází z plemenného chovu a je dvacátýšestý v pořadí svého plemene v roce vyznačeném na levém uchu.
 - 14.2.5 16 P
Králík je registrován v ústřední registraci, pochází z výzkumného chovu a je šestnáctý v pořadí výzkumného chovu daného charakteru v roce vyznačeném na levém uchu.

15. Umístění registračních značek

- 15.1 Registrační značky jsou vpichovány do uší králíka podle obrázku uvedeného ve Vzorníku plemen králíků.
- 15.2 Význam registračních značek umístěných v uších králíka označují na obrázku viz. Vzorník plemen králíků z r. 1994:
Králík je narozen v ČR, a to v květnu 1994. Je ústředně registrován, pochází z plemenného chovu a je v pořadí 16. V daném plemenném chovu.

16. Zkratky plemen a barevných rázů

Při veškeré registrační agendě je nutno používat správných zkratk plemen a barevných rázů, které jsou uvedeny ve standardech jednotlivých plemen.

17. Skartace

Skartace připouštěcích lístků se může provést u všech registrátorů po pěti letech evidence.

1. Tímto Řádem pro registraci a tetování králíků v ČR se ruší platnost Řádu pro registraci a tetování králíků v

ČSSR, který byl vydán v roce 1982.

2. Tento Řád pro registraci a tetování v ČR byl schválen ústřední konferencí českých OOK a chovatelských klubů 8.3.1997 a ústřední konferencí moravských OOK dne 5.4.1997.

Nabývá účinnosti dnem 1.1.1997.

3. Tento řád byl projednán podle § 21 odst. 3 písm. g) zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, Ústřední komisí pro ochranu zvířat a bylo vydáno rozhodnutí o jeho schválení. Změny tohoto řádu podléhají schválení jmenované komise.